

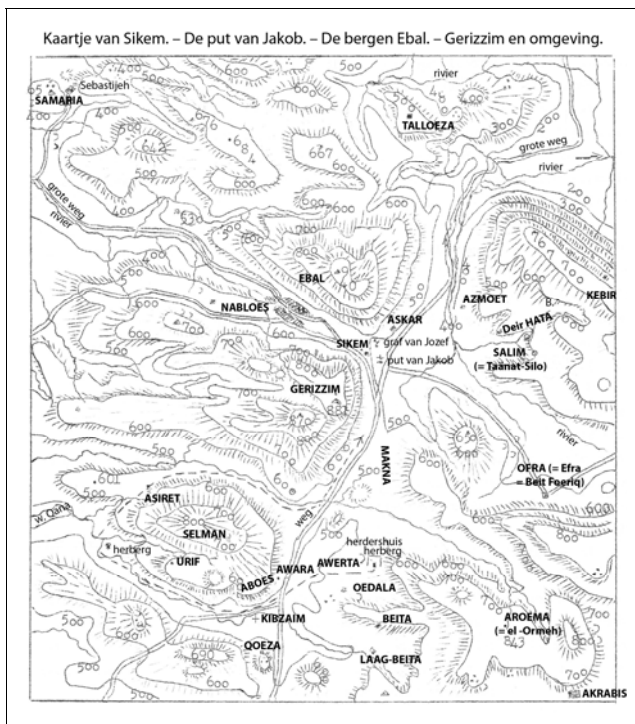
Openbaar Leven van Jezus

Hoofdstuk VIII – Jezus reist naar Judea. – Hij keert, overal boete prekend, naar Galilea terug (vervolg).

Vorbemerking.

Aan het einde van de vorige aflevering waren wij met Jezus en zijn leerlingen bij het herdershuis en herberg te Awerta. Vandaar vergezelden wij Hem over Kibzaim naar een andere herberg van herders voorbij Urif nabij Khirbet Jarra.

Hier rustten zij bij een snel en diep riviertje met slecht water; het mondt in de wadi Qana uit (zie kaart hieronder of grote kaart 3).

Heden, de volgende dag, 31 juli, gaat Jezus met zijn gezelschap over het riviertje, wendt zich om de berg Gerizzim aan zijn rechterzijde en gaat naar Sikar.

Hij laat, zo geeft Katarina te verstaan, de berg rechts. Het letterlijkste zou zijn Jezus aan de noordzijde van de Gerizzim oostwaarts naar Sikem te laten gaan, maar men bedenke dat hier een uitgestrekt berggewest de naam Gerizzim droeg. Daarvan is nog over een dorpsnaam Djoerisch (Geriz-im).

Gezien de samenhang van het verhaal ligt het meer voor de hand Jezus het dal te laten volgen tussen de eigenlijke Gerizzim en de aangrenzende zuidelijker top, die nu dj. Selman heet. Dit gedeelte van de Gerizzim liet Hij rechts en kwam in de brede vallei Makna, waar Hij links insloeg en de weg noordwaarts volgde langs de oostvoet van de eigenlijke Gerizzimberg (zie streeplijn op kaart hiervoor). De weg splitst zich weldra en Jezus volgt de rechtervertakking om bij de zogenaamde Put van Jakob te komen.

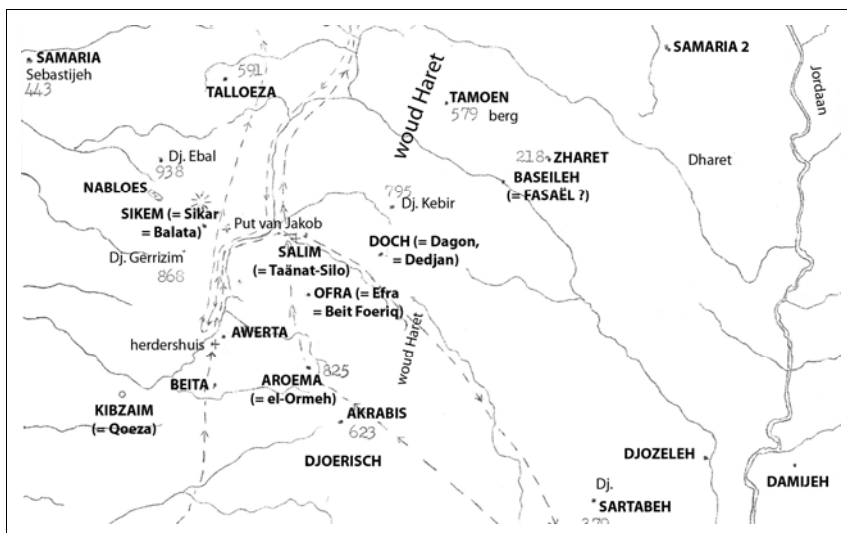
Beknopte beschrijving van het gewest en een weinig geschiedenis.

De roemrijkste oude stad in dit gewest is **Sikem (= Sikar)**.

De plaats heet nu Balata en ligt aan de noordoosthoek van de Gerizzim. Ze was na de afscheuring van de 10 stammen na de dood van Salomon enige tijd de hoofdstad van het noorderrijk (I Kon. 12, 25).

Sikem wordt in het Evangelie van Joannes 4, 6 Sikar geheten; beide namen duiden dezelfde stad aan; nu wordt dit hoe langer hoe meer door de exegeten aangenomen; we mogen dit ook als zeker beschouwen en het is ook K.'s mening. Wij hoorden haar in nr. 366 reeds zeggen: "Te Sikar of Sikem kon Jezus niet leren." Straks zal zij in nr. 543 de inwoners van Sikar Sikemieten noemen.

De stad is teruggevonden op de kleine heuvel Balata aan de noordoostvoet van de Gerizzim, 300 m ten westen van de Put van Jakob. Van op de heuvel Balata overziet men in de richting west, noord en oost een ruime vallei, die zich vanaf Nabloes van het westen naar het oosten verbreedend uitstrekt.

Nabloes ligt op een hoogtepunt. Van de rand der stad daalt een vallei naar het westen, een andere naar het oosten af. Nabloes is de Arabische vorm van de naam Neapolis, d.i. nieuwe stad; deze verschijnt eerst als stad na de jaren 70. In Jezus' tijd bestond ze nog niet of was althans maar een dorp of gehucht.

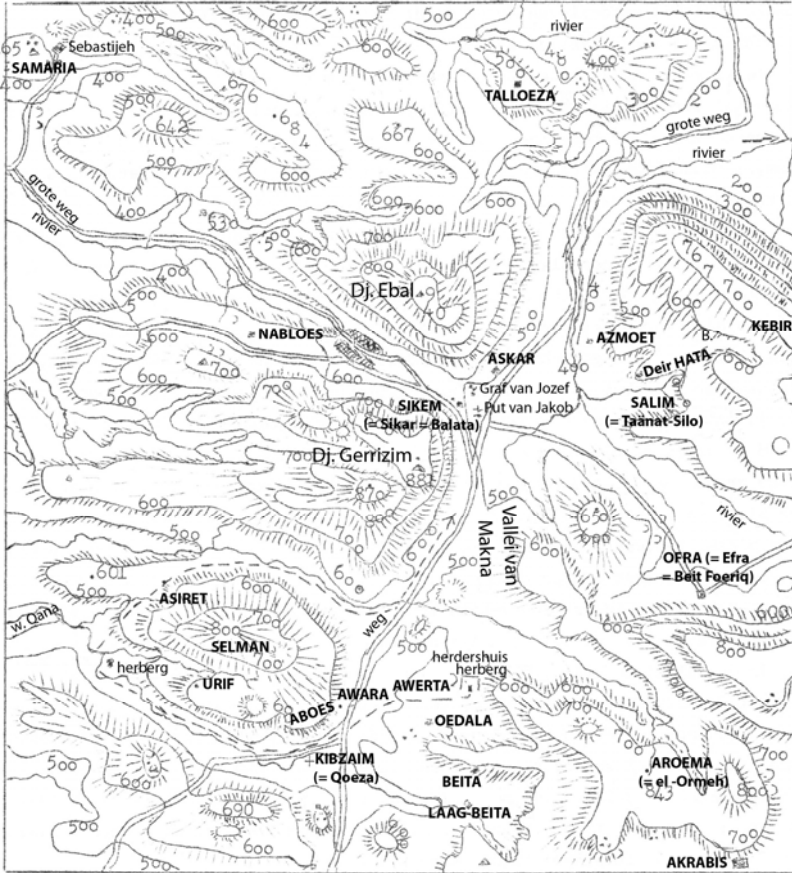
Waar ze ligt is de vallei slechts 500 breed, zodat ze nu de vallei in haar breedte geheel vervult en een strategisch belang heeft door haar ligging. De vallei die oostwaarts afdaalt en geleidelijk verbreedt, scheidt de bergen Gerizzim en Ebal; ze ligt op een 300 à 400 m lager niveau dan deze bergtoppen; ze bereikt bij de lijn die men van de Put van Jakob zou trekken tot het dorp Askar, een breedte van 1100 m; ze draagt de naam vallei van Nabloes.

Ten oosten van de genoemde lijn heet ze vallei of Sahel Askar en hier deint ze uit tot een ruime vlakte, die met de omringende heuvelhellingen op een reusachtig amfitheater gelijk.

Hier heeft de vlakte een brede verlenging naar het zuiden; ze loopt aan de oostvoet van de Gerizzim tot de dorpen **Awerta, Beita** tot voorbij **Qoeza of Kibzaïm**.

Het herdershuis bij Awerta is het uitgangspunt geweest van de weg die Jezus gisteren aanving. Hier zal Hij nog vaak terugkeren; het is ook het herdershuis waar Jozef en Maria op hun reis naar Bethlehem een onderkomen vonden (zie fasc. 4, nr. 108 en nr. 108, voetnoot 228).

Kaartje van Sikem. – De put van Jakob. – De bergen Ebal. – Gerizzim en omgeving.

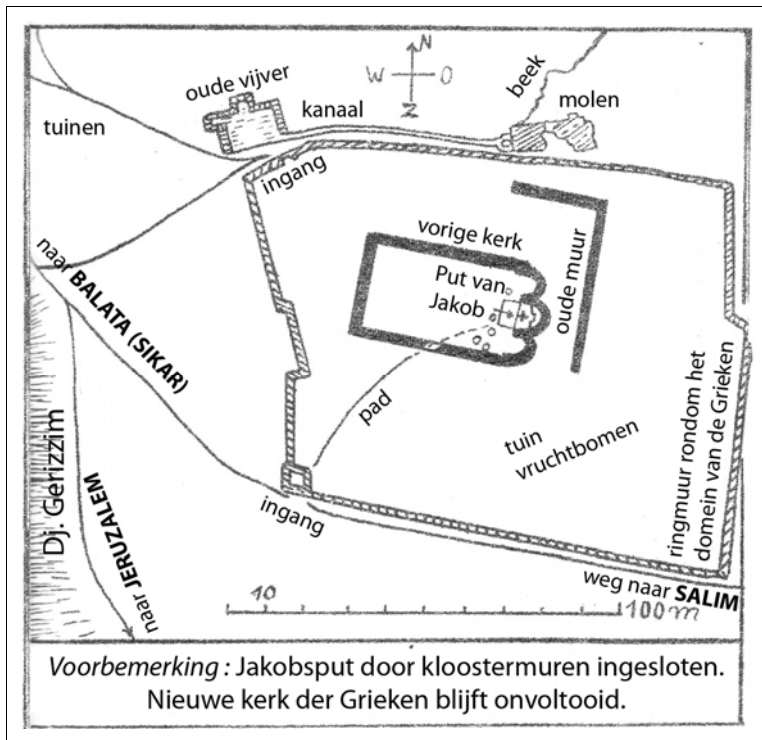

In de vallei Makna komen meerdere dwarsvalleien uit. De genoemde valleien van Sikem, Askar en Makna munten uit door hun vruchtbaarheid. In de geciteerde passage legde K. hier reeds de nadruk

op. Deze vruchtbaarheid is te danken aan de goede grond en het overvloedige water; men treft in het gewest niet minder dan 25 bronnen aan; ze vormen beekjes die het landschap en de valleien dooraderen en geven er een specifiek voorkomen aan; met ophef vermelden dit de reizigers die het land doorkruisten en beschreven. In de tuinen groeien alle bekende groenten en oosterse vruchtbomen. Opvallend zijn de vele altijd groene en eeuwenoude olijfbomen.

“Op mijn weg van de Put van Jakob naar Nabloes zag ik, zegt Mislin, olijfbomen met stammen zo dik als ik er nergens anders zag, behalve aan de voet van de Karmel en in de Olijfhof.” (III, 229). De tuinen rondom Nabloes kunnen de vergelijking doorstaan met die van Jaffa.

Wanneer men uit de zuidelijke richting de noordoosthoek van de Gerizzimberg nadert, splitst zich de weg. De rechtervertakking leidt naar een klooster dat 100 m verder op een kleine hoogte gelegen is; het bezit de Put van Jakob.

De enige schrijver die deze hoogte vermeldt en zodoende de mededelingen van K. in nr. 540 en nr. 1630 bevestigt, is Meistermann in zijn *Guide de Terre sainte*, blz. 505: *“On aperçoit un tertre, occupé par un couvent, il renferme le puits de Jacob.”*

Van hier loopt de weg naar het noordoosten over Askar en verder.

600 meter ten zuidwesten van el-Askar, tussen de twee grote wegen en naast een tweederangsweg midden in de vlakte rijst het monument of gebouwtje op van ‘het graf van Jozef’: Qabr Joesef.

In zijn tegenwoordige toestand dateert het slechts van 1868; het heeft de inrichting van een gewone muselmanse weli, d.i. graf van een santon of heilige uit hun godsdienst en het dient tevens tot bidplaats.

De echtheid van de plaats berust, evenals die van de Put van Jakob, op een onomstootbare traditie en op de H. Schrift zelf: *“Jozefs gebeente werd door de Israëlieten uit Egypte meegebracht en te Sikem begraven in het veld dat Jakob van de zonen van Hemor afgekocht en als erfdeel aan Jozef gegeven had; dit werd het bezit van diens zonen.”* (Jos. 24, 32). Dit erfdeel van Jozef wordt door K. zeer dikwijls vermeld.

Keren wij terug naar de wegsplitsing, 100 m ten zuiden van de Put van Jakob. De linkervertakking wendt zich spoedig naar het noordwesten en bereikt na een 200-tal meters het dorp Balata (= Sikem).

Deze naam Balata, Balanos, Balloet, betekent ‘eik’, en bevat dus een toespeling op de beroemde oude eik bij de oostelijke grens van het gebied van Sikem, waarmee Josuë, Abraham, Jakob en zijn zonen en andere Bijbelpersonages te maken kregen.

Daar K. vaak aan deze gevallen herinnert, vatten wij ze hier samen.

- Abraham kwam bij de eik van More bij Sikem aan en kreeg er een verschijning van God, die hem en zijn nageslacht dit land beloofde (Gen. 12, 6-7).
- Uit Mesopotamië teruggekeerd sloeg ook Jakob ten oosten van Sikem zijn tenten op; hij kocht er van Hemor, de sjeick van Sikem, voor 100 goudstukken het veld waarop hij gekampeerd was (Genesis, 33, 18-20).

- Het gekochte stuk grond schonk hij aan zijn zoon Jozef, die, volgens zijn wens, er later, na de terugkeer uit Egypte, op begraven zou worden (Gen. 50, 25; Jos. 24, 33). –
- Op deze grond boorde Jakob een welp, die onder zijn naam tot heden toe gekend en vermaard bleef, dankzij de door Jezus bewerkte bekering van de Samaritaanse vrouw (Joa. 4).
- Gedurende Jakobs verblijf bij Sikem werd zijn dochter Dina door Sikem, de zoon van de sjeick Hemor, onteerd. Jakobs zonen namen bloedige wraak op de Sikemieten, waardoor Jakob zich naderhand genoodzaakt voelde uit dit gewest weg te trekken. Eerst echter beval hij zijn huisgenoten de huisgodenbeeldjes en andere waardevolle heidense voorwerpen onder de eik van Sikem te begraven; zij hadden die meegebracht uit het huis van hun oom Laban uit Haran in Mesopotamië (Gen. 34 en 35).
- In de vallei en bij de eik van Sikem vernieuwde Josuë het verbond van zijn volk met God, zoals Mozes het hun al eerder opgelegd had (Deut. 11, 29 en geheel 28; Jos. 8, 30-35 en 24, 26).
- In het tijdperk van de Rechters werd bij de eik van Sikem Abimelech door de inwoners van Sikem en Millo tot hun koning uitgeroepen (Recht. 9, 6). Reeds tweemaal vermeldde K. de meeste van deze gebeurtenissen, maar wees ze foutief aan een drietal uren ten noordoosten van hier, bij een andere boom van Abraham (zie fasc. 4, nr. 105, laatste alinea en voetnoot 226).
- De meest bekende gebeurtenis die bij Sikem-Sikar plaatsvond, is de bekering van de Samaritaanse vrouw, die K. aanstonds diepzinnig zal verhalen. De put van Jakob bleef bewaard, bekend en vereerd tot heden; hij bevindt zich in het Griekse klooster, onder het priesterkoor van een nog steeds onafgewerkte kerk; het watervlak in de bron ligt 25 à 32 m diep in de grond, naar gelang van de hoger of lager stand van het water, ten gevolge van de min of meer overvloedige regens.
- Na Salomo's dood kwam heel Israël in de vlakte en bij de eik van Sikem bijeen om zijn zoon Roboam tot koning uit te roepen, doch de onderhandelingen liepen uit op een scheuring.

De noorderstammen scheidden zich af van Juda en Benjamin; zij erkenden Jeroboam tot hun koning en stichtten Israël of het

Noorderrijk (I Kon. 12), terwijl Roboam het koningschap behield over de twee stammen of Juda.

Jeroboam verkoos Sikem tot zijn hoofdstad, doch verliet het weldra voor Tirza.

Een 50-tal jaren later bouwde Omri, Jeroboams 5^e opvolger, Samaria als zijn hoofdstad; deze naam hechtte zich naderhand aan de provincie Samaria.

In 725 vóór Chr. veroverden de Assyriërs het land en voerden de meeste bewoners in 722 vóór Chr. in ballingschap.

De weggevoerden werden door vreemde afgodische volken of stammen vervangen; ze vermengden zich met de achtergebleven Israëlieten en vormden het nieuwe ras der Samaritanen.

Sikem werd hun godsdienstig centrum en de tempel op de Gerizzim het middenpunt van hun eredienst. Van dit ras bestaan nog zowat 150 afstammelingen.

Sikem erfde de naam Balata van de eik. Het huidige dorp bedekt maar een klein deel van het oude Sikem, waarvan de ruïnes een kleine lage heuvel bedekken aan de noordzijde van Balata.

Op de heuvel werden bij herhaling ernstige opgravingen ondernomen, waaruit bleek dat Sikem nooit geheel verlaten is geweest.

Ook ten tijde van Christus was de heuvel dus bewoond. De stad had een poort ten oosten en ten westen. Hierdoor wordt weer een gezegde van K. bevestigd, nl. dat Jezus aan de oostzijde in de stad ging en ze door de tegenovergestelde poort weer verliet.

Een halve eeuw na Chr. verloor de stad veel van haar belang en aanzien door de opkomst van Neapolis.

De Samaritanen namen de Wet, de boeken en godsdienst van Mozes aan, maar vermengden deze met vele heidense elementen; door de Joden werden zij als ketters verafschuwd.

De Samaritaanse vrouw.

540.

31 juli = 7 Ab. –

Jezus ging met zijn gezellen over het riviertje; zij wendden zich om de berg Gerizzim (naar keus te verstaan, zoals boven uiteengezet is) en gingen dan naar Sikar (=Sikem).

Alleen Andreas, Jakobus de Meerdere en Saturninus bleven bij Jezus op deze weg. Alle overigen gingen andere richtingen op om zekere boodschappen te doen, die ik me nu niet nauwkeurig herinner.

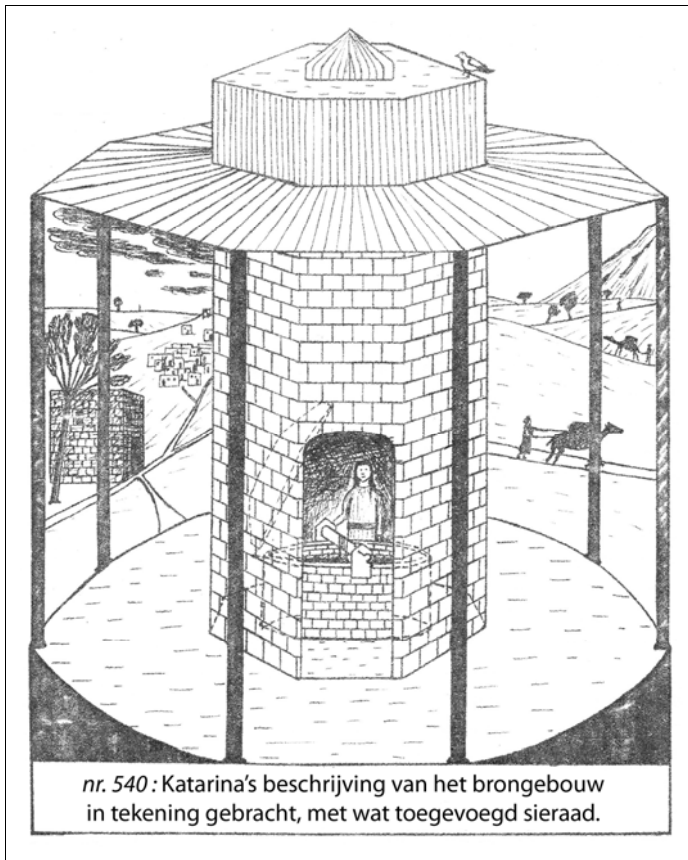
Jezus echter ging naar de bron van Jakob, die op een kleine heuvel gelegen is in het erfdeel van Jozef, dat tussen de bergen Gerizzim in het zuiden en Ebal in het noorden gelegen is. Sikar ligt zowat een kwartier (overdreven afstand) meer westelijk (dan de bron) in een klein dal, dat zich langs de stad nog wel een uur ver westwaarts uitstrekt (tot het huidige Nabloes). Samaria ligt op een berg (hoge heuvel), twee flinke uren ten noordwesten van Sikar.

Meerdere diepe wegen (dalwegen) komen uit verscheidene richtingen de kleine heuvel opgeslingerd naar het achthoekig gebouw dat de bron van Jakob bevat en door bomen en zodenbanken omgeven is. Dit brongebouw is rondom met een open gang of afdak, uit bogen bestaande, omgeven. Een twintigtal mensen kunnen eronder plaats nemen.

Vlak tegenover de weg die van Sikar komt (maar nochtans het bronhuis aan zijn noordkant bereikt), treedt men onder dit afdak of open halle door een deur het bronhuis binnen; gewoonlijk wordt deze deur gesloten gehouden. Het dak van het gebouwtje heeft boven een opening die dikwijls met een kap toegedekt wordt.

Binnen in het bronhuisje is zoveel ruimte dat men gemakkelijk kan rondgaan tussen de wanden van het gebouw en de stenen rand

van de DIEPE bron; deze rand is van gepaste hoogte om er op te gaan zitten. De bron is met een houten deksel gesloten.

Is dit opengelegd of opgeheven, dan ziet men overdwers op de stenen bronrand een zware rol of windas liggen, gericht van de kant van de ingang naar de tegenovergestelde kant.

Aan die rol hangt in de put een schepemmer, die men gevuld ophaalt door de rol met een draaikruk op te winden.

Tegenover de deur staat nog een pomp, waarmee men het water tot op de hoogte van de muren van het bronhuis kan pompen.

Op die hoogte gekomen, vloeit het buiten aan de oost-, zuid- en

westzijde van het gebouwtje (zodat men de ingang aan de noordkant moet veronderstellen).

Onder het afdak verzamelt zich het water in 3 waterbekkens die daar in de grond gemaakt zijn; deze staan ten dienste van de reizigers, die er onderweg hun voeten in wassen en hun dieren laten drinken. (Over troggen of drinkbakken bij een bron, zie fasc. 5, nr. 134, voetnoot 302).

541.

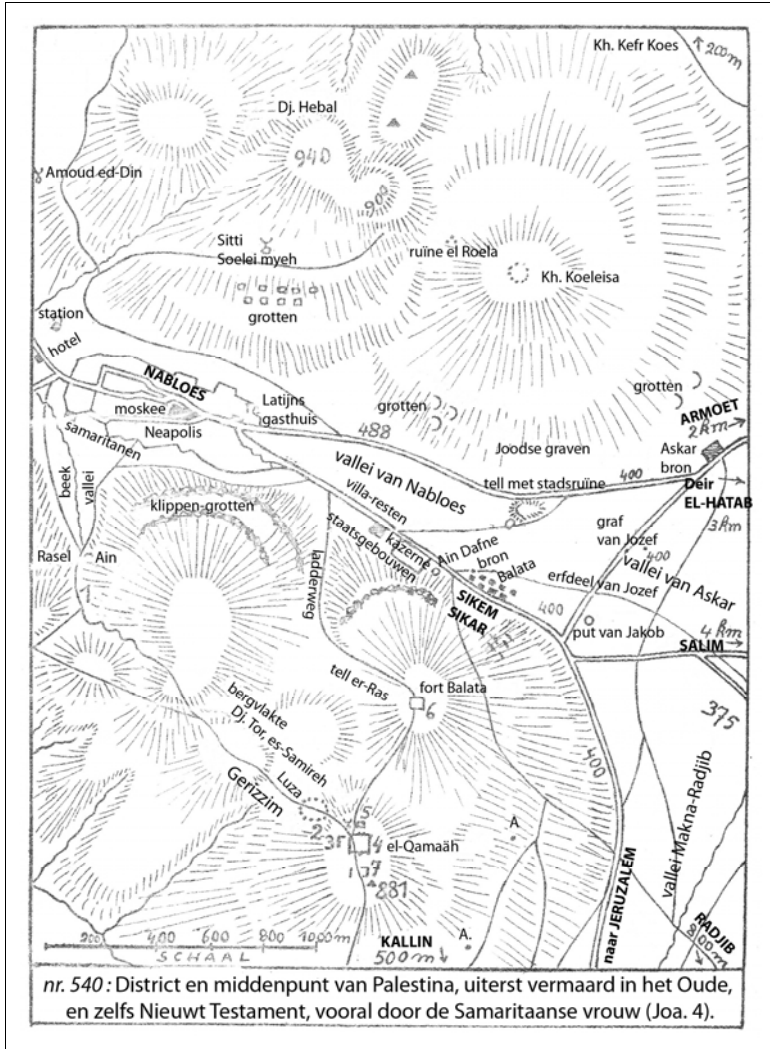
Het was tegen de middag, toen Jezus met de drie leerlingen naar de heuvel kwam; *Hij zond hen naar Sikar om spijzen te halen*, want Hij had honger; Hijzelf ging alleen de heuvel op om daar op hen te wachten. Het was een stikhete dag. Jezus was zeer afgemat en leed ook grote dorst. In gedachten verzonken zette Hij zich neer op enige afstand van de bron op de rand van de weg die van Sikar opwaarts kwam. Met het hoofd op de hand leunend, scheen Hij met groot verlangen naar iemand te wachten, die de bron kon openen en Hem te drinken zou geven²⁵⁷.

Ik zag nu een welgevormde, rijk opgesmukte Samaritaanse vrouw Sikar verlaten, ze had een lederen zak aan de arm hangen en ging de heuvel op om water te putten; ze was schoon en kon zowat 30 jaren oud zijn. Ik bezag ze met een waar genoegen, omdat zij er zo flink en moedig uitzag, en met zo'n vlugge, bevallige, vaste en grote stap de heuvel besteeg²⁵⁸.

²⁵⁷ Jezus wachtte verlangend naar iemand. – Hier toont K. zich weer een meester in de psychologie; **ze leest in de zielen, ja ook in die van Jezus; zij ziet zijn dorst, zowel naar een teug gewoon water in deze geweldige hitte, als naar de ziel van de Samaritaanse vrouw en haar volksgenoten.**

Dezelfde dorst in het uur van zijn dood aan het kruis, legde Jezus vast in dit éne woord: 'Sitio'.

²⁵⁸ K. bezag die levendige actieve vrouw met groot genoegen. Zijzelf immers, hoewel geheel contemplatief en steeds ziek te bed, was ook buitengewoon actief. In een van haar visioenen lezen wij een dergelijke uitlating:

“Die dienaar is slank, lenig en zo verstandig, dat ik er een groot genoegen in vond te zien hoe hij zijn meester diende. Stramme personen, traag en futloos heb ik nooit goed kunnen verdragen. **De zielen van beweeglijke, levendige personen schijnen mij ook gemakkelijker bewogen en tot ijver gebracht te kunnen worden.**”

Haar kleding was voornamer, rijker, meer versierd dan gewoon en scheen me zelfs gezocht²⁵⁹. Haar blauw en rood gestreept kleed was met grote gele bloemen doorwerkt. De mouwen, met twee paar gele armringen tegen het midden van de boven- en onderarm

²⁵⁹ Klederen; sieraden. – K. beschrijft deze nauwkeurig; ze let scherp op wat klederen betreft; ze is immers naaister. Dit onthoudt ze gewoonlijk goed, terwijl ze meer andere en veel belangrijker dingen uit haar visioenen vergeet. Wij bestatigen hetzelfde bij Zr. Jozefa Menendez, die eveneens een naaister was.

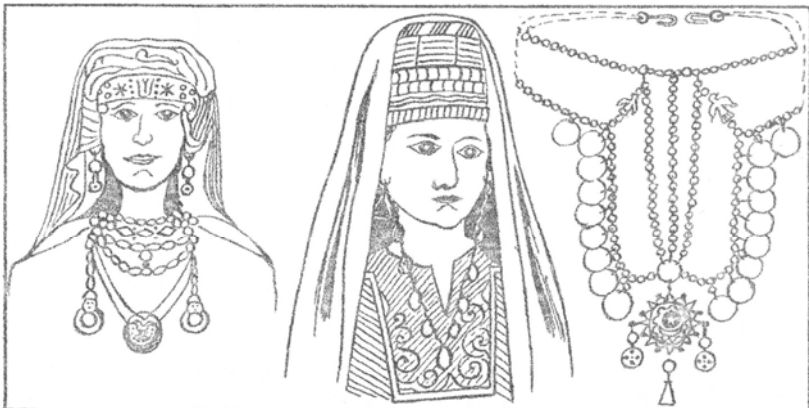
De versiering van de vrouw scheen K. overdreven. Geen wonder! In het Oosten zijn zowel mannen als vrouwen verslaafd aan overdreven opschik; ze behangen zich met juwelen en stallen op hun persoon uit alles wat zij aan kleinodiën bezitten. Iedereen tooit zich volgens zijn vermogen en stand. Koper, ijzer en glas vervangen bij de armen het zilver, goud en edelgesteente van de rijken. Op feestdagen vermenigvuldigen zij hun versiersels. Zo was dit bij de Chaldeeën, Assyriërs, Feniciërs, Perzen, Arabieren. In dit opzicht waren bij de Hebreëën de mannen, niet de vrouwen, meer gematigd.

- Op de bruiloft te Kana legde de bruid wegens onpasselijkheid haar overdreven opschik en kledingstukken af om verlicht te zijn (nr. 385).
- “Wanneer een groep vrouwen voorbijgaat, doet het gerinkel denken aan een karavaan dromedarissen, die vol belletjes hangen.” (H.L. 1e jg. 111; 3e jg. 55).
- “De vrouwen van de sjeicks dragen parelsnoeren in hun haar. Aan de zilveren banden om armen en voeten zijn veel ringetjes gehecht, die onder het gaan klinken als een schel.” (Dapper, Arabië, 151; Mislin, I, 152, enz., enz., enz).
- “In hun antieke kleurige kledij schrijden de vrouwen van Bethlehem voort als koninginnen: om hun hals, polsen en enkels dragen zij gouden en zilveren sieraden; hele kransen van munten, waartussen wij ook onze eerbare gulden zien blinken, tooien hoofd en borst.” (Keulers, Waar Jezus leefde, blz. 139).
- “Uit de glasblazerijen van Hebron komen al die kleurige glazen broches, armbanden, ringen, parelen, sieraden, waarmee de vrouwen van Palestina en Syrië zich zo overdadig versieren.” (Mislin, I, 30).
- Jesaja spreekt van rinkelende ringen aan de voeten, van zonnen en maantjes, oorbellen, kettinkjes en sluiers, hoofddoeken, armbanden, linten en flesjes, amuletten, halssnoeren en halsringen, feestkieren, mantels en doeken, tasjes en spiegels, kapsels, mutsen en sjaals, haarvlechten, balsemgeur. (Jes. 3, 16-24).

aansluitend, lagen kroes en los om de ellebogen. Zij droeg een wit borststuk met gele, meen ik, zijden snoeren versierd.

Haar hals was geheel bedekt met een wol-gele kraag, die met snoeren en parelen en koralen dicht behangen was; haar sluier, van een fijn, rijk wollen weefsel, hing lang op haar rug neer; zij kon deze achterzijde (bij de onderste hoeken of uiteinden) met een strop naar voren samentrekken en om haar middel vastbinden.

Zo (naar voren tezamen getrokken hing de sluier van achteren met een punt neer en vormde aan weerszijden van het lichaam een vouw, waarin de armen met de ellebogen gemakkelijkehalve konden rusten. Trok zij de beide randen van de sluier vóór de borst geheel tegen elkaar, dan was haar hele bovenlijf als met een manteltje bedekt. Het hoofd van deze vrouw was zeer sierlijk met banden omwonden, zodat men geen haar bemerkte. Boven het voorhoofd stak uit deze rijke hoofdbedekking een versiersel omhoog als een haak of torentje en hierachter rustte het voorste deel van de sluier, wanneer hij opgeheven was. Vóór het aangezicht neergelaten reikte hij tot de borst.

nr. 541 : Overdreven sieraden der vrouw (zie ook commentaar nr. 80)

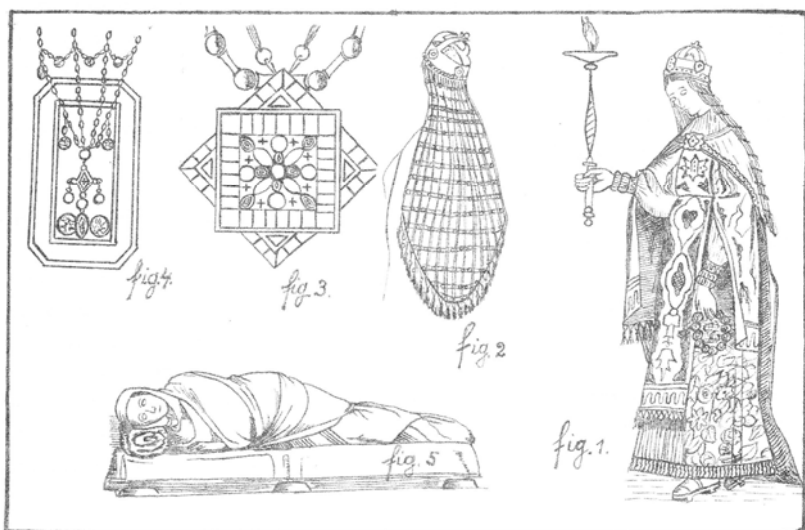

Fig. 1 : Maria haar bruiloftskleed. De figuur is nagetekend uit de eerste Duitse uitgave van het Leven der H. Maagd; ze is van de boven reeds genoemde Duitse kunsttekenaar E. Steinle, vriend van Brentano.

Fig. 2 : stelt de haartooi van Maria voor, zoals de tempelmeisjes het opmaakten.

Fig. 3 en 4 : vrouwelijke borstsieraden, zoals ze zelfs heden nog gebruikelijk zijn in Palestina. Zo'n borstsieraad schijnt daar van oudsher bestaan te hebben. Het doet denken aan het borstgewaad of -stuk van de hogepriester. Vrouwen houden daar van overdadige versieringen (zie nr. 541).

Figuur 5 : een schets van Steinle die een vrouw voorstelt slapend in een wikkeldoek.

Deze bevallige, flinke, sterk-gebouwde vrouw droeg een bruine, grove voorschoot van geiten- of kamelenhaar, met zakken erin van boven; zij had hem op haar rechterarm geworpen en zo bedekte hij een weinig de lederen zak die zij aan deze arm hangen had; het scheen een gewone werkschort bij het waterputten om haar mooie klederen door de emmer of waterzak niet te beschadigen.

De zak scheen van leder en zonder naad. Aan twee zijden was hij een weinig gewelfd of rondachtig, als was hij met gebogen, stevige houtschijven in die vorm gehouden. Was hij ledig, dan vielen de andere zijden in plooiën gelijk de plooiën van een brieventas. Aan de beide vaste zijden waren handvatsels

vastgemaakt, die met leder overtrokken waren; er stak een lederen riem door, waarmee de vrouw de zak aan de arm droeg. De opening van de zak was eng, maar kon bij het ingieten trechtervormig opengetrokken en weer gesloten worden. Ledig hing de zak plat aan de zijde neer; gevuld zette hij zich rondvormig uit en bevatte dan zoveel als een gewone wateremmer.

542.

Zo zag ik die vrouw de heuvel moedig opklimmen om uit de bron water van Jakob voor zich en anderen op te halen.

Ik heb haar zeer lief, want zij is goedaardig, geestrijk en vrijmoedig; zij heet Dina (van Fotina, zoals zij in het Romeins martyrologium genoemd wordt); zij is het kind van een gemengd huwelijk en van de Samaritaanse sekte; zij woont te Sikar, maar daar is zij eigenlijk niet geboren; men noemt haar daar Salome, zonder haar verleden te kennen of van haar tegenwoordige verhouding op de hoogte te zijn. De dorpelingen kunnen haar en haar vermeende man allerbest lijden, omdat ze beide zo spraakzaam, gediensstig, vriendelijk en menslievend zijn.

Door de bochten van het pad kon Dina de Heer niet eerder zien, dan wanneer ze voor Hem trad. Zijn aangezicht, nu Hij daar zo eenzaam en dorstend aan de weg nabij de bron zat, had iets buitengewoon verrassend (cfr. fasc. 13, nr. 438, voetnoot 199). Hij was met een lange, witte tuniek van fijne wol met brede gordel als met een albe bekleed; het was een profete-rok, die de leerlingen van zijn gezelschap Hem plachten na te dragen. Jezus gebruikte die, wanneer Hij in buitengewone openbare gelegenheden als leraar optrad of als profeet een belangrijk werk verrichtte, (zoals hier).

Onverwacht zag de vrouw zich vóór Jezus geplaatst. Een man ... op een eenzame plaats ... zij schrok. Automatisch liet ze haar sluier voor haar aangezicht neer en aarzelde voorbij te gaan, want de Heer zat aan de rand van de

weg. Ik zag, volgens de aard en gesteldheid van haar gemoed, deze vluchtige gedachte door haar geest flitsen: “Ei! een man! wat wil hij? is dit een bekoring? ...” Jezus in wie ze een Jood herkende, zag haar stralend en vriendelijk aan, en terwijl Hij zijn voeten terugtrok – het pad was hier smal – *zei Hij haar: “Ga voorbij en geef mij te drinken.”*

543.

Dit ontroerde de vrouw, daar de Joden en Samaritanen gewoonlijk slechts blikken van afschuw en haat voor elkander over hadden. Zij bleef nog even staan en sprak: “Waarom zijt Gij op dit uur hier zo alleen? Mocht men mij hier in uw gezelschap zien, het zou een groot schandaal verwekken (en een noodlottige afloop voor mij kunnen hebben).”²⁶⁰.

Jezus antwoordde: “Mijn gezellen zijn in de stad spijzen gaan kopen.”

²⁶⁰ Het zou een schandaal verwekken. – De oosterlingen die de strenge zeden volgen, beschouwen het als zeer erg, wanneer een jonge man en vrouw alleen op een eenzame plaats verrast worden. Vooral de vrouw kan zo iets met de dood bekopen.

De Géramb vertelt het geval van een jonge weduwe van Bethlehem, die men gezien had met een Turk in een naburige grot. Ofschoon geen schuld bewezen was, eiste men van de paters Franciscanen haar uitlevering; in haar nood was zij tot hen gevluht, doch geen weerstand mocht baten; haar vader en broer waren de eersten om de doodstraf voor haar te vorderen; zij werd met de sabel gedood en allen wasten de handen in haar bloed als om zich te reinigen van de smet die zonder deze wraak eeuwig aan de familie gekleefd zou hebben. De wraaknemers zijn dan tevreden zich van hun plicht gekweten te hebben.

In ‘t H.L. 4e jg. nr. 3 vertelt P. Gerrits een soortgelijk geval en besluit: “ik heb veel zulke gevallen meegemaakt.”

Ook de Joden eisten van Jezus de dood van een overspelige vrouw (Joa. 7).

Delancker, blz. 111 spreekt in dezelfde zin.

Zo ook en nog nadrukkelijker V. Guérin in Judée, I, 123: “Zulk een vrouw wordt onfeilbaar ter dood gebracht, zelfs door haar man en naaste verwanten, die op deze manier de schande van hun familie afgewend wanen.”

Dina hernam: “Ja, zeker die drie mannen die ik ontmoet heb? Maar zij zullen op dit uur weinig bekomen. Wat de Sikemieten voor heden bereidden, hebben zij nodig voor zichzelf.” Dina sprak alsof er heden te Sikar een feest- of vastendag was en ze noemde een andere plaats waar zij om spijzen hadden moeten gaan.

Jezus herhaalde: ”Passeer en geef Mij te drinken.”

Toen ging Dina voorbij Hem, maar ook Jezus stond op en volgde haar naar de bron, die zij ontsloot. Terwijl Dina naar de bron ging, zegde zij nog: “Hoe kunt Gij, een Jood, aan mij, een Samaritaanse vrouw, te drinken vragen?”

En Jezus antwoordde haar: “Kendet gij de gave Gods en wie het is, die u zegt: geef Mij te drinken, gijzelf zoudt Hem gebeden hebben en Hij had u levend water geschonken.”

Nu ontsloot Dina het deksel van de bron en maakte de schep-emmer los en sprak tot Jezus die ondertussen op de rand van de bron was gaan zitten: “Heer, Gij hebt geen emmer en de bron in de Put ligt diep, waarvandaan zoudt Gij dan dit levend water halen? Zijt U wellicht nog groter dan onze vader Jakob, die ons deze bron naliet en zelf daaruit dronk, hij en zijn kinderen en zijn vee!?”

Terwijl zij dit zei, had ik een bijvisioen: ik zag Jakob deze bron graven en dat het water hem tegen gesprongen kwam.

De vrouw waande dat Jezus van bronwater sprak en onder haar laatste woorden liet zij de emmer aan de rol of spilboom, die zwaar-knarsend draaide, neer en trok hem gevuld weer op. En ik zag dat zij haar mouwen met de armspelden of ringen omhoog schoof, zodat de mouwen aan de bovenarm opzetten en hoe zij met blote armen haar zak met water uit de emmer vulde. Hierna reikte zij Jezus een kleine, van bast gewonden drinkhoorn vol water aan.

Op de rand van de bron gezeten nam Jezus hem aan, dronk en sprak dan tot haar: “Wie van dit water

drinkt, zal spoedig weer dorst krijgen, doch wie van het levend water drinkt, dat IK hem zal geven, zal in alle eeuwigheid geen dorst meer hebben. Ja, het water dat IK hem wil geven, zal een bron in hem worden, die tot in het eeuwig leven opspringt.”

544.

De Samaritaanse vrouw met haar opgewekt en open karakter zegde ronduit en half schertsend tot Jezus: “Here, geef me maar zulk levend water dat de dorst uitschakelt voor altijd, dan zal ik niet langer met zoveel moeite hier water moeten komen putten.” Maar niettemin was zij door zijn woorden over het levende water ontroerd; zij vermoedde, zonder er zich stellig bewust van te zijn, dat Jezus onder het levende water de vervulling van de Belofte (de komst van de Messias en zijn Heil) verstond. Zo sprak zij dan haar bede om het levende water uit onder een profetische impuls van haar hart.

Ik voor mij heb altijd het gevoel, de overtuiging en de zekerheid gehad, dat **de personen met wie de Verlosser iets te maken had (in bijzondere aanraking of betrekking kwam), niet louter individuen, alleenstaande mensen waren zonder meer, neen, ze waren steeds een afgewerkt model, een type, voorbeeld of vertegenwoordiger van een bepaalde klasse van mensen. Dit was omdat de volheid der tijden een aanvang nam.**

Zo stond nu in Dina, de Samaritaanse vrouw, eigenlijk het hele Samaritaanse volk of sekte, die van het ware geloof van Israël, van de bron van het levende water afgescheiden was, hier vóór haar Verlosser (en bad door de mond van Dina om weer deel aan het levende water te mogen hebben).

Vrije omschrijving van de inhoud van Joa. 4, 4-30:

Vermoeid en dorstig van de reis en de zomerhitte ging Jezus neerzitten op de rand van de Jakobs-bron. Een Samaritaanse vrouw uit Sikar kwam water putten.

- *"Vrouw, ik dorst naar een teug van uw water, hoewel men er weer dorst van krijgt. Ik echter kan water geven, die de dorst wegneemt voor eeuwig. - Zo Gij er van begeert, geloof aan Mij en in mijn woorden!"*

- *"Geloven, Heer, wat moeten wij geloven? De een zegt het zo, een ander anders! God aanbidden op de Gerizzim, te Jeruzalem? Maar de Messias is op komst; Hij zal ons alles leren."*

- *"De Messias? Ik ben het, Ik die hier met U spreek. Ik ben het, de beloofde, lang verwachte Emmanuel, God onder de mensen."*

Jezus dorstte bij de bron van Jakob naar de uitverkoren zielen van Samaria om ze met de levende wateren, waarvan zij zichzelf afgescheiden hadden, te verkwikken.

Hier bij de bron stond dan, door Dina vertegenwoordigd, het deel van de afvallige Samaritaanse sekte, dat voor redding vatbaar was, dat naar dit levende water dorstte en dat enigmate de geopende hand uitstak om het te ontvangen.

Samaria sprak door de mond van Dina: “Geef mij, Heer, de zegen van de belofte; laaf mijn langdurig dorsten, help me het levende water vinden, opdat ik meer troost ontvangen mag dan uit deze tijdelijke bron van Jakob, die de enige band is, waardoor wij nog gemeenschap met de Joden hebben.”

Nadat Dina zo gesproken had, zei Jezus tot haar: “Ga naar huis, roep uw man en keer terug.” En ik hoorde dat Hij dit tweemaal zei, om te kennen te geven dat Hij daar niet gekomen was voor haar alleen, maar ook om haar stadsgenoten te onderrichten.

Hierdoor zei de Verlosser tot de Samaritaanse sekte: “Samaria, roep Hem er bij, aan wie gij door een heilig verbond toebehoort, uw ware echtgenoot, die wettig, plichtmatig, in een geheiligde echt kinderen uit u verwekt.”

Nu antwoordde Dina aan de Heer: “Ik heb geen man.”

De Samaritaanse sekte beleed voor de bruidegom der zielen dat ze in geen wettig echtverbond leefde, dat ze aan niemand echtelijk toebehoorde, dat er uit haar geen bloesems kwamen, welke de H. Geest kon bevruchten, dat de Moeder van de Messias in haar midden niet was. (“en de Messias dus nooit uit haar voortkomen zou.”)

Jezus vervolgdde: "Gij zegt de waarheid, want vijf mannen hebt gij gehad en de man met gij nu leeft, is de uwe niet. Dit hebt gij naar waarheid gezegd."

Met deze woorden zei de Messias tot de sekte:

"Samaria, gij spreekt de waarheid! met de afgoden van 5 volkeren hebt gij in echtbreuk geleefd, en uw tegenwoordige verbinding met God is geen echtelijke vereniging, doch Uw gedrag jegens Hem is die van een echtbreekster."

(Gij dient Hem niet volgens zijn wil in een wettig Verbond met God, zoals de Joden, maar daarvan afgescheiden, naar eigen lust en goeddenken).²⁶¹

²⁶¹ Hier plaatst Brentano een nota, die wij inkorten als volgt:

De laatste woorden zijn een toespeling op II Kon. 17, 24, waar de 5 soorten kolonisten genoemd worden, die naar Samaria overgebracht werden ter vervanging van de in 72 weggevoerde Israëlieten; ze kwamen van Babel, Koeta, Awwah, Hamat, Sefarvaïm; zoals in de voorbemerking (voorlaatste alinea, fasc. 15) gezegd, versmolten ze met de achtergebleven Israëlieten, vormden een nieuw ras dat enerzijds de ware God, maar tevens de vreemde meegebrachte afgoden diende en bijgelovige praktijken beoefende.

De belangstelling voor de echte, Joodse godsdienst bleef bestaan en zo ook een geheim verlangen om met de echte Joden herenigd te worden.

De Joden weigerden op dit verzoek in te gaan en hieruit volgde een onverzoenlijke haat tussen beide volken.

Zo was nog de toestand ten tijde van Christus, hoewel van de afgodendienst maar weinig meer overbleef. Ondertussen immers had **de dienst van de ware God, het monotheïsme het gewonnen**, doch deze beoefenden zij niet op de wettige wijze; zij gingen God niet aanbidden in de tempel te Jeruzalem, maar hadden hun eigen tempel op de Gerizzim, waar zij ook hun hoogfeesten vierden. Zo waren zij ook in de ban gedaan en hadden geen deel in het Verbond van God met zijn volk. Toch bewaarden zij door hun afstamming, hoewel deze verbasterd was, nog een zekere band met de Joden, die hier verzinnebeeld was door de Put van Jakob; zij konden nog enige aanspraak maken op een aandeel in de vervulling der Belofte, in de Messias en zijn Heil.

Jezus kwam hun deze genade aanbieden; zijn dorsten naar het bronwater was het zinnebeeld van zijn verlangen naar hun zaligheid.

Hier antwoordde Dina, de ogen neerslaand en het hoofd buigend: “Heer, ik zie dat Gij een Profeet zijt.” En ze liet opnieuw haar sluier neer.

De Samaritaanse sekte erkende door de vrouw de goddelijke zending van de Heer en bekende haar schuld.

Het was als verstond Dina *de profetische, symbolische zin van deze woorden van Jezus: “En de man met wie gij nu leeft, is de uwe niet!”*

In profetische, figuurlijke zin betekenden ze:

“Samaritanen, uw tegenwoordige verbinding met de ware God is ongeregeld, niet volgens de Wet; uw dienst van God is door zonde, gril en eigenmachtig handelen afgescheiden van het Verbond van God met Jakob.”

Dina scheen, zeg ik, de betekenis van die woorden te begrijpen; ze wees daarom aanstonds in zuidelijke richting naar de nabije tempel op de Gerizzimberg en zegde met het verlangen naar opheldering en zekerheid: “Onze vaders hebben God op die berg aanbeden, en gij, Joden, zegt dat men God te Jeruzalem moet aanbidden.”

Jezus gaf haar de verlangde opheldering met deze woorden: “Vrouw, geloof Mij, het uur komt dat gij noch op de Gerizzim, noch te Jeruzalem de Vader zult aanbidden.”

Hiermee wilde Jezus zeggen:

“Samaria, het uur komt dat men God niet hier noch te

De vrouw bood Hem dit water aan en leste zijn dorst, d.i. zij nam het geloof en de zaligheid aan en zulks als het type, de vertegenwoordigster van haar ras, in naam van haar rasgenoten.

Haar voorbeeld navolgend, aanvaardden dezen het woord van Jezus en verzadigden de honger en dorst die Hij naar hun zaligheid had.

Jeruzalem in een heiligdom zal aanbidden, omdat Hij onder u wandelt.”

En de Heer sprak verder: "Gij weet niet wat gij aanbidt, maar WIJ weten wat wij aanbidden, want de zaligheid komt uit de Joden."

En hierbij hield Hij haar een gelijkenis voor van overvullige, wilde en onvruchtbare boomscheuten, die wel hout en bladeren, doch geen vruchten voortbrengen en daardoor gaf Hij te kennen:

“Samaria, gij hebt geen zekerheid van uw aanbedding, geen waarmerk op uw eredienst, geen juiste godkennis; gij hebt geen wettig Verbond, geen sacrament (niet DE zegen, cfr. de nrs 26, 27 en 97), geen pand van het Verbond, geen Verbondsark, geen vrucht (en dus geen Messias).

Dit alles integendeel: de Belofte en de Vervulling (de Messias) hebben de Joden; uit hen moet men de Messias verwachten.”

Voort zei Jezus: "Maar het uur komt, en het is daar reeds, waarop de ware aanbedders de Vader in de Geest en in de Waarheid zullen aanbidden. God is een Geest en zijn aanbedders moeten Hem in de Geest en de Waarheid aanbidden."

Hiermee zei de Verlosser: "Samaria, het uur komt, ja, het is er reeds, waarop de Vader door de ware aanbedders in de H. Geest en in de Zoon, die de weg en de waarheid is, aanbeden moet worden.”²⁶²

²⁶² Nota van Brentano – Het is merkwaardig dat ook de H. Athanasius in een van zijn vier brieven aan de Egyptische bisschop Serapion zegt: **“De Vader in de geest en de waarheid aanbidden, dat is de drievuldige en éne God aanbidden in de Zoon en in de H. Geest.”**

Betreffende de diepe zin van Jezus' gesprek met de Samaritaanse vrouw, zegde Zr. Emmerick: "Ik heb altijd van jongsaf aan zulke verklaringen

Maar Dina antwoordde aan Jezus: “Ik weet dat de Messias komt; Hij zal ons dan alles openbaren.”

**Door deze woorden uit haar mond zegde hier bij de bron van Jakob het deel van de Samaritanen, dat enige aanspraak op de Belofte kon laten gelden:
“Ik geloof aan de Messias, ik verwacht zijn komst, Hij zal ons helpen.”**

Maar nu antwoordde Jezus haar: *“Ik ben het, Ik, die met u spreek!”*

**En dit was nogmaals hetzelfde als had Hij tot alle Samaritanen, die zich bekeren wilden, gezegd:
“Samaria, Ik kwam tot de bron van Jakob en had dorst naar u, gij, het water uit deze bron.
En daar gij Mij gelaafd hebt, beloofde Ik u het levende water, dat de dorst voorgoed wegneemt.
En gij bekendet Mij, gelovend en hopen, uw verlangen naar dat water van Mij.**

Zie, Ik beloon het u, want gij hebt mijn dorst naar u gelaafd door uw verlangen naar Mij.

**Samaria, Ik ben de bron van het levende water;
Ik die met u spreek, ben de Messias!”**

547.

Toen Jezus gezegd had: *“Ik ben het, Ik die met u spreek”*, blikte Dina Hem sidderend aan, verbaasd, vol heilige vreugde en als van de hand Gods geslagen. Opeens bezon en vermande zij zich, liet haar gevulde waterzak liggen, vergat de bron te sluiten en snelde de heuvel af naar Sikar, om haar man en allen die zij ontmoette, te verkondigen wat haar overkomen was.

daarover gekregen, maar wilde ze destijds niet meedelen, om de schijn niet te wekken met zulke kennis of dieper inzicht te willen pronken.”

Het was streng verboden de bron van Jakob open te laten, maar wat scheelde haar nu de bron van Jakob, wat gaf zij nog om haar emmer vol aardse water, waarvan men toch weer dorst krijgt?

Zij had levend water, water van eeuwig leven ontvangen, en haar liefdevol, edelmoedig, menslievend hart verlangde allen er mee te verkwikken.

Terwijl zij uit het openstaande bronhuis ijldde, liep zij de drie leerlingen voorbij, die met spijzen gekomen waren en reeds een tijdlang op een kleine afstand vóór de deur van het bronhuis hadden staan wachten, zich verwonderd afvragend wat hun Meester zolang met een Samaritaanse vrouw te bespreken mocht hebben. Uit eerbiedige vrees vroegen zij Hem nochtans niet naar de reden daarvan.

Dina liep naar Sikar en boodschapte met grote geestdrift aan haar man en aan allen die zij op straat ontmoette: “Komt eens naar de bron van Jakob zien. Daar is een man die mij geheel mijn geheime levenswandel geopenbaard heeft; het is vast en zeker de Messias.”

Ondertussen traden de 3 apostelen tot Jezus bij de bron en boden Hem broodjes en honig uit hun korf aan en zeiden: “Meester, eet.” *Jezus stond op, ging uit het bronhuis en sprak: “Ik heb een spijze te eten, die gij niet kent.”*

De leerlingen spraken tot elkander: “Heeft iemand Hem wellicht te eten gebracht?” Zelfs kwam heimelijk de gedachte in hen op: “Heeft die Samaritaanse Hem misschien te eten gegeven?”

Jezus wilde hier geen tijd verliezen met nog eerst te eten, maar daalde de heuvel af naar Sikar, en terwijl de leerlingen achter Hem al gaande uit de hand aten, zei Hij tot hen: “MIJN spijze is het de wil te doen van Hem die Mij gezonden heeft, dat Ik zijn werk volbrengende, mijn taak vervulle.”

Hij wilde daarmee zeggen: “dat Ik de Sikemieten bekere, naar wier zaligheid mijn ziel zo hongerig is.”

Hij zei in dit verband nog meer.

In de nabijheid van de stad kwam Dina, de Samaritaanse vrouw, Jezus reeds weer tegemoet gesnel; zij voegde zich ootmoedig en toch vreugdevol en vrijmoedig bij Hem, en *Jezus onderrichtte haar lang, nu stilstaand, dan langzaam voort wandelend; Hij openbaarde haar geheel haar verleden, wat zij gedaan, gedacht en begeerd had;* zij was er diep door getroffen en beloofde in naam van haar en haar man alles te verlaten en Jezus te volgen.

Jezus duidde haar nu verschillende middelen aan om haar persoonlijke misslagen uit te boeten.

548.

Dina was een geestrijke vrouw en van stand; zij was op een landgoed bij Damascus uit een gemengd huwelijk van een heidense vader en een joodse (Joods-Samaritaanse) moeder geboren; zij verloor vroeg haar ouders en werd door een zedeloze min gevoed, van wie zij de kiem van vele boze driften met haar voedsel in zich opnam.

Opvolgenlijk had zij 5 mannen gehad; een paar van hen waren van verdriet gestorven, andere door rivalen omgebracht. Zo gaat het, wanneer men behaagziek de ogen van velen op zich zoekt te trekken en in echtbreuk leeft; men mag van de één niet scheiden en men wil de ander niet verlaten; men verbergt zijn betrekkingen met de 2e voor de 1e, die, zo hij het wist, zich wreken zou; men zoekt gelegenheden om samen te zijn, er worden feestjes ingericht en in dronkenschap wordt de echte man door de boel vermoord; wanneer nu deze de echte man wordt, vergaat het hem weldra niet beter.

Dina had uit deze betrekkingen 3 dochters en 2 zonen, die reeds tamelijk groot waren en bij de verwanten van hun vaders gebleven waren, wanneer zijzelf Damascus moest verlaten.

Haar zonen kwamen later tot de 72 leerlingen. De man met wie zij nu leefde, was een bloedverwant van een harer vorige mannen, een rijke koopman. Omdat zij van de Samaritaanse godsdienst was, trok zij met hem naar Sikar, bestuurdde zijn huishouden en leefde met hem in echtbreuk. Te Sikar hield men ze voor wettig gehuwden; het was een krachtig, gezond man van om de 36 jaren, met een rood aangezicht en een rossige baard.

Dina had in haar leven veel gelijkenis met Magdalena, maar zij was nog dieper gezonken.

Toch zag ik ook eenmaal, dat, in het begin van Magdalena's slecht leven te Magdalum één van haar minnaars door een mededinger om het leven gebracht werd.

Uit vrees kon ik tot nog toe er niet toe besluiten dit te zeggen.

Dina was een buitengewoon geestrijke, vrijmoedige, toewijdingsvolle, aantrekkelijke vrouw, levendig en vlug van aard, doch gedurig in haar geweten gekweld. Thans leefde zij eerbaarder, ik bedoel dat zij thans met haar vermeende man alleen leefde (zonder bijbetrekkingen).

Haar huis was aan alle kanten met een watergracht omringd (bronnen en riviertjes ontbraken er niet) en lag dicht bij de bronpoort te Sikar. De inwoners betoonden haar volstrekt geen minachting, maar hadden evenmin veel omgang met haar, omdat zij er vreemde levensvormen op nahield en ook wat uitheems gekleed ging; zij onderscheidde zich door prachtiger opschik; dit laatste nochtans hield men haar als een vreemde vrouw ten goede.

Terwijl Jezus met de vrouw sprak, volgden de leerlingen Hem bestendig op een kleine afstand, benieuwd wat Hij tot die vrouw toch te zeggen mocht hebben. "Wij zijn de spijsen met zoveel moeite gaan kopen, dachten zij, waarom eet Hij nu niet?"

In de nabijheid van Sikar verliet Dina de Heer en snelde vooruit, haar man en vele andere inwoners tegemoet; zij stroomden nieuwsgierig uit de poort om Jezus te komen zien. Dina, aan het

hoofd van de menigte, toonde hun Jezus, die nu genaderd was. De Sikemieten juichten oververheugd en riepen Hem welkom toe.

Maar nu bleef Jezus staan en wenkte met een teken van de hand om stilte. Hij richtte enige minuten zeer vriendelijk het woord tot hen en zegde ondermeer dat zij alles moesten geloven wat de vrouw hun had gezegd; Hij was in deze toespraak zo minzaam, zo wonderbaar innemend en zijn blik was zo stralend en doordringend dat hij alle harten ontroerde en aantrok. (fasc. 13, nr. 438, voetnoot 199).

Dringend baden zij Hem om toch ook hen in hun stad te komen onderrichten; *Hij beloofde het hun*, maar voor het ogenblik ging Hij verder, de stad voorbij. Dit geschiedde tussen 3 en 4 uur in de namiddag.

Terwijl Jezus aldus vóór de poort met de Samaritanen sprak, kwamen alle overige leerlingen, onder wie ook Petrus was, die ‘s morgens in andere richtingen opdrachten waren gaan vervullen, tot Hem terug.

Ook zij waren verwonderd en zelfs ontevreden, omdat Hij zo lang met de Samaritanen sprak; zij voelden zich daardoor verontrust, want zij waren opgegroeid in het vooroordeel dat men alle omgang met dat volk moest vermijden. Jezus' handelwijze was dus diametraal in strijd met hun opvatting en gewone handelwijze. (Hadden zij in de H. Schrift zelf niet gelezen: “Ik verafschuw twee volken, de Edomieten en Filistijnen en het 3^e is zelfs geen volk, het dwaze ras dat te Sikem woont.” Eccli. 50, 27-28).

Zij voelden zich bekoord om er aanstoot aan te nemen; zij herinnerden zich de moeilijkheden en tegenspraak van gisteren en eergisteren, al de hoon en beschimpingen, de vele bittere ontberingen die zij geleden hadden, want zij hadden het beter verwacht; men had hun immers verzekerd dat de vrouwen van Betanië, wier toewijding men zo roemde, voor al het nodige gezorgd hadden.

Nu zagen zij Jezus' vertrouwelijkheid met dat minderwaardige ras en dachten bij zich: "Op die wijze is het waarlijk geen wonder dat men Hem niet beter ontvangt."

De minachting voelden zij grievend aan; hun hoofd zat trouwens ook nog steeds vol met de oude, wonderlijke, aardse gedachten en opvattingen van het door Jezus te stichten rijk. "Indien het in Galilea ruchtbaar wordt, dachten zij, hoe Hij zich hier met de Samaritanen heeft afgegeven, dan hebben wij daar nog nieuwe slechte, ja, smadelijker bejegening te verwachten."

Petrus had in Samaria een lang onderhoud gehad met de jonge man die als leerling aanvaard wilde worden, maar zich steeds opnieuw daarover bezon; hij sprak er over met Jezus.

549.

Zich om de stad wendend ging Jezus nu met hen allen ongeveer een half uur noordwestwaarts en zij rustten daar onder bomen. *Op deze weg en hier sprak de Heer tot hen in gelijkenissen van de oogst; Hij zegde hun: "Een spreekwoord, dat ook gij zelf vaak in de mond hebt, luidt: Nog vier maanden en dan komt de oogst. De luiaards willen altijd de arbeid zolang mogelijk uitstellen; Gij ten minste moet nu zien dat alle velden rijp staan voor de oogst." Hiermee bedoelde Hij Samaritanen en alle andere volken, die goed gesteld en voor de bekering vatbaar waren.*

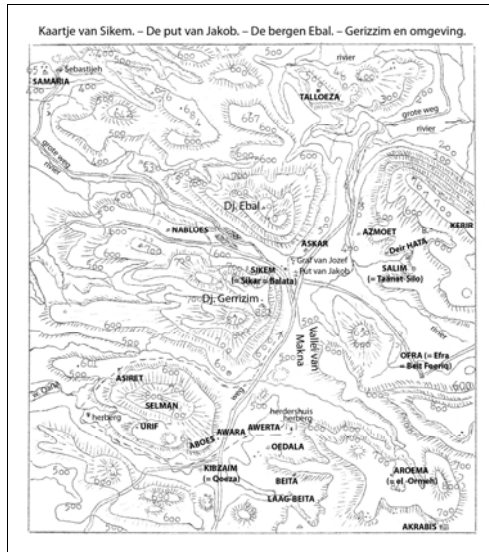
"Ziet, vervolgde Hij, gij, mijn leerlingen, zijt tot de oogstarbeid geroepen, ofschoon gij niet hebt gezaaid. Anderen hebben gezaaid, nl. de profeten, Joannes en Ikzelf. Hij die oogst, ontvangt loon en verzamelt vruchten voor het eeuwig leven, zodat de zaaiers en de maaiers zich samen verheugen, want hier wordt het spreekwoord bewaarheid: een ander zaait, een ander maait.

Ik heb u gezonden om de vruchten in te oogsten, die gij niet gezaaid noch gekweekt hebt. Anderen hebben de oogst voorbereid en gij hebt hun werk overgenomen.” Zo sprak Hij tot de leerlingen om hun moed en werklust op te wekken.

Zij bleven hier (d.i. waar hun wandeling hen gebracht had, b.v. waar nu Nabloes ligt) maar een korte tijd samen rusten en scheidden dan.

Bij Jezus bleven Andreas, Filippus, Saturninus en de evangelist Joannes (die in zijn evangelie, Hfst. 4, deze episode verhaalt). De overigen gingen tussen Tebez en de stad Samaria naar Galilea toe.

Met de bij Hem gebleven leerlingen ging Jezus nu, Sikar ter rechterzijde latend, een uur of wat zuidoostwaarts naar een vlakte (het brede dal Makna ten oosten en zuidoosten van de Gerizzim), waar een twintigtal verspreide herdershuizen en tenten stonden. (Een der grootste huizen was de herberg of het herdershuis te Awerta.).

Hier, in dit grote huis, verwachtten Hem de H. Maagd, Maria van Kleofas, de vrouw van Jakobus de Meerdere en twee van de zogenaamde drie weduwen; zij waren hier reeds de gehele dag en hadden spijzen meegebracht en ook kleine balsemflessen; zij maakten een maaltijd gereed.

Jezus reikte zijn Moeder bij de ontmoeting de beide handen en zij neeg het hoofd voor Hem; de overige vrouwen groetten Hem door te buigen, terwijl zij de handen op de borst kruisten.

Vóór het huis stond een boom, waaronder de maaltijd gehouden zou worden. Hier was het dat Jezus eens, vóór de opwekking van Lazarus, kinderen zegende. (cfr. nr. 1494).

550.

Tot de herders dezer omstreken behoorden ook de ouders van de jongelingen die Jezus, na de opwekking van Lazarus, op zijn reis naar Arabië en Egypte, meenam; deze mensen hadden deel uitgemaakt van de karavaan der H. Driekoningen, toen ze naar Bethlehem togen, doch waren bij de onverwachte, spoedige afreis van de koningen hier in het land achtergebleven (cfr. fasc. 6, nr. 153); daarna waren zij met dochters van herders uit de dalen bij Bethlehem in het huwelijk getreden; men vindt vele zulke herdersgehuchten van hier tot Bethlehem in de vele bochtige dalen. De mensen die hier woonden, bebouwden ook het veld van het erfdeel van Jozef; zij pachtten het van de Sikemieten; velen van hen waren hier verzameld, het waren geen Samaritanen.

Het eerste wat hier geschiedde was, dat **de H. Maagd Jezus erom bad toch een lam kind te willen genezen, dat herders uit de buurt hier gebracht hadden; reeds vroeger hadden zij Maria om haar tussenkomst en voorspraak gebeden.**

Dit geschiedde dikwijls en het was telkens zielroerend Maria zo tot Jezus te zien bidden. (Volgens nr. 566 spraken de H. Vrouwen hier ook reeds ten beste voor de zoon van de hofbeambte van Kafarnaüm).

Jezus liet het kind aanbrengen; de ouders brachten het op een draagbedje; het was een knaapje van ongeveer 9 jaren. *Hij richtte eerst een vermaning tot de ouders*, die vol verwachting en een weinig bevreesd achteruit traden, terwijl de leerlingen zich om Jezus schaarden. *Hij sprak het kind aan, bukte er een weinig overheen, nam het dan bij de hand en hief het op*; het knaapje kwam van zijn draagbedje af; het kon weer gaan en liep in de armen van zijn ouders, die zich dan met het kind voor Jezus ten gronde wierpen. Alle omstaanders juichten, doch *Jezus zegde hun dat zij liever de hemelse Vader voor die weldaad zouden bedanken*. *Vervolgens onderrichtte Hij nog een korte tijd de verzamelde herders* en nam dan met de leerlingen een kleine maaltijd, welke de vrouwen in een loofhut vóór het huis onder een grote boom opgediend hadden. Maria en de vrouwen zaten afgezonderd aan het einde van de tafel.

Ik voorzie dat dit huis tot een herberg ingericht, van het nodige voorzien en bediend zal worden door de vrouwen van Kafarnaüm.

551.

Nu naderden bedeesd verscheidene Sikemieten. Onder hen was weer Dina, de Samaritaanse vrouw van de bron; zij waagden het niet zo maar aanstonds dichtbij te komen, omdat zij met deze herders, die Joden waren, geen omgang hadden. Dina naderde het eerst en ik zag dat zij met de vrouwen en de H. Maagd sprak; ook ontging het me niet dat *Jezus en de leerlingen na de maaltijd afscheid namen van de H. Vrouwen*. Deze laatste begaven zich nu aanstonds op de terugreis naar Galilea, waarheen ook Jezus overmorgen (op 2 augustus) zal vertrekken.

Jezus ging nu met Dina en de overige Samaritanen naar Sikar terug; deze stad is niet zeer groot, maar heeft brede straten en ruime pleinen. Het gebedshuis van de Samaritanen is meer versierd en kostelijker gebouwd dan de synagogen in de kleine

joodse steden. De vrouwen houden zich niet zo omzichtig van de mannen afgezonderd als de Jodinnen; ze spreken vrijpostiger met elkaar.

Toen Jezus te Sikar kwam, werd Hij aanstonds door een grote menigte volk omringd; Hij bezocht hun synagoge niet, maar doorwandelde de stad en *leerde hier en daar in de straten en vooral op de markt, waar een spreekgestoelte stond*. Overal was de toeloop der mensen zeer groot; zij waren vol vreugd, omdat de Messias hen bezocht.

Dina, hoewel zeer ontroerd en diep in zichzelf gekeerd, staat toch onder de vrouwen altijd het naast bij Jezus. Men heeft nu een soort verering voor haar, omdat zij Jezus het eerst ontmoet en herkend heeft; *zij zond ook de man met wie zij leefde, tot Jezus en deze richtte enige vermanende woorden tot hem*; de man stond geheel verslagen vóór Jezus, vol berouw en schaamte over zijn zonden.

Jezus vertoefde niet lang in Sikar; Hij ging er langs de tegenovergestelde poort weer uit en *leerde buiten de stad nog hier en daar bij huizen*, die zich nog vrij ver (doch verspreid) in het dal uitstrekten (naar het huidige Nabloes toe). Een goede half uur van Sikar nam Hij zijn intrek in een herberg en *beloofde de mensen dat Hij hen de volgende dag weer in Sikar zou komen onderrichten*²⁶³.

²⁶³ Langs de tegenovergestelde poort weer uit. –

In het inleidend woord in het begin van deze aflevering benadrukten wij reeds dat deze mededeling van K. door de opgravingen treffend bevestigd werd.

Uit het zuiden komend en nabij Sikar met de weg meedraaiend, ging Hij zonder twijfel aan de oostkant de stad binnen. Aan de andere zijde ging Hij de stad weer uit.

De opgravingen nu hebben een monumentale poort aan het licht gebracht in de noordwestsektor van de stadsmuur en een andere in de oostmuur.

1 augustus = 8 Ab. –

Jezus is heden weer (uit de juist genoemde herberg) naar Sikar gegaan en *heeft de gehele dag in de stad op de leerstoel, op pleinen en ook buiten de stad op heuvelen geleerd; 's avonds leerde Hij nog in dezelfde herberg*, waarin Hij gisteren zijn intrek had genomen; uit het ganse gewest waren daar mensen tegenwoordig. Nu stroomde het volk hier, dan daar te hoop en men hoorde roepen: “De Profeet leert nu hier; nu leert Hij ginds.” Ook de jongeling van Samaria was eens onder Jezus’ toehoorders, maar hij sprak niet met Hem.

Dina is overal vooraan en stapt met flinke schreden op Jezus toe; zij is zeer opmerkzaam, diep ontroerd en ernstig; *zij heeft weerom met Hem gesproken*; ze wil aanstonds scheiden van haar onechte man. Deze, zowel als zij, is bereid geheel zijn bezit, volgens de aanwijzingen van Jezus, voor de toekomstige Gemeente en voor de armen te bestemmen; *Jezus heeft haar gezegd hoe zij dat kan doen*. Zeer vele mensen waren overtuigd en voor Jezus gewonnen; zij zeiden tot de vrouw: “Gij hebt de waarheid gesproken, nu hebben wij Hemzelf gehoord; Hij is de Messias, de Verlosser van de wereld.” (cfr. Joa. 4, 41).

Ten westen van de stad leert Jezus bij huizen die zich nogal ver in het dal uitstrekken. Ook het bestaan van deze huizen is door onderzoekingen bewezen.

Zo werden b.v. een km ten westen van Balata (Sikem), in de omgeving van de bron Dafne en van de vroegere Turkse kazerne resten gevonden van landhuizen en particuliere gebouwen uit het Romeinse tijdperk; van andere huizen zijn wellicht ook de resten verdwenen.

Van hier ging Jezus nog verder westwaarts tot bij een andere herberg die wij ons kunnen voorstellen ter plaats van het huidige Nabloes.

Die minzame vrouw is in de wolken van geluk, zo overtuigd en vol vast geloof, zo tevreden; ik heb ze altijd bijzonder liefgehad²⁶⁴.

553.

Jezus sprak hier in Sikem, zoals in de voorgaande plaatsen, ook over de gevangenneming van Joannes, over de vervolgingen tegen de profeten, over het werk van zijn voorloper en wegbereider en hield ook de

²⁶⁴ Nota van Brentano:

Heel zeker had de zienster deze aantrekkelijke vrouw zeer lief, en deze van haar kant scheen K.'s liefde te willen beantwoorden, want in deze dagen verscheen zij haar driemaal buiten het verband met de doorlopende visioenen.

- K. zag haar de 1^e keer als een geheel in het wit geklede bruid, die, met een kroon op het hoofd, zich diep en ootmoedig voor Jezus boog.
- In een 2^e verschijning zag zij Dina op dezelfde manier gekleed van op de straat door het venster in haar kamer kijken; zij groette de lijderes op haar ziekbed zeer vriendelijk; dit kon geen illusie zijn, want K. verkeerde in een wakende toestand en bij haar volle bewustzijn.
- Een 3^e maal zag zij Dina onder hetzelfde voorkomen in tegenwoordigheid van de schrijver (Brentano).

Katarina had in deze dagen fel te kampen tegen bekingen van ongeduld en neiging tot klagen. In haar droefheid hierover voelde zij zich bovennatuurlijk opgewekt om zich bij de schrijver over haar ellenden vrolijk te maken. Opeens zegde zij, terwijl haar ogen nog vol tranen stonden: "Zie! De Samaritaanse vrouw staat daar vóór mij en daar is ook de Heer; ze buigt voor Hem en ziet Hem zo ootmoedig aan; zij is nu geheel anders (dan in haar leven), sneeuwwit en eerbaar gekleed. Aldus is zij nu nog niet, maar dat komt."

Opmerzaam erop gemaakt, dat dit, zulke begunstiging, zo weinig met haar klagen overeenkwam, moest zij lachen. "Ik ben er zelf beschaamd over, bekende zij, maar ik slaag er slechts met de grootste moeite in mijn gedachten en bekingen van ongeduld uit mijn hoofd te zetten."

Zulke troostvisioenen kreeg K. dikwijls onverwacht.

Hierbij handelde God als een goede Vader, die zijn ziek wenend kind in zijn verdriet met een prentenboek tracht te bedaren en die het, wanneer het zijn best heeft gedaan, wil belonen.

parabel voor van de Zoon, die door zijn Vader naar de wijnberg gezonden, maar door de trouweloze dienstknechten gedood wordt. Hij verklaarde onomwonden dat Hij door de Vader gezonden was.

Hij herhaalde en verklaarde nader hetgeen Hij tot de vrouw bij de bron over het levende water en de berg Gerizzim had gezegd, sprak ook weerom over het Heil dat uit de Joden moest komen, over de nabijheid van het Rijk Gods, over het godsgericht tegen Jeruzalem, over de straf van de boze knechten, die de Zoon van de Heer des wijngaards zouden doden.

Velen vroegen Hem ook waar zij moesten gaan om de reinigingsdoop te ontvangen, aangezien Joannes nu gevangen zat, maar *Hij antwoordde hun dat de leerlingen van Joannes bij Ennon, aan de overzijde van de Jordaan, weerom aan het dopen waren en dat zij daarheen konden gaan, tot Hijzelf zou komen en laten dopen.* Ook zijn al de volgende dag zeer velen naar de doop van Joannes vertrokken.

Tegen de avond ging Jezus opnieuw buiten de stad naar dezelfde herberg van gisteren; *Hij leerde daar nog* en sliep er.

Heden avond, zo ik meen, begon een vastendag²⁶⁵. De volgende dag zag ik volstrekt géén, en hedenavond slechts koude spijzen gebruiken.

²⁶⁵ De Joodse kalender tekent op 9 Ab een vasten aan:

- a) Om de verwoesting en plundering van Jeruzalem en de tempel door de Chaldeeën (II Kon. 25, 9-10).
- b) Om de veroordeling der Israëlieten tot straf voor hun gemor 40 jaren in de woestijn rond te zwerven (Num. 14, 22).
Deze reden zal ook K. in het volgende nr. 554 opgeven.

Als reden van hun vasten voegden de Joden er nog bij:

2 augustus = 9 Ab. –

Deze morgen onderrichtte Jezus in de herberg en op de naburige heuvelen allerhande volk; hier werd zijn lering aanhoord door arbeiders en ook door DIE slaven, die Hij, 11 maanden geleden, eens op het veld der herders bij Betaraba, (6 dagen) na zijn doop door zijn woorden had getroost (en aan wie Hij ook beloofd had hen in Samaria te komen bezoeken; cfr. fasc. 11, nr. 302).

Gisteren en nog heden waren vele Farizeeën uit het gewest bij zijn lering tegenwoordig om Hem te bespieden; zij beluisterden al zijn toespraken met verbittering, staken de koppen bijeen, morden en schimpten, doch waagden het niet Hemzelf aan te spreken. Jezus zag evenwel niet naar hen om. Ook meerdere Samaritanen, leraars en andere, luisterden vooringenomen en bleven ongelovig en hardnekkig.

Jezus zet zijn tocht naar het noorden voort, boete prekend en Jeruzalem bedreigend. – Jezus te Ginea.

554.

Nog 2 augustus = 9 Ab. –

Nog in de namiddag zag ik Jezus met de 5 leerlingen uit de herberg bij Sikar 6 uren ver naar de stad Ginea of Ginnim gaan; Hij trok tussen Tebez ter rechter- en de stad Samaria ter linkerhand.

-
- de opstand van hun vaders bij de terugkeer van de 12 bespieders uit Kanaän en bovendien
 - hun veroordeling tot de omweg langs de Rode Zee of Golf van Akaba.
 - Na Christus was de verwoesting van Jeruzalem en de tempel anno 70 en de ondergang van de natie in 135 een derde motief.

Ginnim, Ginea ligt in het dal aan gene zijde (van het gebergte ; dus in het begin, hetzij van de vlakte van Dotan, hetzij van de vlakte Esdrelon; over Ginea bestaat er onzekerheid) en op de grens tussen Samaria en Galilea.

Nauwelijks drie kwartier nader bij Samaria ligt het landgoed van Lazarus, een hoog huis in het gebergte, van waar men zeer verre kan zien (nl. op de dj. Sjibel; fasc. 4, nr. 105, voetnoot 224).

Daar het reeds laat geworden was, gingen zij eerst met grote haast naar de stad Ginea in de vlakte om er de sabbatopening te vieren; zij kwamen daar met opgeschorte klederen aan en begaven zich

aanstonds naar de synagoge, want het was reeds tegen 8 uur. Zij troffen hier nog de vroeger afgereisde leerlingen aan (nr. 549).

De H. Vrouwen hadden de eerste nacht te Tebez, ongeveer 3 uren van het herdershuis, doorgebracht en waren de donderdag van daar naar Kafarnaüm doorgereisd.

Heden, vrijdag, 2 augustus, was het een vastendag geweest wegens het morren van de kinderen van Israël, waarvoor God hen veroordeelde om nog lang, verre van het Beloofde Land, rond te dwalen (Deut. 1; Num. 14).

Het zal wel om deze reden geweest zijn dat de andere leerlingen hier vertoefd hadden en nu nog aanwezig waren; zij hadden allen op het kasteel van Lazarus geherbergd en keerden er nu met Jezus uit de synagoge naar terug om er weer te overnachten.

Dit is hetzelfde kasteel waarin Maria, op haar reis naar Bethlehem en op nog andere reizen haar intrek genomen heeft. De opzichter van dit landgoed was een lange, eenvoudige, bejaarde man, een

Jood van de oude stempel; hij had vele kinderen. Dit huis was omgeven door schone tuinen en boomgaarden vol vruchtbomen; het hele gewest was verrukkelijk schoon. Na het avondmaal sliepen zij hier.

Hoe Joannes het ondertussen stelt.

2 of 3 dagen geleden heb ik Joannes in zijn gevangenis gezien; ik zag meerdere leerlingen met hem komen spreken; zij konden niet tot bij hem komen, maar toch hem zien en hem door het traliewerk iets toereiken. De soldaten mogen de mensen in klein getal laten naderen, maar wanneer ze te talrijk worden, verdrijven zij hen.

De leerlingen (van Joannes) ondervroegen hun meester over het dopen en hij beval hun met de doop te Ennon door te gaan, tot Jezus daar zal komen en laten dopen. (Dit zal gebeuren in nr. 686).

De gevangenis van Joannes is wel goed verlicht en ruim, doch hij heeft er voor bed slechts een stenen bank, die als een legerstede (of grafbank) even uitgehouwen is.

Ook nu blijft Joannes zichzelf gelijk, altijd zeer ernstig. Op zijn aangezicht ligt bestendig een zweem van verdriet; men ziet dat zijn gedachten in de toekomst dringen; hij ziet eruit als een die het Lam Gods verwacht, het ziet en bemint en weet dat het gedood moet worden.

Onderrichtingen van Jezus te Ginea.

555.

3 augustus; Sabbat. –

Heden vierden zij allen de sabbat te Ginea en *Jezus trad op in de synagoge*. Er werd uit een rol voorgelezen over de tocht der

kinderen van Israël door de woestijn en over de verdeling van het land van Kanaän (Num. 33 en 34). Ook uit Jeremias werd er iets voorgelezen.

In de synagoge bevonden zich 12 hardnekkige Farizeeën, die met Jezus disputeerden. *Jezus sprak van de nabijheid van het Rijk Gods, waarmee zij niet zouden kunnen doen zoals met het Rijk van Kanaän; Hij bracht die oude gebeurtenissen in verband met de omstandigheden van het nieuwe godsrijk en zegde dat zij nog steeds zoals toen, in de woestijn rondzwierven en dat degenen die tegen het Rijk Gods morden en in opstand kwamen, in de woestijn ook zouden sterven.*

Hij maakte nog gewag van de straf van Jeruzalem; er zou een tijd komen dat de tempel niet meer zou bestaan, een tijd waarin Jeruzalem niet meer te herkennen zou zijn (cfr. Mt. 24, 2). Hij sprak nogmaals over de heer van de wijnberg die zijn Zoon zendt, die zij zouden buitengooien en doden; Hij illustreerde dit met een psalmtekst, waarin sprake is van de steen die de bouwlieden verwerpen en die hoeksteen wordt, en Hij verklaarde dat die verworpen steen het symbool was van de Zoon van de Heer van de wijnberg, die Hoeksteen zou worden (Ps. 117, 22; Mt. 21, 33-45). Ook over Elías en Elizeüs sprak Hij.

Zij kwamen met strikvragen voor de dag; zij toonden een rol en vroegen wat het beduidde dat Jonas drie dagen in de buik van de walvis was geweest? *Hoewel de verklaring die Hij hiervan gaf, algemeen bleef, was ze nochtans voor hun begrip zeer duidelijk en verstaanbaar: de gedode Messias zou drie dagen in het graf rusten en naar de onderwereld tot de schoot van Abraham af dalen (zoals Jonas in de walvis tot het diepste van de zee), maar er weer uit opstaan (Mt. 12, 38-42; Lk. 16, 22).*

Hierover maakten zij zich vrolijk en de meesten verlieten de synagoge; één van hen nochtans aanhoorde de lering van Jezus tot het einde toe en nodigde Jezus dan met zijn leerlingen op een maaltijd uit. Hoewel hij beter was dan zijn collega's, had hij nochtans de bedoeling Jezus te bespieden en te verrassen. Ook nog andere Farizeeën waren aanwezig.

Toen Jezus (van de maaltijd) naar de synagoge terugkeerde, had men verscheidene zieken vóór de school (of synagoge) gebracht; zij verlangden dat Hij hen zou genezen en hierdoor hun een teken laten zien. *Maar Jezus genas ze niet en zei: "Gij wilt in Mij niet geloven en ik wil u ook geen teken laten zien."* Hun opzet was een genezing uit te lokken op de sabbat en Hem dan van heiligschending te beschuldigen.

556.

Na het sluiten van de sabbat reisden de voornaamste leerlingen van Galilea naar huis. Jezus echter begaf zich met Saturninus en nog twee anderen naar het landgoed van Lazarus, waar Hij nog verblijft. Ik voorzie dat Hij morgen ook de omstreken wil bezoeken. Meer bepaald zal Hij weerom een weinig zuidwaarts gaan, naar een stad in het gebergte, die, zo mij dunkt, Atarot heet²⁶⁶.

²⁶⁶ **Atarot = Atara.** – Dit Atarot is ook officieel bekend; het bestaat nog en heeft zijn naam bewaard, met de verandering van de eind-'OT' in 'A' (VOORREDE, nr. 4).

Het huidige dorp ligt 7 km ten noordwesten van de stad Samaria en 17 km ten zuidzuidwesten van Lazarus' landgoed, op een heuvel langs de noordhelling van een berg, op een niveau van 375 m.

De noordelijke vallei, anderhalve km verder, is reeds 125 m lager.

Hoe ongelijk dit berggewest is, blijkt uit de loop van de spoorweg, die zich van Nabloes uit met vele en grote bochten door het gebergte wringt.

"Wij bestijgen de heuvel waarop Atara ligt, zegt V. Guérin, een ellendig dorp dat een oude plaats, met name Atarot, opgevolgd is; het is in Eusebus' Onomasticon vermeld." (Sam. II, 214-216).

Ontroerend was het te zien hoe Jezus de kinderen van de bestuurder van het landgoed in de tuin onderwees. Nu had Hij ze vóór zich, dan weer aan zijn borst, of hield ook de twee kleinste tegelijk met zijn armen omvat.

Hij sprak hun over de gehoorzaamheid aan hun ouders (Ef. 6, 1-3), en over de eerbied jegens ouderlingen. De Vader in de hemel, zei Hij, had hun HUN vader gegeven; zoals zij hun vader eerbiedigden, zo moesten zij ook de hemelse Vader vereren.

Hij vertelde aan deze kinderen ook over de zonen van Jakob en over de kinderen van Israël, hoe zij gemord hadden en daarom niet in het Beloofde Land gekomen waren (I Kor. 10, 10). En toch was het Beloofde Land zo wonderschoon. En dit zeggende wees Hij hun op de schone bomen en vruchten in de tuin en Hij beschreef hun de schoonheid van het hemelrijk, dat eveneens beloofd is aan hen die Gods geboden onderhouden en dat een nog veel heerlijker land is; daarmee vergeleken is het aardse Beloofde Land slechts een woestijn.

Daarom moesten zij volgzaam, gehoorzaam, onderworpen zijn en alles met dankbaarheid verdragen wat Gods Voorzienigheid hun zou overzenden (of laten overkomen); zij mochten nooit morren, indien zij uit het hemelrijk niet uitgesloten wilden worden; zij mochten niet twijfelen aan de schoonheid van dit rijk, zoals de Israëlieten in de

Het oude Atarot was veel groter dan het huidige dorp dat er maar een klein gedeelte van bedekt.

300 meter ver, zo ten westen als ten oosten van het dorp, vindt men nog in de rots gehouwen oude citernes; het was dus een aanzienlijke stad.

woestijn getwijfeld hadden aan de schoonheid van het hun Beloofde Land. Zij moesten geloven dat het veel gelukzaliger is dan dit land hier, ja, heerlijk boven alle begrip; zij moesten dit Rijk bestendig voor de geest houden en voor geen moeite, arbeid en inspanning terugdeinzen om het te verdienen.

Zo bracht Jezus de dag van heden hier door (cfr. Mt. 13, 16-17; Jes. 40, 10-11; 49, 9-13; 66, 10-14; 51; 52; -9).

557.

In de namiddag herinnerde de zienster zich nog de volgende bijzonderheden uit Jezus' rede op de sabbat in de synagoge in het bijzijn van de 12 Farizeeën.

Hij sprak ook over de kinderen van Israël, die niet tevreden waren met Samuel als rechter en een koning eisten en Saül verkregen (I Samuel, 8). "Nu de profetie vervuld is," zegde Jezus, "nu om uw goddeloosheid de scepter uit Juda is weggenomen (Gen. 49, 10), verlangt gij weerom naar een koning en naar de herstelling van het rijk (cfr. Mal. 3, 1), en God zendt u uw Koning, uw eigenlijke ware Koning, zoals de heer van de wijnberg zijn Zoon zond, nadat zijn knechten door de goddeloze wijngaardeniers doodgeslagen waren, maar gij zult deze uw Koning op gelijke wijze doden. Helaas! dit zal noodlottige gevolgen voor u hebben, want God zal u dan weerom onder de rechters stellen (die Gods strafgericht aan u zullen voltrekken)."
En in deze zin doorgaande sprak Hij over de verwoesting van Jeruzalem, de verworpen Hoeksteen en het Heil dat aan de Joden ontnomen zou worden.

Toen zij Hem de vraag stelden betrekkelijk Jonas, zei Hij dat hun Koning aldus werkelijk 3 dagen in het graf zou

blijven en weerkeren, waarover zij zich vrolijk maakten onder elkaar.

Vervolgens, sprekend over het toornen en morren van de kinderen Israëls in de woestijn (Num. 14), zegde Hij dat zij een veel korter weg naar het Beloofde Land hadden kunnen nemen, indien zij de geboden, die God hun op de Sinai gegeven had, onderhouden hadden, maar dat zij om hun zonden telkens opnieuw achteruit moesten wijken, en dat de morrenden zelfs in de woestijn gestorven waren (Num. 14, 10-35).

Nu echter naderde het Rijk Gods opnieuw, doch THANS MET DE LAATSTE ONTFERMING, en op dit kritiek moment was hun leven weer een dwalen in de woestijn. Nu moesten zij de naaste weg inslaan, die hun nu getoond werd, om in het Beloofde Godsrijk te komen.

Nu traden drie Farizeeën vol geveinsdheid naar voren en zeiden: “Vereerde Rabbi, Gij spreekt steeds van de naaste weg, zeg ons dan eens welke die is.”

Jezus vroeg hun: “Kent gij de tien Sinai-geboden?”

“Ja zeker, die kennen wij!”

“Welnu, onderhoudt het eerste daarvan en overtreedt het tweede niet: bemint God bovenal en uw evennaaste gelijk uzelf en legt uw onderdanen geen zware lasten (voorschriften) op, die gij van uzelfen afwerpt. Dit is de naaste weg!”

Zij antwoordden: “Hetgeen U daar zegt, waarde Rabbi, wisten wij ook.”

Doch Jezus hernam: “Dat gij het weet en het toch niet doet, dit juist maakt u schuldig en daarvoor zult gij

ook gestraft worden.” En nu verweet Hij hun dat zij ook hier in de stad speciale verplichtingen voorschreven, de mensen zeer vele toegevoegde lasten oplegden en zelf het essentiële van de Wet niet onderhielden.

Hij weidde verder nog uit over de priesterklederen die God aan Mozes had voorgeschreven (Ex. 28). Hij legde er hun de betekenis van uit en zegde dat zij, in plaats van dit te onderhouden, er uitwendige, willekeurige, zinledige beuzelpraktijken aan toevoegden.

Dit dreef hun verbittering op de spits, doch zij vermochten niets tegen Hem. Enigen herhaalden met minachting tegen elkaar: “Daar hebben wij de Profeet uit Nazareth, hoe is ‘t mogelijk? Hij geeft zich uit voor een profeet! Hij de zoon van een timmerman!!” En met meer andere verwijten beledigden zij Hem.

Het landhuis van Lazarus ligt ten hoogste drie kwartier van hier en Jezus ging er heen op de sabbat in de voor- en namiddag, *onderwees daar kinderen* en keerde terug.

Gelijke tegenkanting te Atarot.

558.

4 augustus. –

De zondagmorgen hield Jezus op het landgoed van Lazarus bij Ginea een zeer grote kinderlering. Ook uit de buurt waren er kinderen bij; Hij leerde knaapjes en meisjes afzonderlijk, de knaapjes eerst en wel op de wijze gelijk ik het gisteren beschreven heb.

Om de middag ging Hij met de 3 leerlingen zuidwestwaarts terug naar een kleine, hooggelegen stad, Atarot genaamd, die bijna 4

uren van hier (17 km) en ongeveer 2 uren (7 km) van Samaria verwijderd lag.

Deze stad was als een brandpunt van Sadduceïsme. Tijdens de vervolgingen tegen de leerlingen na het paasfeest, hadden de Sadduceeën van hier, net zoals de Farizeeën van Gennabris (fasc. 13, nr. 461), verscheidene leerlingen gearresteerd en met gevangenschap en uitvraging gekweld. Ook hadden enigen van hen Jezus reeds beloerd gedurende zijn prediking in de herberg bij Sikar (nr. 553, 2 augustus), *waarin Hij met nadruk de hardvochtigheid van de Farizeeën en de Sadduceeën jegens de Samaritanen had gehegeld.*

Zij hadden toen reeds een plan ontworpen om Jezus strikken te spannen en hadden met dit doel Hem verzocht de sabbat naar Atarot te komen vieren. Maar Hij doorzag hun list en daarom ondernam Hij de langere weg naar Ginea. Ook met de Farizeeën van daar hadden zij onderhandeld; en de zaterdagmorgen zonden zij afgevaardigden met de boodschap: “Gij hebt wonderschoon over de liefde tot de evenmens geleerd: men moet zijn naaste beminnen, zoals zichzelf. Wees derhalve zo menslievend naar Atarot een zieke te komen genezen. Wilt Gij ons dit teken toestaan, dan zullen wij allen, ook de Farizeeën van Ginea, in U geloven en U helpen om uw leer in het gehele gewest te verspreiden.”

(Waarschijnlijk waren die Farizeeën de vrijdagmiddag naar Ginea gereisd en hadden zij Jezus de zaterdagmorgen aangeklampt ... of ze beschikten over een voorwendsel om zulk een weg op de sabbat af te leggen.)

Jezus echter kende hun boosheid en doorzag hun bedrog. De bedoelde zieke lag al een paar dagen onbeweeglijk en dood; zij maakten de stadbewoners wijs dat hij in een bewusteloosheid lag; zelfs zijn vrouw was onkundig van zijn dood. Had Jezus hem opgewekt, zij zouden gezegd hebben dat

Hij hem slechts wakker had gemaakt, daar hij niet dood was geweest (en Jezus voor een bedrieger uitgemaakt hebben).

Zij kwamen Jezus tegemoet en leidden Hem vóór het huis van de dode. Deze was een vooraanstaand Sadduceeër geweest en had tijdens de vervolging zeer hevig tegen de leerlingen gewoed; zij brachten de dode op een draagbed buiten op de straat, toen Jezus aankwam. Er omheen stonden wel 15 Sadduceeën en achter hen al het volk; het lijk zag er zeer schoon uit; zij hadden het opengesneden en met balsemmateriaal opgevuld om Jezus te bedriegen. *Maar Jezus zei: "Deze mens is dood en blijft dood."*

Zij zeiden: "Hij is slechts bewusteloos, of hij zou zo even gestorven moeten zijn." *Maar Jezus hernam: "Hij heeft de verrijzenis geloofend en zal hier nu ook niet verrijzen; gij hebt hem met kruiden opgevuld, doch ziet met welke kruiden. Maakt zijn borst eens bloot!"*

559.

Toen zag ik dat iemand op de borst van de dode de huid als een klep oplichtte en aanstonds braken er een menigte zich rekkende en roerende wormen uit. *Wat meer is Jezus noemde met luider stem in het openbaar alle zonden en misdaden van de dode en verklaarde dat dit de wormen van het boze geweten waren, die hij voortijds bedekt had en die nu zijn hart opknaagden.*

Dit bracht de Sadduceeën tot grote woede en deze steeg ten top, toen Hij hun streng hun bedrog en boos opzet verweet, het Sadduceïsme in het algemeen brandmerkte en dreigend het strafgericht aankondigde, dat Jeruzalem en allen die het aangeboden Heil afwezen, te verwachten hadden.

De Sadduceeën haastten zich om de dode in huis terug te dragen; zij maakten een groot spektakel en beledigden Jezus.

Toen de Heer met de leerlingen de stadspoort uittrok, wierp Hem het opgehitste gepeupel stenen achterna, want de ontdekking van de wormen en de bekendmaking van 's mans boosheid had hen geweldig verbitterd. Ik zag onder dit gemeen gespuis toch ook enige weldenkende personen die weenden. In een straat woonden daar afgezonderd verscheidene vrouwen, die aan bloedvloeijing leden; zij geloofden in Jezus en aanriepen Hem uit de verte, want als onrein mochten zij niet tot Hem naderen; *Jezus wist dit en uit barmhartigheid ging Hij door hun straat. Als Hij voorbij was, traden zij in zijn voetspoor en kusten dit; Jezus wendde zich naar hen om en ze waren genezen.*

Nu legde Jezus een weg van wel 3 uren af (bijna 4 uren) tot op een heuvel in de nabijheid van Engannim. De stad ligt bijna in dezelfde lijn als Ginea, doch enige uren meer oostwaarts in een ander dal. En dit is de rechte richting naar Nazareth over Endor en Naïm.

Naïm ligt ongeveer 7 uren van hier²⁶⁷.

²⁶⁷ **Engannim = Ginnim = huidige Djenin ≠ Ginea. –**

Als men van Engannim recht naar Nazareth gaat, liggen Endor en Naïm rechts op een nogal aanzienlijke afstand.

Misschien legt K. deze 2 plaatsen enigszins op de weg, omdat, zoals wij zagen, de H. Familie op haar reizen naar Jeruzalem, ter wille van het buitengoed van Anna, die omweg naar het oosten maakte (cfr. fasc. 4, nr. 105, voetnoot 223).

Engannim ligt aan de zuidrand van de Esdrelonvlakte. Op 't ogenblik is er niets méér over te zeggen, maar Ginea stelt ons voor een probleem.

Volgens de Palestinologen zou de stad, die Flavius Josephus Ginea noemt en op de grens van Samaria legt, niet te onderscheiden zijn van Engannim of Ginnim dat zeker te vereenzelvigen is met het huidige Djenin, meer dan 5 uren recht ten zuiden van Nazareth.

Het is genoemd in Jos. 21, 29; 19, 21 en ook in II Kon. 9, 27.

Het probleem dat Katarina scheidt, zit hierin, dat zij Ginea hier duidelijk van Engannim onderscheidt en beide plaatsen in een verschillende vallei of

Op deze heuvel trof Jezus meerdere leerlingen aan, die Hem uit Galilea tegemoet gekomen waren; zij overnachtten hier onder een afdak van een open herberg (ter zijde van het binnen- of voorplein) en namen er een maaltijd met de spijzen die de leerlingen hadden meegebracht. Het waren Andreas en de bruidegom Natanael en 2 knechten van de zogenaamde hoofdman van Kafarnaüm; zij kwamen met de boodschap dat de zoon van de hoofdman gevaarlijk ziek was en zij baden Hem dus dringend haastig mee te gaan om hem te genezen; *Jezus antwoordde hun dat Hij op tijd en stond er heen zoude gaan.*

De hoofdman (of hofbeambte, regulus) was een gewezen, op rust gegaan bestuurder van een district in Galilea onder Herodes Antipas; hij was met goede gevoelens bezielde en had de leerlingen in hun laatste vervolging na de doop (naar aanleiding van de doop of geschil betreffende de uitwerkselen van de twee dopen, zie fasc. 13, nr. 459) tegen de Farizeeën beschermd. Ook had hij hen reeds met geld en levensmiddelen gesteund.

Nochtans bezat hij nog niet het ware volmaakte geloof, hoewel hij Jezus' wonderen erkende. Hij wenste vurig, uit liefde tot zijn kind, doch tevens om de Farizeeën beschaamd en vernederd te zien, dat Jezus een wonder aan zijn zoon zou wrochten. Hetzelfde wensten ook de leerlingen; zij hadden zich over het geval reeds verkneukeld en onder mekaar gezegd: "Dan

vlakte legt. Alle moeite om de oplossing van het probleem te vinden en de ligging van Ginea te vinden, faalde.

Wij zien ons dus genoodzaakt de moeilijkheid onopgelost te laten en te blijven bij een louter voorstelling, zoals op grote kaart 2, beneden.

De heuvel waarop Jezus na 4 uren gaans vanaf Atarot aangekomen is, zien wij op dezelfde kaart, aan de noordkant van de bergpas, die de vlakte Esdreton met de Dotan-vlakte of Sahel Arrabeh verbindt.

Die heuvel stijgt van een niveau van 140 m bij Engannim westwaarts tot een niveau van 300 en 320 m. Op dit punt zijn wij ruim 2 km ten westen van Engannim.

zullen de Farizeeën knarsetanden, wanneer zij zullen zien wie Hij is, die wij volgen.”

Daarom ook hadden Andreas en Natanael zich met de boodschap belast; *Jezus kende deze gevoelens. Hij onderrichtte hen nog in de vroege morgen* en de twee knechten, die heidense slaven waren, bekeerden zich; zij hadden levensmiddelen meegebracht.

Jezus te Engannim.

561.

5 augustus. –

Heden, maandagmorgen, vertoefde Jezus nog steeds met de leerlingen in de herberg op de heuvel; Hij was er gisteren laat in de nacht aangekomen.

‘s Namiddags keerden de leerlingen naar Galilea terug, terwijl Jezus met 3 leerlingen zich naar het nabijgelegen Engannim begaf; deze leerlingen waren:

- Saturninus,
- de zoon van een zuster der moeder van de bruidegom van Kana en
- de ongeveer zestienjarige zoon der weduwe van Obed van Jeruzalem.

Jezus had hier verre bloedverwanten van de familie van Anna; het waren Essenen. Ik heb vernomen dat de voorouders van Anna veel met Essenen omgingen en dat verscheidene van die voorouders zelf Essenen waren. Deze mensen hier verwelkomden Jezus zeer ootmoedig, eenvoudig, onbevangen, niet verlegen; zij woonden afzonderlijk in een voorwijk van de stad.

Ik leerde ook hun levenswijze kennen. Man en vrouw leefden zeer kuis en vol wederzijdse eerbied en hoogachting; zohaast de vrouw ontvangen had, onthielden zij zich volkomen. Velen van

die Essenen leefden ook ongehuwd en dezen gebruikten, zoals in een klooster, hun maaltijden gemeenschappelijk. (Over Essenen, zie fasc. 1, nr. 3, voetnoot 6). Nochtans bestond hun instituut hier niet meer geheel volgens de oude regel en reglementen, want zij gingen als de gewone burgers gekleed en bezochten ook dezelfde school en synagoge.

Heden zag ik Jezus onderwijzen in de synagoge; de inwoners waren hier goed en ik zag in de stad geen Farizeeërs, tenzij enige bespieders uit vreemde steden.

Dinsdag, 6 augustus. –

Jezus heeft de gehele dag in de synagoge gepredikt.

Er waren buitengewoon vele mensen uit de stad en omgeving toegestroomd; zij wachtten vóór de synagoge en traden er beurtelings groepsgewijze binnen, omdat de synagoge hen niet allen tegelijk kon bevatten. Wanneer één groep uit de synagoge kwam, vulde die aanstonds weer een andere groep. *Jezus verkondigde hier ongeveer hetzelfde als op de gehele reis, doch minder streng en dreigend, omdat de mensen goedgegesteld waren.* Het was toen gelijk nu: ieder stad of dorp bezit haar eigen gezindheid, geschoeid op die van de priesters (daar hier geen Farizeeën waren).

Jezus kondigde aan dat Hij na zijn toespraak ook genezingen zou doen. Zijn lering ging over de nabijheid van het Rijk en de komst van de Messias. Hij citeerde alle plaatsen uit de H. Schrift en de profeten, wees op hun vervulling in deze tijd en besloot eruit dat de Messias er moest zijn. Hij sprak ook over Elias en vertelde wat deze gezegd en gezien had; ik ben dit vergeten.

Hij zei dat Elias in een spelonk een altaar opgericht had ter ere van de Moeder van de toekomstige Messias (cfr. fasc. 2, nrs. 31-33). Hij noemde ook het jaartal waarin Elias deze visioenen gekregen had, wat ik eveneens vergeten ben.

Daarna beschreef Hij nader de tegenwoordige tijd, die werkelijk de tijd van de vervulling moest zijn, want is niet juist nu, vroeg Hij, de scepter aan Juda ontnomen? (Gen. 49, 9-21).

Hij herinnerde hen ook aan de reis van de H. Driekoningen, die de Messias waren komen zoeken.

Dit alles zegde Hij nog al vaag en in het algemeen, als sprak Hij van een derde; Hij noemde zichzelf noch zijn Moeder. Men kon uit zijn woorden niet gissen of de Belofte in Hem of in iemand anders haar vervulling had gevonden.

Daarna beval Hij hun aan liefdadig en dienstvaardig te zijn jegens de Samaritanen; Hij vertelde hun de parabel van de Samaritaan, doch maakte daarin geen gewag van Jericho. Hij zei dat Hijzelf ondervonden had dat zij behulpzamer waren jegens de Joden, dan de Joden jegens hen. Om dit te bewijzen verhaalde Hij zijn wedervaren met de Samaritaanse vrouw die Hem water te drinken had gegeven. Zou een Jood dit zo bereidwillig aan een Samaritaan gedaan hebben? Hij vermeldde verder het goed onthaal dat Hem bij hen over het algemeen te beurt was gevallen. Hij leerde ook hier over het goddelijk strafgericht tegen Jeruzalem.

De vastendag van de 9^e Ab (= 2 augustus) had tot reden de verwoesting van Jeruzalem (nr. 553, voetnoot 265).

Hij sprak ook over de tollenaars, van wie er hier in het gewest enige woonden. (Bij de bergpas die noord en zuid, ook oost en west met een grote weg verbond, waren zij goed gestationeerd).

Ik zag dat de Essenen hier een soort hospitaal hadden, waarin zij de zieken verpleegden en dat zij ook aan lange tafels gastmalen aan de armen verschaften. (De zorg voor zieken en noodlijdenden was kenmerkend voor hun instelling).

563.

Engannim is een levietenstad. (Ze is als zodanig genoemd in Jos. 21, 29); ze ligt op de (laagste) helling van een dal (of

Esdrelonvlakte) die zich naar Jizreël uitstrekt; ze ligt tevens overdwars op een klauw (uitloper of voorheuvel) van het lange oostelijk zijgebergte (of Gilboagebergte). In het dal vloeit een beek (het begin van de Kison) naar het noorden.

Hier zijn de inwoners meest spinners en wevers van lijnwaad, dat zij tot priesterkleren verwerken; zij maken ook de zijden kwasten, franjes en knoppen die aan de zoom van die klederen hangen; de vrouwen naaien deze klederen; hier is de bevolking met de beste gevoelens beziel.

Het hospitaal, door Essenen bediend, ligt vol zieken en ouden van dagen uit alle sekten en gezindheden; zij aanvaarden allen die zich aanbieden, onderrichten ze en slagen er ook in de minder goeden tot beter gevoelens te brengen. Zij hebben het zeer verstandig aangelegd; er ligt altijd een slecht patiënt tussen twee deugdzaame, die hun buur vermanen en tot een beter leven pogen te brengen.

Jezus bezocht dit hospitaal en genas er enige van die zieken.

Reeds gedurende Jezus' preek in de synagoge hadden de mensen een grote menigte zieken uit de stad en de omgeving aangebracht; zij werden overal, waar Jezus voorbijkomen moest, op draagbedden en kussens in rijen langs de huizen geplaatst; men spande tentdoek boven hen uit en verwanten stonden bij hen; zij waren zó gerangschikt dat allen, die dezelfde ziekte hadden, bij elkander lagen; het was een formele jaarmarkt van ellendige mensen.

Na zijn lering trad Jezus uit de synagoge; Hij ging langs de zieken die Hem ootmoedig aanriepen. Terwijl Hij hen gedurig onderrichtte en vermaande, genas Hij een veertigtal lijdens: lammen, blinden, stommen, jichtigen, koortslidders, waterzuchtigen en nog anderen. Ik zag hier geen bezetenen.

Hij predikte ook nog op een heuvel in de stad (of op het hoogste punt van de heuvel waarop de stad lag), omdat er te veel

volk was. Het gedrang werd tenslotte zo groot, dat de lieden in de huizen drongen, of op de daken stegen, ja, zelfs door muren braken. Toen deze wanorde begon, begaf Jezus zich onder het volk en men verloor Hem uit het oog. Hij verliet de stad en ontweek langs een zijweg, die een steil gebergte opliep, naar een eenzame plaats²⁶⁸. De 3 leerlingen kwamen achter, doch zij moesten tot in de nacht zoeken, eer zij Hem in de eenzaamheid in het gebed vonden.

Toen zag ik ook in een vluchtig visioen dat de leerlingen van Joannes weerom doopten en dat alle apostelen zich weer in hun woningen en visserijen bevonden.

Jezus te Naïm.

564.

7 augustus. –

Ik geloof dat Jezus met de leerlingen de nacht in het gebergte heeft doorgebracht. Ik zag dat zij Hem aantroffen, terwijl Hij bad. Gedurende die rust, welke zij samen namen, vroegen zij Hem wat zijzelf bidden moesten, terwijl HIJ bad.

Nu sprak Hij voor hen op een zeer korte wijze enkele formules van het Onze Vader uit.

Ik kan zijn woorden niet een voor een herhalen, maar *de inhoud luידde: "Geheiligd zij uw Naam; vergeef ons onze schuld, indien wij ook onze schuldenaren vergeven en verlos ons van het kwaad."*

²⁶⁸ Het steile gebergte waarin Jezus zich terugtrekt, zullen de heuvelen zijn ten westen die vrij steil de bergpas beheersen.

"Er zijn daar ook vele holten en spelonken" (cfr. Delancker, 323).

Wellicht gaat Jezus nog verder tot in het gebergte op welks top het landgoed van Lazarus zich uitstrekt: "De hellingen van dit gebergte zijn steil en rotsachtig en maken de beklimming zeer moeilijk." (D.B. Béthulie, c. 1757).

Hij besloot deze vragen met de waarschuwing: "Dit volstaat voorlopig, bidt dat nu maar en beoefent wat gij zegt." Verder gaf Hij hun hierover nog wonderschone onderrichtingen.

Ik zag daarna dat zij zeer getrouw aldus baden, *wanneer Hij niet tot hen sprak of onderweg alleen wandelde al bidden.*

De leerlingen hadden nu in hun knapzakken altijd enige spijzen in voorraad bij zich, en wanneer reizigers hen voorbijkwamen, of dat zij er zagen, zelfs op een afstand op zijwegen, liepen zij, zoals Jezus het hun geleerd had, naar hen toe en gaven hun alles wat zij nodig konden hebben, vooral wanneer het armen waren²⁶⁹.

Op zijn verdere tocht trok Jezus op een geringe afstand voorbij Jizreël en kwam om 11 uur voormiddag bij Naïm; Hij trad daar zonder enig opzien te verwekken in een herberg buiten de stad.

De weduwe van Naïm, die de zuster van de vrouw van Jakobus de Meerdere was, wist door Andreas en Natanael (die op de heuvel bij Engannim Jezus ontmoet hadden, blz. 459) van zijn aanstaande komst. Zij had de wacht laten houden om niet verrast te zijn, en ik zag dat zij nu, zodra zij zijn aankomst vernomen had, Hem met een andere weduwnaar in de herberg ging opzoeken. Die andere vrouw is me tot nog toe onbekend.

²⁶⁹ In vele landstroken in het Oosten wordt de gastvrijheid en mensenliefde tot het ongelooflijke opgedreven.

Abraham bleef soms bij de ingang van zijn tent gezeten om voorbijgaande reizigers te verwikken. Bij zo'n gelegenheid viel hem een bijzondere goddelijke gunst ten deel (Gen. 18).

Voorbeelden van ongewone gastvrijheid vinden wij bij De Géramb (II, 174), bij Mislin (I, 181; II, 208-209).

Volgens Géogr. univ. V, 129 moet de bevolking van het land Boekhara in dit opzicht niet voor sommige oude en tegenwoordige Palestinabewoners onderdoen.

Met neergelaten sluiers wierpen zij zich voor Hem neer; de weduwe van Naïm bad Hem het aanbod van de andere goede weduwe te aanvaarden; deze rekende het zich tot een eer gans haar bezit in de kas der H. Vrouwen tot onderhoud van de leerlingen en steun der armen te mogen storten en zichzelf tot zijn dienst beschikbaar te stellen. *Jezus aanvaardde het aanbod van deze weduwe en onderrichtte en troostte hen beide.* Zij offerden ook enige gaven tot een maaltijd, die door de leerlingen ontvangen werden en de nieuwe weduwe gaf hun aanstonds een som geld, dat de leerlingen voor het onderhoud der herbergen naar de vrouwen te Kafarnaüm stuurden.

Jezus rustte hier met de leerlingen een weinig uit, want Hij had de voorgaande dag te Engannim met onbeschrijfelijke inspanning *gepredikt en geheeld* en was vandaar weer ongeveer zeven uren ver naar hier gereisd. Ik zag Hem terug, toen de nacht reeds gevorderd was; Hij was de Tabor al voorbij, had Nazareth links laten liggen en, naar ik zag, *onderrichtte Hij op zijn weg de leerlingen over het gebed.*

De nieuw aangekomen weduwe had tot Jezus ook over een andere vrouw gesproken, met name Maria, die eveneens geheel haar bezit ten offer wilde brengen; ik ken die nog niet.

Jezus antwoordde dat zij het voorlopig nog zou behouden, tot men het nodig zou hebben.

Jezus te Kana. – De hoofdman van Kafarnaüm. (Joannes 4, 43-54).

565.

8 augustus. –

Jezus kwam in de morgenschemering te Kana aan en nam zijn intrek in het huis van een schriftgeleerde bij de synagoge. Nadat Hij wat gerust en zich verkwikt had, was het voorhof van het huis spoedig vol mensen. (Hierover een bemerking later bij nr. 656).

Men had immers uit Engannim zijn komst naar hier gemeld, zodat de gehele bevolking reeds op de been was en op Hem wachtte.

Hij leerde de gehele morgen was door een grote menigte volk omringd. Het gedrang was druk, de menigte compact geworden, toen de zogenaamde hoofdman van Kafarnaüm met vele knechten en muildieren aankwam. Hij deed onrustig, was zeer gehaast en als in grote angst en zorg; hij probeerde langs alle kanten tussen het volk tot Jezus door te dringen, doch tevergeefs. Na menige vruchteloze pogingen om bij Jezus te geraken, begon hij luid en ongeduldig te roepen: “Eerbiedwaardige Meester, laat uw dienaar tot U naderen; ik ben hier als gezant van mijn Heer van Kafarnaüm (ik ben zijn huisbeheerder); ik kom als hijzelf en als de vader van zijn zoon; ik bid U, aanstonds met mij mee te komen, want deze is zeer ziek en de dood nabij.”

Jezus deed als hoorde Hij hem niet. Ondertussen was de aandacht van het volk op de bedroefde vader gevestigd. Deze nu deed nieuwe pogingen om door de menigte te dringen en daar hij er niet in slaagde, herhaalde hij zijn geroep: “Meester, kom toch aanstonds met mij mee, want mijn zoon ligt op sterven.”

Daar hij zo geweldig riep, *keerde Jezus zich tot Hem en zei hem luidop, ten aanhoren van al het volk:* “Indien gij geen tekenen en wonderen ziet, gelooft gij niet.”

(Zij hadden een nog zeer onvolmaakt geloof en hadden geredeneerd: Als Jezus dit wonder doet, is er geen reden meer om nog langer te aarzelen; hierna wijst Jezus hen nog op een andere fout met de woorden:)

“Ik ken wel uw oogmerk; gij verlangt een wonder om er op te roemen en de Farizeeën er mee te verootmoedigen, maar gij hebt het niet minder nodig dan zij; het is niet mijn zending wonderen te doen volgens uw inzichten; Ik heb uw steun en bekrachtiging niet nodig. Ik zal mijn zending bewijzen, Mijzelf accrediteren, wanneer het de wil

van mijn Vader is en Ik zal wonderen doen, wanneer die zending het vereist.”

Hij sprak nog langer in die zin en verweet hem, om hem voor al het volk te vernederen, “dat hij sedert lang op Hem wachtte om zijn zoon te laten genezen, om zich daarop, ter beschaming van de Farizeeën, te beroemen; wonderen aan zichzelf bewerkt moesten zij niet voor anderen verlangen, maar geloven en zich bekeren.”

De man voelde zich niet gekrenkt; hij zag niet af van zijn verlangen, liet zich niet in de war brengen; hij deed nieuwe pogingen, drong nader tot Jezus door en riep opnieuw:

“Wat helpt dat allemaal, Meester, mijn zoon ligt op sterven. Kom toch aanstonds eer het te laat is, als hij reeds niet gestorven is.”

Jezus nu zei: “Keer terug! uw zoon leeft!”

“Is het waar?” zei de man.

Jezus antwoordde: “Op mijn woord is hij op dit ogenblik gezond geworden.”

De man geloofde het en vroeg Jezus niet meer om met hem mee te reizen; hij sprong zonder te vertoeven op zijn muildier en reed vlug naar Kafarnaüm.

Jezus zei ook nog: “Ditmaal heb Ik het nog willen doen, maar niet meer in een volgend dergelijk geval.”

566.

Ik zag dat die man de koninklijke beambte zelf niet was, maar wel de (natuurlijke) vader van de zoon; hij was de hoofdhuisbestuurder van de hoofdman (Serobabel).

Deze had geen kinderen en daar hij altijd vurig gewenst had er te krijgen, had hij een zoon aangenomen, die zijn vrouw bij die huisbestuurder gewonnen had. Deze zoon nu was 14 jaar. De bode kwam als de gezant en als de heer en vader zelf; ik heb dit alles gezien; de hele toedracht van de zaak werd mij getoond. Wellicht wegens deze omstandigheid, die overigens niet bekend was, heeft Jezus hem zo lang laten roepen.

Die knaap had reeds lang naar Jezus verlangd. In het begin was de ziekte niet zo erg en zij verlangden maar naar Jezus ter oorzaak van de Farizeeën (om in hun ogen te triomferen).

14 dagen geleden begon de ziekte te verergeren en de zoon zei telkens bij het innemen van allerlei geneesmiddelen: “Al die drankjes zullen mij niet baten. Alleen Jezus, de Profeet van Nazareth, kan mij genezen!”

- Toen nu het gevaar zo dreigend geworden was, zonden zij reeds met de H. Vrouwen een boodschap naar Samaria (nr. 550), en
- een volgende met Andreas en Saturninus naar Engannim (nr. 560, einde).
- Eindelijk reed de huisbestuurder zelf naar Kana, waar Hij Jezus aantrof.

Jezus had hem zo lang laten wachten, om hun verkeerd inzicht (nl. over de Farizeeën te triomferen) te bestraffen.

De afstand van Kana naar Kafarnaüm was wel een dagreis, maar de vader reed zo haastig dat hij er nog vóór de nacht aankwam. Een paar uren van Kafarnaüm kwamen hem de knechten tegemoet, die hem het nieuws brachten dat de zoon weer gezond was; zij waren hem achterna gezonden met de boodschap dat, indien hij Jezus nog niet gevonden had, het niet nodig was nog langer moeite te doen; de zoon was genezen; op het 7^e uur was hij plotseling vanzelf gezond geworden (Joa. 4, 52).

De gezant vertelde hun nu op zijn beurt de woorden die Jezus juist op dat uur gesproken had. Hierdoor was tot hun grote verbazing de zaak opgehelderd. Zonder tijd te verliezen snelden zij nu samen naar huis terug.

(De woorden uit Joannes' evangelie: "Gisteren om 7 uur heeft de koorts hem verlaten" worden door de volgende uitleg verstaanbaar:

De joodse dag (in tegenstelling met nacht) begon 's morgens omstreeks 6 uur en eindigde 's avonds eveneens om 6 u.

Als nu de gezant om 7 of 8 uur Kafarnaüm genaderd was, konden de knechten reeds zeggen 'Gisteren'. Zij voegden er bij: 'te 7 uur'.

De joodse voormiddag omvatte zes uren; het 7^e uur beantwoordde aan ons 1^e uur in de namiddag. Dus zegden de knechten: de knaap is om 1 uur gezond geworden.

Inderdaad reeds had Jezus de hele voormiddag geprekeet, toen de gezant aankwam en na een zekere tijd de gezondheid verkreeg. – Men onderscheide hier de joodse klare dag van het joodse etmaal (24 uren).

Ik zag de hoofdman Serobabel met de jongen hen aan de deur tegemoet komen. De jongen omhelsde zijn ware vader en deze verhaalde de woorden van Jezus, en de meegereisde knechten bevestigden het stellig; er heerste een grote vreugd; ik zag ook een maaltijd bereiden. De jongen zat tussen zijn pleegvader en zijn werkelijke vader; ook de moeder zat aan tafel. De zoon beminde de ware vader evenveel als de vermeende vader; de ware vader had groot gezag in het huis.

Nadat Jezus de zaak van de man van Kafarnaüm afgehandeld had, genas Hij nog vele zieken, die in het voorhof van het huis aangebracht waren.

Onder dezen waren verscheidene bezetenen, doch niet van de kwaadaardigste soort.

Dikwijls werden bezetenen tot zijn prediking gebracht.

- *Bij hun aankomst raasden en wrongen zij zich ontzettend of sprongen vooruit, doch op Jezus' bevel zich stil te houden, werden zij geheel kalm.*
- *Een weinig later, als konden zij het niet langer uithouden, begonnen zij weer wringingen en stuiptrekkingen te maken, doch Jezus wenkte met de hand en zij hielden zich weerom in.*
- *Na zijn toespraak beval Hij de satan uit hen te wijken, waarbij zij, zoals gewoonlijk, een paar ogenblikken als onmachtig ineenzonken, om spoedig daarop vol vreugde en dankbaarheid tot zichzelf te komen, zonder te weten wat er met hen eigenlijk gebeurd of aan de hand geweest was.*

Er zijn goedaardige bezetenen, mensen die zonder hun schuld bezeten zijn. Ik kan dit niet duidelijk verklaren, maar ik heb in dit visioen en ook reeds vroeger duidelijk gezien hoe en om welke reden het soms gebeurt dat, in plaats van een boze mens, die God uit lankmoedigheid genadig is en spaart, satan bezit neemt van een zwak, onschuldig mens, welke aan die slechterik verwant is.

Het is dan alsof **de goede een deel van de straf van die booswicht op zich moet nemen**; ik kan dit niet volkomen onder woorden brengen, maar het volgt uit het samenhorigheidsbeginsel:

het hangt hiermee samen, dat wij allen ledematen van één lichaam zijn; het is zó, alsof één gezond lidmaat door de zonden van een medelid in lijden is, ten gevolge van hun organische verbondenheid²⁷⁰.

²⁷⁰ Het leven van onze zienster zelf is een ononderbroken aaneenschakeling van ziekten en ander lijden geweest voor anderen.

Zulke bezetenen waren er hier te Kana.

De boze bezetenen zijn veel vreselijker en werken met satan mee; de andere lijden en ondergaan slechts en kunnen ondertussen zeer deugdzaam zijn.

567.

Jesus sprak daarna nog in de synagoge; er waren verscheidene schriftgeleerden van Nazareth aanwezig en zij nodigden Hem naar hun stad uit; zij gaven toe dat de echo van de grote wonderen die Hij in Judea, in Samaria en nog eergisteren in Engannim gewerkt had (cfr. Lk. 4, 23), tot in zijn geboortestad doorgedrongen was. “U weet wel, zeiden zij, dat men te Nazareth van mening is dat iemand, die niet in de school der Farizeeën gestudeerd heeft, geen geleerde kan zijn; daarom willig ons verzoek in en kom mee met ons om die verkeerde opvatting van hen eens recht te zetten.” Hiermee hoopten zij Hem aan te lokken en te overhalen.

Jesus antwoordde dat Hij nu nog niet kon komen, doch wanneer Hij zou komen, moesten zij niet hopen datgene van Hem te bekomen wat zij verlangden.

Na de synagogedienst woonde Hij een grote maaltijd bij in het huis van de vader van de bruid van Kana. Waren ook aanwezig: de weduwe, de tante van de bruidegom, de bruid en de bruidegom. De laatste was als een leerling aanstonds tot Jezus gekomen; hij had bij Jezus' lering en genezing van de zieken de

Het is inderdaad de wil van God dat de een lijdt voor de ander, tot welzijn en redding van beiden. Zulk een zending hebben alle mystieke zielen.

Aan Jozefa Menendez verklaarde Jezus uitdrukkelijk:

“Dit zoek ik dat de zwakheden van de enen goedge maakt worden door de daden van anderen... Sommige zielen lijden om voor anderen de genade te bekomen om niet toe te geven aan het kwaad. Mijn Hart wil zich bedienen van slachtoffers, die de beledigingen van anderen helpen herstellen.” (Un appel à l'Amour, 284, 316, 256).

orde helpen handhaven; de bruidegom en de bruid wonen alleen; ook hebben zij geen eigen huishouding; zij ontvangen hun spijzen van de ouders der bruid; de vader hinkt een weinig; het zijn doorgoede mensen.

Kana is een bevallige rijke stad op een hoge vlakte gelegen (gedeeltelijk in een kleine vallei, niveau 320 m en 130 m hoger dan de vallei Roemmaneh ten noorden, cfr. fasc. 12, nr. 376, voetnoot 139); er lopen verscheidene grote wegen door. Er loopt van hier een weg recht naar Kafarnaüm, tot waar de afstand, geloof ik, wel 7 uren kan bedragen. Nabij Kafarnaüm zinkt de weg weer een weinig.

Na de maaltijd keerde Jezus terug naar zijn verblijf in de synagoge en daar *genas Hij nog verscheidene zieken* die op Hem gewacht hadden.

568.

Jezus heelt niet altijd op dezelfde wijze.

- *Nu door een bevel zonder meer,*
- *dan door handenoplegging.*
- *Somtijds buigt Hij over de zieken.*
- *Somtijds beveelt Hij hun ook een bad te nemen, of*
- *Hij bestrijkt hun ogen met een mengsel van aarde en speeksel (cfr. Mk. 7, 33; Joa. 9, 6).*
- *Sommigen vermaant Hij;*
- *tot anderen zegt Hij hun zonden en*
- *anderen laat Hij ongenezen of stelt hun genezing uit.*

(Zie een uitvoeriger beschrijving van Jezus' verschillende genezingswijzen in nr. 614).

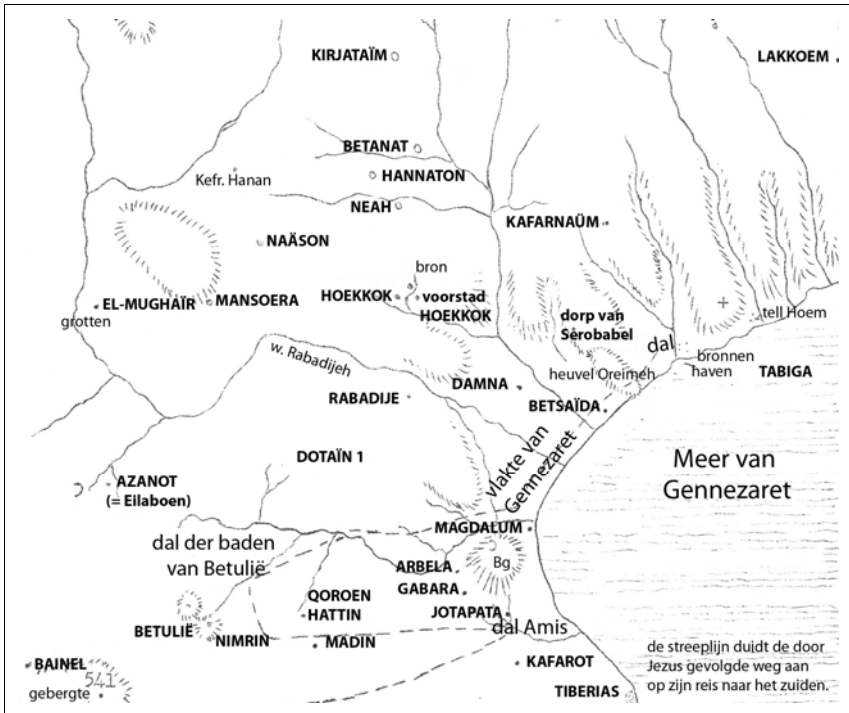
Jezus te Kafarnaüm.

569.

9 augustus. –

Op vrijdagmorgen ging Jezus met de leerlingen die Hij meegebracht had, van Kana naar Kafarnaüm; ook volgde Hem Natanael. Zijn vrouw en haar tante en nog enige andere personen waren reeds vooruit. Het is een weg van ongeveer 7 uren; hij loopt tamelijk recht, maar nabij Kafarnaüm daalt hij weer.

Op deze weg liet Hij links een vijver of bekoorlijk lustmeer liggen, bijna gelijk het meertje te Ennon. Er vloeit een beek middendoor en er liggen vele bootjes op.

(Bedoeld is het meer bij de baden van Betulië, klaar aangetekend op grote kaart 2, zowat 8 km ten westen van Magdalum.

Uit deze mededeling is op te maken dat Jezus de weg gekozen heeft die tussen Nimrin en Qoroen Hattin noordwaarts loopt, niet die welke oostwaarts in de richting van Tiberias loopt.

Ter hoogte van de lustplaats slaat Hij de weg in, die oostwaarts door de vallei Hamam of over de heuvelen loopt).

In de omstreken van de baden van Betulië zijn vele landhuizen met prachtige tuinen en op een berg staan oude torens. Daar begint reeds de heerlijke landstreek Gennezaret; me dunkt de lustplaats met het meer ligt op één (horizontale) lijn met Magdalum. In de velden van deze streek staan verscheidene wachttorens verspreid, gelijk die welke men in de vlakte van Magdalum aantreft. Op de berg waarop de oude torens staan (nl. Nimrin of de nabije westelijke heuvel), liggen op de (noordelijke) helling de warme baden.

Toen Jezus in de nabijheid van Kafarnaüm kwam, sloegen verscheidene bezetenen vóór de poorten en ook in de stad aan het razen. Ze riepen: “De Profeet komt! Wat wil Hij hier? Wat heeft Hij met ons te maken?” Ze sloegen op hol en liepen verward uit elkaar. Bij Jezus’ aankomst kon het 2 uur in de namiddag zijn.

Vóór de stad had men een tent opgericht. De hoofdman en de vader leidden de genezen jongeling tussen zich tot Jezus. Op hen volgde de gehele familie, alle knechten, onderhorigen en slaven; dit waren heidenen die Herodes hem had toegezonden; het was een ganse processie; allen wierpen zich vóór Jezus neer en betuigden Hem hun dank; zij wassen Jezus hier de voeten en boden Hem een voorgerecht aan van brood en wijn. De genezen jongen knielde neer voor Jezus, *die hem onder vermaningen de hand op het hoofd legde.*

Te voren heette hij Joël en nu kreeg hij (van Jezus) de naam Jesse; de hoofdman heette Serobabel.

Deze nodigde Jezus nu dringend in zijn huis te Kafarnaüm uit, om er een maaltijd te nemen. Maar *Jezus weigerde en verweet*

hem nogmaals zijn zucht naar wonderen om er anderen mee te plagen en zei: "Ik zou de jongen niet genezen hebben, indien het geloof van de bode niet zo sterk en onweerstaanbaar was geweest." En hierop zette Jezus zijn weg voort.

570.

Serobabel had een groot feestmaal laten aanrichten. Alle arbeiders en dienstknechten in zijn vele omliggende tuinen waren erop uitgenodigd. Het wonder was reeds aan allen bekend en allen waren zeer onder de indruk. Gedurende de maaltijd hief de hele familie, het dienstpersoneel en vele armen, aan wie geschenken uitgedeeld werden, in de voorzaal een lofzang aan.

Ja, reeds in de vroege morgen was het gerucht van het wonder door geheel Kafarnaüm verspreid. Serobabel zond er het bericht van aan Jezus' Moeder en aan de apostelen, die ik allen weer in hun visserij aan het werk zag. Ik zag ook dat de tijding gebracht werd aan de schoonmoeder van Petrus, die nu ook juist ziek te bed lag.

Jezus ging niet in Kafarnaüm zelf (Serobabels huis lag aan de zuidkant), maar met een draai om of langs de stad begaf Hij zich naar de woning van zijn Moeder. Hier vond Hij verzameld een vijftal vrouwen en de apostelen Petrus, Andreas, Jakobus en Joannes. Vol vreugde over zijn aankomst en wonderen gingen zij Hem tegemoet. Jezus nam hier een maaltijd en begaf zich dan aanstonds met de leerlingen ten sabbat naar Kafarnaüm. De vrouwen bleven thuis. Er was een grote toeloop van volk en van zieken. Bij zijn aankomst liepen en schreeuwden de bezetenen in de straten; *Hij legde hun het zwijgen op en ging tussen hen door naar de synagoge.*

571.

Na het openingsgebed werd een hardnekkige Farizeeër, met name Manasse, afgeroepen; het was zijn beurt om een voorlezing te

houden. Doch *Jezus vroeg om de rol, daar Hijzelf begeerde te lezen. Zij gaven Hem de rollen en Hij las eerst uit het 5^e boek van Mozes voorin (Deuteronomium). In deze lezing kwam Hij tot het morren van de kinderen van Israël (1^e hoofdstuk).*

Deuteronomium 1 **Terugblik van Mozes**

1. Dit zijn de woorden, die Mozes tot geheel Israël gesproken heeft aan de overzijde van de Jordaan, in de woestijn, in de Vlakte, tegenover Suf, tussen Paran, Tofel, Laban, Chaserot en Di-Zahab;
2. elf dagreizen is het van Horeb in de richting van het gebergte Seir tot Kades-Barnea.
3. In het veertigste jaar nu, in de elfde maand, op de eerste der maand, heeft Mozes tot de Israëlieten gesproken overeenkomstig alles wat hem de HERE ten aanzien van hen geboden had;
4. nadat hij Sichon, de koning der Amorieten, die in Chesbon woonde, en Og, de koning van Basan, die in Astarot woonde, bij Edrei verslagen had;
5. aan de overzijde van de Jordaan, in het land van Moab, begon Mozes deze wet te ontvouwen en hij zeide:
6. De HERE, onze God, heeft tot ons bij Horeb gesproken: gij zijt lang genoeg bij deze berg gebleven;
7. begeeft u op weg, breekt op, trekt naar het gebergte der Amorieten en naar al hun naburen, in de Vlakte, op het Gebergte, in de Laagte, in het Zuiderland en aan de zee kust, – het land der Kanaänieten, en de Libanon tot aan de grote rivier, de Eufraat.
8. Zie, Ik heb dat land tot uw beschikking gesteld; trekt er binnen en neemt bezit van het land, waarvan de HERE aan uw vaderen, Abraham, Isaak en Jakob, gezworen heeft, dat Hij het hun en hun nakroost geven zou.
9. Toentertijd zeide ik tot u: ik alléén zal de zorg voor u niet kunnen dragen.
10. De HERE, uw God, heeft u vermenigvuldigd en zie, heden zijt gij zo talrijk als de sterren des hemels.
11. De HERE, de God uwer vaderen, voege er aan u nog duizendmaal zoveel toe als gij nu telt en zegene u, zoals Hij u beloofd heeft.
12. Hoe zou ik dan alléén uw moeite, uw last en uw rechtsgedingen kunnen dragen?
13. Wijst uit uw stammen wijze, verstandige en ervaren mannen aan, dat ik hen als uw hoofden aanstelle.
14. Toen antwoorddet gij mij en zeldet: het is goed, wat gij hebt voorgesteld te doen.
15. Daarop nam ik de hoofden van uw stammen, wijze en ervaren mannen, en stelde hen als hoofden over u aan, oversten over duizend, oversten over honderd, oversten over vijftig en oversten over tien, en opziens voor uw stammen.
16. En ik gebood toentertijd aan uw rechters: hoort (de geschillen) tussen uw broeders en oordeelt rechtvaardig tussen de een en de ander, of dit diens broeder is dan wel de vreemdeling die bij hem woont.
17. Gij zult in de rechtspraak de persoon niet aanzien: gij zult de onaanzienlijke evenzeer horen als de aanzienlijke; gij zult voor niemand vrezin, want de rechtspraak is Godes. De zaak echter, die voor u te zwaar is, zult gij tot mij brengen, opdat ik die hore.
18. Zo gebood ik u toentertijd alle dingen, die gij doen moest.
19. Toen braken wij van Horeb op en gingen heel die grote en vreselijke woestijn door, die gij gezien hebt, in de richting van het gebergte der Amorieten, zoals de HERE, onze God, ons geboden had; en wij kwamen in Kades-Barnea.
20. Toen zeide ik tot u: gij zijt gekomen tot het gebergte der Amorieten, dat de HERE, onze God, ons geven zal.

21. Zie, de HERE, uw God, heeft het land tot uw beschikking gesteld, trek op, neem het in bezit, zoals de HERE, de God uwer vaders, tot u gesproken heeft; vrees niet en wees niet verschrikt.
22. Toen naderdet gij allen tot mij en zeidet: laten wij enige mannen vooruit zenden om voor ons het land te verkennen en ons in te lichten omtrent de weg waarlangs wij moeten optrekken, en over de steden die wij zullen bereiken.
23. Dit nu was goed in mijn ogen. Dus koos ik uit u twaalf mannen, voor elke stam één;
24. zij begaven zich op weg, trokken het gebergte in, kwamen tot aan het dal Eskol en verkenden dit.
25. Ook namen zij vruchten van het land mee en brachten ons die; tevens brachten zij ons verslag uit en zeiden: Het land dat de HERE, onze God, ons geven zal, is goed.
26. Maar gij wildet niet optrekken en waart weerspanning tegen het bevel van de HERE, uw God;
27. gij mordet in uw tenten en zeidet: omdat de HERE ons haat, heeft Hij ons uit het land Egypte geleid om ons te brengen in de macht van de Amorieten en ons te verdelgen.
28. Waarheen trekken wij op? Onze broeders hebben ons het hart doen smelten met de tijdging: de mensen zijn groter en langer dan wij, de steden zijn groot en hemelhoog versterkt, en ook hebben wij daar Enakieten gezien.
29. Ik zeide wel tot u: Beeft niet, vreest niet voor hen.
30. De HERE, uw God, die voor u uit gaat, Hij zal voor u strijden in overeenstemming met alles wat Hij voor uw ogen met u gedaan heeft in Egypte
31. en in de woestijn, waar gij hebt gezien, hoe de HERE, uw God, u droeg, zoals een man zijn kind draagt, op heel de weg die gij gegaan zijt, totdat gij op deze plaats gekomen zijt.
32. Doch ondanks dit woord geloofdet gij niet in de HERE, uw God,
33. die voor u uit ging op de weg om voor u een plaats te zoeken, waar gij u kondt legeren: des nachts in een vuur om u te doen zien op de weg waarlangs gij moest gaan, en des daags in een wolk.
34. Toen de HERE uw woorden hoorde, werd Hij toornig en zwoer:
35. niet één van deze mannen, dit boze geslacht, zal het goede land zien, waarvan Ik gezworen heb, dat Ik het aan uw vaders zou geven,
36. behalve Kaleb, de zoon van Jefunne; die zal het zien, ja, aan hem zal Ik het land geven, dat hij betreden heeft, en aan zijn kinderen, omdat hij de HERE volkomen gevolgd heeft.
37. Ook op mij werd de HERE vertoornd om uwentwil, zodat Hij zeide: ook gij zult daar niet komen.
38. Jozua, de zoon van Nun, die in uw dienst staat, die zal daar komen; sterk hem, want hij zal het Israël doen beërven.
39. En uw kleine kinderen, waarvan gij gezegd hebt: ten roof zullen zij zijn, – en uw zonen, die op dit ogenblik nog geen kennis hebben van goed en kwaad, die zullen daar komen, ja, aan hen zal Ik het geven en zij zullen het in bezit nemen.
40. Gij echter, wendt u om en breekt op naar de woestijn, in de richting van de Schelfzee.
41. Toen antwoorddet gij en zeidet tot mij: wij hebben tegen de HERE gezondigd. Wij willen optrekken en strijden, naar alles wat de HERE, onze God, ons geboden heeft. En ieder van u gordde zijn wapens aan, want gij achtet het licht naar het gebergte op te trekken.
42. Maar de HERE zeide tot mij: zeg tot hen: gij zult niet optrekken en strijden, want Ik zal niet in uw midden zijn; opdat gij niet verslagen wordt voor uw vijanden.
43. En ik sprak tot u, maar gij luisterdet niet en waart weerspanning tegen het bevel des HEREN; gij handeldet overmoedig en trokt op naar het gebergte.
44. Daarop trokken de Amorieten, die dat gebergte bewoonden, uit, u tegemoet, en zij vervolgden u als bijen en versloegen u in Seir, tot Chorma toe.
45. Toen keerdet gij terug en weendet voor het aangezicht des HEREN; maar de HERE luisterde niet naar u en neigde zijn oor niet tot u.
46. Zo bleef gij dan lange tijd in Kades; de vele dagen, dat gij daar vertoefd hebt.

Uit: NBG-vertaling 1951

Hierop handelde Hij over de ondankbaarheid van hun vaderen, over de barmhartigheid, die God hun betoond had en over de nabijheid van het Rijk; Hij waarschuwde hen er voor, zich te wachten opnieuw te doen, wat hun vaderen toen gedaan hadden.

Hij paste de omwegen en omzwervingen van toen op hun tegenwoordige dwalingen toe en stelde het aardse Beloofde Land, waarheen de Israëlieten zich destijds begaven, tegenover het thans zo nabije Rijk.

Daarna las Hij hun nog het 1° hoofdstuk uit Jesaja voor en paste ook dit op de tegenwoordige tijd toe; Hij sprak over hun ondeugden en over de straffen ervoor; Hij beklemtoonde hoe zij reeds lang een Profeet verwachtten en voorspelde hoe zij, nu er een gekomen was, Hem behandelen zouden.

Hij noemde meerdere dieren die hun heer kenden (de os, de ezel, Jes. 1, 3), maar ZIJ zouden Hem, hun ware Heer, niet erkennen.

Jesaja 1 **Opschrift**

1. Het gezicht van Jesaja, de zoon van Amoz, dat hij heeft gezien over Juda en Jeruzalem in de dagen van Uzzia, Jotam, Achaz en Jechizkia, koningen van Juda.

Tevergeefs geslagen

2. Hoort, hemelen, en aarde, neig uw oor, want de HERE spreekt: Ik heb kinderen grootgebracht en opgevoed, maar zij zijn van Mij afvallig geworden.
3. Een rund kent zijn eigenaar en een ezel de krib van zijn meester, maar Israël heeft geen begrip, mijn volk geen inzicht.
4. Wee het zondige volk, de natie, beladen met ongerechtigheid, het gebroed van boosdoeners, de verdorven kinderen. Zij hebben de HERE verlaten, de Heilige Israëls versmaad, zich achterwaarts gewend.
5. Waar wilt gij nog meer geslagen worden, dat gij voortgaat met af te kijken? Het gehele hoofd is ziek, het gehele hart vol krankheid;
6. van de voetzool af tot de schedel is er niets gaaf; wonden, striemen en verse kwetsuren, die niet uitgedrukt zijn noch verbonden noch met olie verzacht.
7. Uw land is een woestenij; uw steden zijn met vuur verbrand; uw akker, daarvan eten vreemden voor uw ogen: een woestenij, als door vreemden onderstboven gekeerd.
8. En de dochter van Sion is achtergebleven als een hut in een wijngaard, als een nachthut in een komkommerveld, als een belegerde stad.

9. Indien de HERE der heerscharen ons niet enige weinige ontkomenen had overgelaten, waren wij als Sodom geworden, aan Gomorra gelijk.

Bekering beter dan offers

10. Hoor het woord des HEREN, bestuurders van Sodom; neigt uw oor tot de onderwijzing van onze God, volk van Gomorra.

11. Waartoe dient Mij de menigte uwer slachtoffers? zegt de HERE; oververzadigd ben Ik van de brandoffers van rammen en het vet van mestkalveren, en aan het bloed van stieren, schapen en bokken heb Ik geen welgevallen.

12. Wanneer gij komt om voor mijn aangezicht te verschijnen – wie heeft dit van u verlangd mijn voorhoven plat te treden?

13. Gaat niet voort met huichelachtige offers te brengen – gruwelijk reukwerk is het Mij; nieuwe maan en sabbat, het bijeenroepen der samenkomsten – Ik verdraag het niet: onrecht met feestelijke vergadering.

14. Uw nieuwemaansdagen en uw feesten haat Ik met heel mijn ziel, zij zijn Mij een last. Ik ben moede ze te dragen.

15. Wanneer gij uw handen uitbreidt, verberg Ik mijn ogen voor u; zelfs wanneer gij het gebed vermenigvuldigt, hoor Ik niet; uw handen zijn vol bloed.

16. Wast u, reinigt u, doet uw boze daden uit mijn ogen weg; houdt op kwaad te doen;

17. leert goed te doen, tracht naar recht, houdt de geweldenaar in toom, doet recht aan de wees, verdedigt de rechtszaak der weduwe.

18. Komt toch en laat ons tezamen richten, zegt de HERE; al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol.

19. Als gij gewillig zijt en luistert, zult gij het goede des lands eten;

20. maar als gij weigert en weerspanning zijt, zult gij door het zwaard worden verteerd, want de mond des HEREN heeft het gesproken.

Het gericht over Jeruzalem

21. Hoe is de getrouwe veste tot een ontuchtige geworden, zij die vervuld was van recht, en waarin gerechtigheid overnachtte, en nu – enkel moordenaars!

22. Uw zilver is met onzuivere bestanddelen vermengd, uw edele wijn is met water vervalst.

23. Uw vorsten zijn opstandelingen en metgezellen der dieven; ieder van hen is belust op geschenken en jaagt beloningen na; aan de wees doen zij geen recht en de rechtszaak der weduwe vindt bij hen geen gehoor.

24. Daarom luidt het woord van de Here, de HERE der heerscharen, de Machtige Israëls: Wee, Ik zal wraak oefenen aan mijn tegenstanders en Ik wil Mij wreken op mijn vijanden;

25. Ik wil mijn hand tegen u keren en Ik zal uw slakken als met loog uitzuiveren en al uw looddelen verwijderen;

26. uw rechters zal Ik weer maken als weleer en uw raadsheren als in den beginne. Daarna zal men u noemen: stad der gerechtigheid, getrouwe veste.

27. Sion zal door recht verlost worden, en wie daaruit zich bekeren, door gerechtigheid;

28. maar er zal verplettering zijn van de overtreders en de zondaars tezamen, en wie de HERE verlaten, zullen vergaan.

29. Want gij zult beschaamd worden over de terebinten die gij hebt begeerd, en gij zult schaamrood worden over de tuinen die gij verkoren hebt.

30. Want gij zult worden als een terebint waarvan het loof afvalt, en als een tuin die geen water heeft.

31. En de sterke zal tot afval van vlas worden en zijn werk tot een vonk, en zij zullen beide tezamen verbranden, zonder dat er iemand blust.

Uit: NBG-vertaling 1951

Hij hing hun het beeld op hoe zij Degene, die hun ter hulp kwam, door hun mishandelingen en folteringen zouden misvormen, doch ook hoe Jeruzalem daarvoor gestraft zou worden. De heilige Gemeente zou dan nog maar zeer klein zijn, doch de Heer zou ze groot maken en haar vijanden verdelgen (Al trekken uit Jes. 1).

Vervolgens drong Hij aan op bekering. Indien zij ook gans met bloed bedekt waren, hadden zij slechts tot God te roepen en zich te beteren en zij zouden rein worden; Hij sprak in zijn onderricht ook nog over Manasse, die een ondeugende koning, een schandalig mens, een grote deugniet en godslasteraar geweest was en tot straf gevangen genomen en naar Babylonie in ballingschap gevoerd werd. Hij had zich echter bekeerd, tot God gebeden en de vergiffenis van zijn zonden bekomen (II Kon. 21, 1-18).

Tenslotte sloeg Jezus een andere rol open, als op goed geluk af en las er de woorden van Jesaja: "Zie, een maagd zal baren." (Jes. 7, 14), en Hij verklaarde dit als een voorspelling op Hemzelf, op de komst van de Messias. Dezelfde passage had Hij tijdens zijn verblijf te Nazareth, vóór zijn doop, op gelijke wijze uitgelegd, doch zij hadden Hem gehoond en spottend gezegd: "Boter en honig hebben wij Hem niet veel bij zijn vader, de arme timmerman, zien eten." (Dit heeft K. toen echter niet vermeld).

572.

De Farizeeën en vele andere Kafarnaümnaren waren geenszins tevreden, omdat Hij hun zo scherp over de ondankbaarheid leerde; want zij hadden een compliment verwacht, omdat zij Hem zo goed ontvangen hadden. De lering duurde vrij lang, en toen Hij uit de synagoge

ging, hoorde ik twee Farizeeën mekaar toefluisteren: “Daar zijn zieken aangebracht; zou Hij het wagen hen op deze sabbat te genezen?”

De straat was met fakkels en vele huizen met lampen verlicht. Enige huizen van mistevredenen waren donker. Overal waar Hij voorbijkwam, had men zieken vóór de huizen geplaatst met fakkels er bij. Verscheidene, die op de armen van familieleden steunden, werden bij licht er nog bijgebracht en in de deuren geleid; groot gewoel vervulde de straten. *De genezenen juichten, terwijl verscheidene bezetenen Hem tegenschreeuwden en dezen verlostte Hij met een bevel.*

Één van hen zag ik vervaarlijk, wild en woedend op Hem toespringen. Met een schrikwekkend, verwrongen gelaat, en te berge gerezen haren schreeuwde hij Jezus in het aangezicht: “Gij! wat wilt Gij hier? Wat komt Gij hier doen?”

Jezus stootte hem achteruit met de woorden: “Vaar uit hem satan!” en ik zag de man zo geweldig neerbonzen, dat zijn hals en benen schenen gebroken te moeten zijn, maar spoedig stond hij geheel veranderd en vreedzaam op en knielde onder tranen van dankbetuiging vóór Jezus neer, van wie hij een vermaning kreeg om zich te beteren.

Zo zag ik Jezus in het voorbijgaan nog andere genezingen doen.

Hierop zag ik Jezus met de leerlingen in de nacht naar het huis van zijn Moeder gaan en onderweg was ik getuige van hun natuurlijk en menselijk gesprek.

- Petrus had het over zijn huishouding en beweerde dat door zijn herhaalde en langdurige afwezigheid veel werk ongedaan was gebleven; reeds had hij aanzienlijke verliezen geleden, ofschoon hij voor vrouw en kinderen en schoonmoeder te zorgen had.

- Joannes zei hierop dat hij en zijn broer Kobe voor hun ouders moesten zorgen, wat voorzeker iets heel gewichtigers was, daar eigen ouders toch vóór een schoonmoeder gaan.

Zo spraken zij op een geheel natuurlijke wijze, af en toe ook wel schertsend en *ik hoorde Jezus hun zeggen dat de tijd naderde dat zij dit vissen geheel zouden moeten staken, om andere, kostbaarder vissen te vangen.*

Joannes was veel kinderlijker en met Jezus ook veel vertrouwder dan de anderen (cfr. fasc. 14, nr. 539, regel in hoofdletters); hij was uiterst sympathiek, beminnelijk en in alles gehoorzaam, zonder enige tegenspraak en ook onbezorgd. Jezus ging nu tot zijn Moeder, de anderen gingen naar huis.

Jezus op een sabbat te Kafarnaüm. – Beraadslaging van de Farizeeën.

573.

10 augustus; Sabbat. –

Vroeg in de sabbatmorgen verliet Jezus de woning van zijn Moeder en ging met zijn leerlingen naar Kafarnaüm. Maria's huis kan er drie kwartier van af gelegen zijn, naar de kant van Betsaïda. Vanaf het huis klimt de weg een weinig en daalt dan weer naar Kafarnaüm een weinig af. Dicht vóór de poort staat in een diepte een huis, waarover een oude deugdzaame man als bestuurder is aangesteld. Dit huis is aan Jezus en de leerlingen in gebruik gegeven²⁷¹. Alle leerlingen van Betsaïda en omstreken waren naar Kafarnaüm gekomen. Maria en de H. Vrouwen volgden later.

²⁷¹ Hoewel K. zegt : 'vóór de poort', schijnt het, volgens andere aanwijzingen, binnen de poort in de stad gestaan te hebben.

Het doet dienst als leerhuis en zal herhaaldelijk vermeld worden; het is te onderscheiden van het huis van Petrus BIJ Kafarnaüm, vóór en buiten de stad, want het leerhuis staat in een diepte, binnen de muur en bij de poort.

Toen Jezus in de stad kwam, waren zeer vele zieken op zijn weg geplaatst; reeds gisteren waren zij te Kafarnaüm aangekomen, maar nog niet genezen. *Jezus genas er een groot aantal op zijn weg naar de synagoge. Hier predikte Hij en verhaalde en verklaarde ook ondermeer een parabel,* maar ik ben vergeten welk een.

Toen Hij bij het buitenkomen het volk nog langer toesprak vóór de synagoge, wierpen verscheidene mensen zich vóór Hem neer en smeekten Hem om de vergiffenis van hun zonden; het waren 6 personen:

- 2 echtbreeksters die door hun mannen verstoten en publieke vrouwen geworden waren en
- 4 mannen met zulke er onder die zich aan hoeren hadden vergrepen.

Zij smolten weg in tranen en wilden hun zonden voor het hier verzamelde volk openlijk bekennen. *Maar Jezus zegde dat hun zonden Hem bekend waren, dat er eens een dag zou komen dat de openbare schuldbekentenis nodig zou zijn; hier echter kon er alleen ergernis voor anderen en vervolging tegen henzelf uit voortvloeien. Maar Hij vermaande hen op zichzelf te waken om niet te hervallen, en, in elk geval, zelfs indien zij nog hervielen, nooit te wanhopen, maar door boete hun toevlucht te nemen tot God. Daarna vergaf Hij ook hun zonden;* en daar de mannen vroegen wat zij doen moesten, naar de doop van de leerlingen van Joannes gaan of wachten tot ZIJN leerlingen zouden dopen (nl. in nr. 686) *antwoordde Jezus hun naar de doop van de leerlingen van Joannes te gaan.*

De aanwezige Farizeeën waren er zeer verwonderd over dat Hij het waagde zonden te vergeven en zij vroegen Hem daar rekenschap van, maar *Hij bracht hen door zijn antwoorden tot zwijgen en zegde dat het Hem*

gemakkelijker was zonden te vergeven dan zieken te genezen (cfr. Mt. 9, 5), want: "Degene die een oprecht berouw heeft krijgt vanzelf (om zo te zeggen automatisch) vergiffenis van zijn zonden en valt ook niet zo gemakkelijk nog in zonden terug, terwijl de zieken die naar het lichaam genezen worden, dikwijls ziek blijven naar de ziel en hun lichaam en gezondheid misbruiken om te zondigen." (Dit voorziende, wilde Jezus, zeggen: "kan Ik zulke zieken slechts met tegenzin of helemaal niet genezen.").

Dan vroegen zij Hem: "Nu deze vrouwen de vergiffenis van hun zonden bekomen hebben, zijn hun mannen verplicht hen terug te nemen?"

Jezus antwoordde hun: "Het is nu de tijd niet om deze (ingewikkelde) kwestie te behandelen. Ik zal u over deze twistvraag een andermaal onderrichten."

Verder ondervroegen zij Hem nog over zijn genezingen op de sabbat. *Jezus verdedigde zich door erop te wijzen hoe zijzelf, wanneer een hunner dieren op een sabbat in een put viel, niet wachten zouden tot de volgende dag om het eruit te trekken.*

574.

In de namiddag ging Jezus met alle leerlingen naar het (leer-)huis vóór de poort van Kafarnaüm; de H. Vrouwen waren er reeds; er werd hier een maaltijd genomen, die de hoofdman Serobabel hun had bezorgd. Deze en Salatiël, de (eigenlijke) vader van de genezen jongeling, lagen mee aan tafel aan.

Jesse, de genezen jongen, wiens vorige naam Joël was, hielp de tafel bedienen. De vrouwen zaten aan een aparte tafel.

Jezus hield een grote onderrichting; men drong met de zieken tot binnen in het huis; met hun geschrei om hulp waagden zij zich zelfs tot in de eetzaal en Hij genas er vele.

Na de maaltijd ging Jezus nog eenmaal naar de synagoge en *ik hoorde Hem o.m. leren uit Jesaja, hoe deze profeet aan Achaz had voorspeld: "Zie de maagd zal ontvangen en een zoon baren, enz."* (Jes. 7, 14).

Na de synagoge verlaten te hebben, *genas Hij nog vele mensen* op de straten tot in de nacht. Onder deze was er menige bloedverliezende vrouw; zij stonden op een afstand, treurig en geheel in hun sluijer en mantel gehuld; zij mochten tot Hem en het volk niet naderen²⁷². *Jezus kende hun leed, wendde zich in hun richting en genas ze met een oogslag.* Hij raakte tot nog toe zulke lijderessen niet aan. In dit verbod van de Wet lag een geheim dat ik nu niet kan uitspreken.

Deze avond (waarmee 11 augustus of 18 Ab begon) ving een vastendag aan²⁷³.

Terwijl Jezus met de leerlingen naar het huis van zijn Moeder ging, *zegde Hij tussen het gesprek in, dat Hij de volgende dag met hen op het Meer van Gennezaret wilde varen* en ik hoorde Petrus zich verontschuldigen wegens de slechte toestand van zijn schip (zodat men in plaats daarvan een wandeling te lande deed).

De mensen aan wie Jezus hun zonden vergeven had, waren in boeteklederen en sluiers gehuld. Op de voorlaatste sabbat waren de Joden in het zwart (grauw boetgewaad) gekleed (cfr. fasc. 14, nr. 478, voetnoot 227). De gehele laatste tijd brachten zij in boetvaardigheid door, ter herinnering aan de verwoesting van Jeruzalem (cfr. fasc. 15, nr. 553, voetnoot 265). (Op 2 augustus werd gevast wegens de verwoesting van Jeruzalem).

²⁷² "Een vrouw die aan bloedvloeijing lijdt, is onrein; het bed waarop zij dan slaapt, het huisraad waarop zij zit, wordt onrein en wie deze dingen aanraakt, is eveneens onrein."; zie de verschillende gevallen in Lev. 15, 19, enz.

²⁷³ De Joodse kalender tekent op 18 Ab een vastendag aan wegens de uitdoving van de westelijke lamp onder koning Achaz.

Vandaar ook die zo strenge onderrichtingen van de Heer, betreffende de straffen die nog over Jeruzalem moesten komen.

Toen Jezus na het sluiten van de sabbat, met de aanvang van de vastendag, en *na nog eerst vele zieken genezen te hebben*, Kafarnaüm wilde verlaten om zich naar het huis van zijn Moeder te begeven, kwam Hij in de stad voorbij een groot gebouw, dat met water omringd was; een brug lag erover. De boosaardigste bezetenen werden 's avonds daarin opgesloten. Terwijl Hij er voorbijging, raasden zij geweldig; woedend schreeuwden zij: "Daar gaat Hij!! wat wil Hij? Waarom wil Hij ons verdrijven?" *Dan sprak Jezus: "Zwijgt en blijft tot Ik terugkom. Dan is uw tijd gekomen om te wijken."* En zij hielden op te schreeuwen en waren stil.

575.

Nadat Hij de stad verlaten had, zag ik de Farizeeën en stadsoversten vergaderen en onder hen bemerkte ik Serobabel, de hoofdman; zij hielden raad om elkanders mening te vernemen over hetgeen zij nu zagen gebeuren, over Jezus en hun houding tegenover Hem en over de eventueel te treffen maatregelen.

- "Welk een opstand en onrust veroorzaakt die mens, zeiden zij; alles wat in rust is, zet Hij overhoop; de gang van zaken wordt gestoord; de mensen verlaten hun arbeid en zwerven met Hem rond.
- Hij zaait onrust in de gemoederen van vreedzame mensen met zijn boete-eisen en strafpredicaties.
- Hij verschrikt het volk met de aankondiging van rampen.
- Hij komt altijd terug op zijn Vader, maar is Hij niet van Nazareth en de zoon van de arme timmerman?
- Waarop steunt zijn zo grote stoutmoedigheid en zekerheid?
- Welk recht kan Hij laten gelden?
- Hij schendt door zijn genezingen de sabbatrust,

- Hij vergeeft de zonden?
- Komt zijn macht van Boven?
- Beschikt Hij over geheime middelen en kunstgrepen?
- Waarvandaan komt die Hem zo eigen schriftuurverklaring?
- Heeft Hij niet te Nazareth school gelopen? (cfr. Joa. 1, 46).
- Hij moet met ergens een vreemd volk, een geheim bondgenootschap hebben.
Hij heeft altijd de komst van het Rijk, de nabijheid van de Messias, de aanstaande verwoesting van Jeruzalem in de mond.
- Zijn vader Jozef was uit een voornaam geslacht; misschien is Hij slechts de vermeende zoon van Jozef, maar in feite de zoon van een machtige vader in de vreemde, die aanhangers in ons land zoekt, met zekerder kans Judea te overheersen.
- Hij moet een verborgen, geheime toevlucht hebben, over geheime middelen en een onbekende macht beschikken, waarop Hij zich verlaat en vertrouwt.
Anders zou Hij niet met zulk een aanmatiging, stoutmoedigheid en zelfzekerheid optreden, en dit tegen alle bestaande gebruik en gezag, alsof Hij van niemand afhing en volkomen in zijn recht was.
- Dikwijls is Hij lang afwezig geweest; met welke volkeren had Hij toen onderhandelingen of knoopte Hij betrekkingen aan?
- Waar mag Hij zijn kundigheden, macht, kennis en wetenschappen gehaald hebben?
- Wat is er met Hem aan te vangen?" (cfr. geheel nr. 1834).

Zo deelden zij elkander, alles en allen dooreen, hun argwaan, boze vermoedens en ergernissen mee. De hoofdman Serobabel bewaarde bij dit alles zijn kalmte en slaagde er ook in de onrust van de anderen te milderen.

Hij sprak: "Het is waarachtig niet nodig zich om Hem zo onmatig te verontrusten, want is zijn macht van God, dan zal ze toch stand houden, maar komt ze niet van God, ze zal vanzelf nergens op

uitlopen. Zolang Hij onze zieken geneest, de mensen deugdzamer maakt, is Hij een zegen voor het volk en zijn wij Hem dank en liefde verschuldigd. Wij moeten de Oppermachtige zegenen, die ons zulk een Weldoener gezonden heeft.”

Jezus overnachtte in het huis van zijn Moeder te Kafarnaüm.

Wandeling. – Leerrijke parabel.

576.

11 augustus = 18 Ab; Vastendag. –

Alle leerlingen waren met Jezus bij het huis van Maria (in de bijgebouwen of zijvleugels) gebleven. *Hij wilde heden, daar het een vastendag was, met hen gaan wandelen om wat uit te rusten, hen te onderrichten, te vormen, tot hun taak op te leiden.*

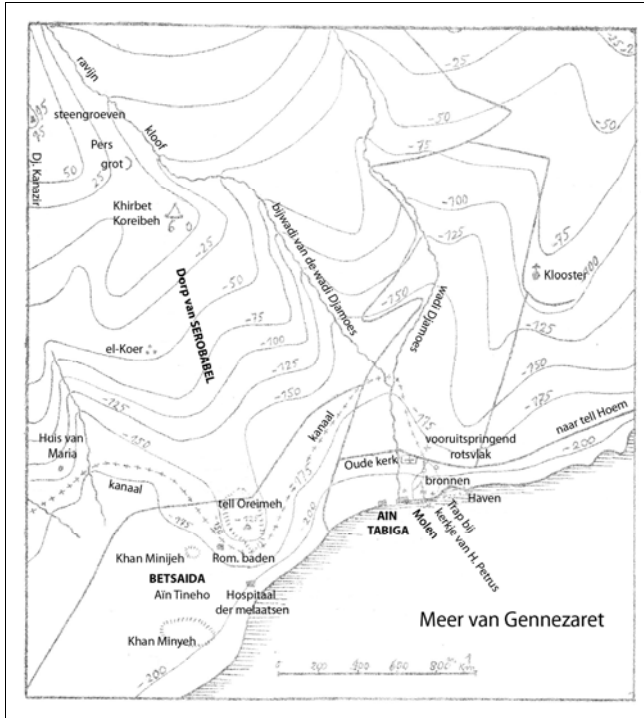
Zo begaf Hij zich ‘s morgens met een twintigtal leerlingen naar het Meer. Benevens de leerlingen uit dit gewest, waren bij Hem ook nog die van Kana, de zonen van de weduwen, Saturninus en zijn gewone medereizigers.

Hij nam niet de kortste weg naar het Meer, maar Hij draaide zuidelijk om de hoogte, waartegen het huis van Maria aan de westkant gelegen is. Deze berg (of hoogte) is slechts een voorheuvel, de uitloper of voet van het gebergte, dat zich naar het noorden verheft, maar hiervan is hij toch door een kleine diepte ietwat gescheiden.

(Hier zal bedoeld zijn het ondiepe dal dat de bijwadi is van de wadi Djamoës; wij verwijzen naar de kaartjes in fasc. 9, nr. 205).

Jezus ging dus zuidwaarts met de leerlingen om hen op deze weg te onderrichten. Hier stroomden vele schone watertjes die van de hoogten in het Meer vloeiden. De beken doorsneden rijkelijk het land en ook het beekje van Kafarnaüm kwam langs deze kant en vloeide rond Betsaida om. (De schone

watertjes zijn de beken en rivieren die uit het gebergte komen en de vlakte Gennezaret doorsnijden. Het beekje van Kafarnaüm dat rond Betsaïda vloeit, zal wel het kanaal zijn, waarover aanstonds een woord.)

Jezus rustte dikwijls met hen op aangename plaatsen en bleef ook dikwijls stilstaan om hen te onderrichten; *in zijn leer kwamen aanstonds de tienden ter sprake.*

Het zo juist genoemde kanaal vangt het water op uit de grootste der 7 bronnen van Tabiga; het loopt, om het waterpas te bewaren, eerst naar het noorden, keert naar het zuiden terug, draait rond de vooruitspringende heuvel Oreimeh, richt zich westwaarts en doorsnijdt in gans haar breedte de vlakte Gennesaret, welke het met goed water besproeit en zeer vruchtbaar maakt.

Aan de westkant van Oreimeh voorzag het kanaal de Romeinse baden van water. Deze baden zijn teruggevonden; ze lagen, volgens K. aan de noordkant van Betsaïda, zodat er geen twijfel meer kan bestaan nopens zijn juiste ligging.

Luisteren wij nu verder naar de zienster:

In zijn lering had Jezus het over de tienden. De leerlingen oefenden kritiek uit op de onrechtvaardigheden, waartoe de tienden te Jeruzalem aanleiding gaven en vroegen Jezus of ze, volgens Hem, niet beter afgeschaft werden. Hij antwoordde hun dat God bevolen had het 10^e deel van alle vruchten aan de tempel en zijn dienstpersoneel af te staan, opdat de mensen nooit uit het oog zouden verliezen dat zij slechts de gebruikers en niet de eigenaars ervan waren. Zelfs van de tuingroenten moest men het 10^e deel aan God geven, ter beoefening van de zelfverloochening (Lev. 27, 30-34; Num. 18, 21-30).

De leerlingen brachten het gesprek ook op Samaria. Het was hun leed, bekenden zij, dat zij door hun gezeur zijn afreis uit dit land misschien verhaast hadden; zij hadden niet vermoed dat de inwoners er zo begerig waren naar zijn leer en die zo goed in zich opgenomen hadden; zonder hun aandringen zou Hij daar wellicht langer gebleven zijn. *Maar Jezus stelde hen gerust met te zeggen dat de 2 dagen, die Hij er vertoefd had, toereikend geweest waren voor zijn doel. "De Sikemieten, voegde Hij er aan toe, hebben warm bloed en zijn zeer ontvlambaar, maar van de thans bekeerden, zullen er wellicht nog geen twintig standvastig blijven; Ik laat de toekomstige oogst aan u over."*

De leerlingen waren ook nog onder de indruk van zijn laatste onderrichting (over de naastenliefde) en spraken dus verder met groot medelijden over de Samaritanen; zij herhaalden tot hun lof

de geschiedenis van de man, die op weg naar Jericho in de handen van bandieten gevallen was; de priester en de leviet gingen hem voorbij, maar de Samaritaan nam hem op en zalfde zijn wonden met olie en wijn.

Deze geschiedenis was bekend; ze had werkelijk plaats gehad en wel niet ver van Jericho, in de eerste tijden. (In nr. 402 zegde de zienster: “Lang vóór Christus”).

Dit medelijden van de leerlingen met de gewonde en hun vreugde over de goede daad van de Samaritaan, *was voor Jezus het aanknopingspunt voor een nieuwe parabel in dezelfde trant.*

Hij begon vanaf Adam en Eva en hun val in de zonde, die Hij eerst eenvoudig verhaalde, zoals hij in de bijbel staat (Gen. 3). Hij beschreef hoe ook zij, na om hun zonde uit het paradijs verjaagd te zijn, met hun kinderen in een woestijn, door rovers en moordenaars onveilig gemaakt, terecht kwamen. Door de zonde geslagen en gewond, lag de arme mens daar in de woestijn machteloos neer.

Ondertussen deed de koning van hemel en aarde al het mogelijke om de arme mens hulp te verschaffen;

- *Hij gaf hem de Wet en*
- *zorgde voor bekwame priesters en*
- *zond vele profeten met de nodige hulp- en geneesmiddelen om de gewonde te verzorgen en te genezen,*

maar allen zijn het ongelukkige slachtoffer voorbijgegaan, zonder de geslagene doeltreffend te helpen; de mens bleef ziek en gewond, doch, het moet gezegd, gedeeltelijk was het zijn eigen schuld, omdat hij, niettegenstaande zijn nood, de aangeboden hulp hooghartig afwees.

Eindelijk zond de Koning zijn eigen zoon in de gedaante van een arm geklede slaaf om de uitgeschudde mens te helpen. En nu beschreef Jezus zijn eigen armoede (Mt. 8, 20). Die Zoon kwam zonder schoenen, zonder hoofdbedekking en gordel, enz. Hij goot als geneesmiddel olie en wijn in de wonden van het slachtoffer. Maar zij die, hoewel over de nodige geneesmiddelen beschikkend, met de ellendig gewonde geen medelijden hadden gehad, namen de Zoon van de Koning gevangen en brachten Hem ter dood, Hem die vol ontferming de ellendige met olie en wijn had gezalfd.

Jezus gaf hun als raadsel deze parabel op; zij moesten er over nadenken en ieder van hen zijn oplossing geven, en dan zou Hij hun de juiste betekenis zeggen. Ze hadden hem over het algemeen niet begrepen; alleen was het hun opgevallen dat Hij in de arme koningszoon zichzelf had beschreven; ze dachten en fluisterden elkander zachtjes toe: “Wie mag toch zijn Vader zijn, van wie Hij telkens opnieuw spreekt?”²⁷⁴.

²⁷⁴ Deze parabel is zeer leerrijk:

1. door zijn inhoud;
2. door een eigenaardige bewijskracht.

De criticus Pater Hümpfner, die om de zaligverklaring van K.E. te bevorderen, Brentano de grootste vervalsingen van haar visioenen te laste heeft gelegd, beschuldigde Brentano deze parabel zelf gemaakt te hebben en de elementen ervan ontleend te hebben aan de symbolische verklaring van de parabel van de barmhartige Samaritaan door de oude exegeet Calmet.

De ontleding van beide parabels en hun uitlegging is voldoende om de valsheid van die beschuldiging aan te tonen, wat wij hier echter wegens plaatsgebrek niet kunnen doen.

Maar een klinkender weerlegging heeft Christus zelf ons aan de hand gedaan. Hij heeft de hier besproken parabel, door K. wegens haar ziekte summier verteld, uitvoerig verhaald aan Zr. Jozefa Menendez, en dit in 3

Daarna kwam Jezus nog terug op hun gesprek van gisteren: zij hadden hun spijt uitgedrukt over de schade die hun visserij leed ten gevolge van hun veelvuldige afwezigheid, maar Jezus wees hun op het voorbeeld van de koningszoon, die alles verlaten had, die de gewonde met olie en wijn zalfde, terwijl de overigen, die nochtans al het nodige tot hun beschikking hadden de ongelukkige in zijn stervensnood ongeholpen lieten.

“De Vader, voegde Jezus eraan toe, zal zijn dienaren niet verlaten, en zij zullen alles honderdvoudig terugkrijgen, wanneer Hij hen om zich in zijn rijk zal verzamelen.”

Onder zulke en vele andere leringen kwamen zij onder (*unterhalb*) Betsaida aan het Meer, waar de schepen van Petrus en Zebedeüs lagen; het was een afgesloten oeverplaats en op de

keren. Men kan hem in zijn ganse lengte lezen in ‘Un appel à l’Amour’, blz. 532. en vlg.

Dit gebeurde juist in de tijd dat Hümpfner met zoveel vinnigheid zijn boek en in ‘t bijzonder deze beschuldiging tegen Brentano schreef.

Bij K. en Jozefa Menendez heeft men met absoluut dezelfde parabel te doen; hij behelst veel meer dan de parabel van de barmhartige Samaritaan.

In een manuscript ‘De betekenis van de visioenen van A.K.E.’ hebben wij de ontleding lang en breed uiteengezet en het betoog besloten met deze woorden: “Kortom, de parabel die Jezus in 1923 heeft laten opschrijven door Jozefa Menendez, is geheel dezelfde als die welke, naar het getuigenis van onze zienster, Jezus op deze wandeling tot de apostelen gesproken heeft. Voor wie met een greintje gezond verstand de parabel in de 3 werken vergelijkt, is het duidelijk dat Brentano deze parabel niet met behulp van Calmets commentaar heeft samengesteld, maar hem uit K.’s mond trouw heeft opgeschreven.”

Maar hoeveel moderne schrijftuurverdraaiingen zouden wij in onze tijd niet kunnen weerleggen met behulp van K.’s zo waarheidsgetrouwe en aanschouwelijke verhalen?

oever stonden meerdere lichte aardhutten voor de vissers (cfr. fasc. 9, nr. 209). Jezus ging met zijn leerlingen afwaarts daarheen.

(Daalden van de heuvel Oreimeh in het dal Tabiga af?).

Op de schepen bevonden zich geen Joden, daar het een vastendag was, maar heidense slaven die visten, Zebedeüs was in een hut op de oever, *Jezus zei hun op te houden met vissen en aan land te komen*; zij gehoorzaamden en *Hij onderrichtte hen*.

Daarna ging Hij nog langs de oever opwaarts. Het vissersrecht van Petrus omvat een terrein dat zich ongeveer een half uur langs de oever uitstrekt. Tussen Betsäida en de ankerplaats van de schepen is een baai; hier monden een groot aantal beekjes in het Meer uit; het zijn vertakkingen van de kleine rivier, die van Kafarnaüm (de w. Djamoës), door het kleine dal of vlakke vloeit en verscheidene andere bronnen (vlietjes) opneemt; deze rivier vormt een grote vijver vóór Kafarnaüm.

Jezus ging niet in Betsäida, maar zij wendden zich naar het westen, en gingen dan aan de noordkant van het dal tot het huis van Petrus, dat aan de oostkant staat van dezelfde heuvel, aan welks westkant (doch meer zuidelijk) het huis van Maria gelegen is.

578.

Jezus ging met Petrus in het huis, waar Maria en de andere H. Vrouwen uit het gewest en ook die van Kana verzameld waren; de overige leerlingen gingen niet mee binnen; enige bleven in de nabijheid in de hof, andere gingen vooruit naar het huis van Maria.

Terwijl Petrus met Jezus in het huis ging, zei hij Hem: “Meester, we hebben een vastendag gehad, maar Gij hebt ons verzadigd.” Het huis van Petrus was zeer geriebig ingericht, met voorhof en tuin en een plat dak, waarop men kon wandelen. Van het dakterras had men een schoon uitzicht op het Meer. Ik zag de stiefdochter van Petrus niet, evenmin zijn stiefzonen; zij schenen

mij in de school of synagoge te zijn. Zijn vrouw was bij de H. Vrouwen en Petrus had geen kinderen van haar. Zijn schoonmoeder, een ziekelijke, magere, grote vrouw kon niet meer gaan, zonder zich vast te houden aan de muur.

Jezus onderhield zich hier lang met de vrouwen over de schikkingen voor zijn werk en verblijf in dit kustdistrict hier bij het Meer, waar Hij van zijn was zich veel op te houden.

Hij vermaande ze, niet verkwistend of lichtzinnig te zijn, maar ook niet overbezorgd of angstig, doch vol vertrouwen op Gods Voorzienigheid.

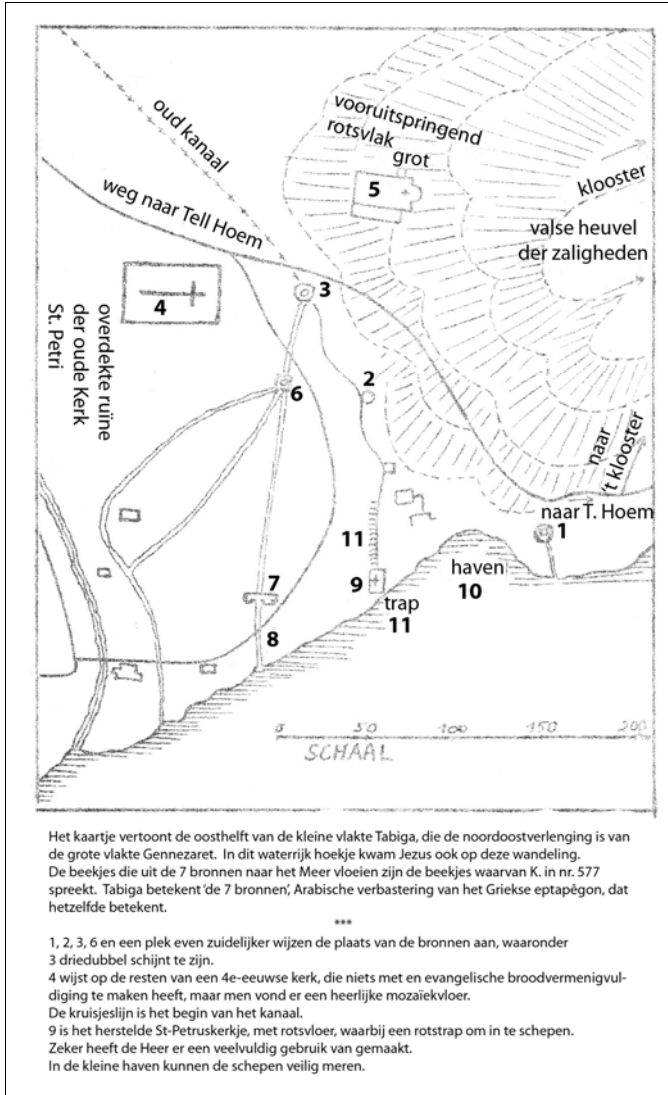
Hij voor zich behoefde slechts een minimum; alleen voor zijn leerlingen en duurbare armen verlangde Hij hun hulp en dienstbetoon. Ik meen dat Hij zich meest in de wintertijd hier ophouden zal, en vóór deze tijd, meen ik, zal Hij nog laten dopen. Nu ging Hij met de leerlingen naar Maria's woning, waar Hij nog met hen sprak en zich dan afzonderde voor het gebed.

De beek van Kafarnaüm vloeit voorbij het huis van Petrus, en hij kan van daar, met een kleine boot, die in het midden een zitbank heeft, met zijn visserstuig naar het Meer varen. – Nu de H. Vrouwen vernomen hadden dat Jezus overmorgen wilde vertrekken om naar Nazareth, dat 9 à 10 uren van hier verwijderd lag, ten sabbat te gaan, waren zij daarover ongerust en zij baden Hem er liever niet heen te gaan of toch er niet lang te blijven en zo spoedig mogelijk terug te keren. *Hij antwoordde hun dat Hij niet geloofde er lang te zullen blijven, want, zegde Hij, “de Nazarethanen zullen niet voldaan zijn over Mij, omdat Ik het hun niet naar de zin zal kunnen maken.”*

Dan noemde Hij hun ook meerdere bezwaren op, die zij tegen Hem inbrengen zouden en Hij maakte zijn Moeder daarop attent; Hij zou het haar zeggen,

indien het zo uitgevallen was. Ik heb de bewuste bezwaren nog zo even geweten, maar ben deze nu weer vergeten.

De H. Vrouwen bleven die nacht in het huis van Petrus.

Jezus te Betsaïda.

579.

Maandag, 12 augustus. –

Jezus ging met zijn leerlingen uit het huis van Maria aan de noordkant van het dal (of vlakte van Gennezaret), om de voet van de heuvel (*dem Abhang des Berges entlang*), naar Betsaïda, wat ongeveer een uur gaans betekende.

Ook de H. Vrouwen begaven zich uit het Huis van Petrus daarheen; zij traden in het huis van Andreas, dat aan het noordelijk einde van de stad gelegen was; dit huis was in een goede toestand, maar niet zo groot als het huis van Petrus.

Betsaïda is een kleine vissersstad, waarvan alleen het middendeel een weinig landwaarts in ligt; de twee einden strekken zich smal naast het Meer uit. Van de scheepsplaats van Petrus ten noorden (van Betsaïda) ziet men het vóór zich liggen het wordt hoofdzakelijk door vissers bewoond en bovendien door dekselwevers en tentenmakers.

Het volk is wat ruw, maar eenvoudig en (tegenover de overige bevolking) komt het mij steeds voor zoals hier bij ons de turfstekers vergeleken bij onze overige landgenoten.

De deksels worden van geiten- en kamelenhaar vervaardigd; de lange haren welke de kamelen aan de hals en op de borst hebben, worden verwerkt tot franjes en afboordsels aan de zomen, omdat ze zo mooi glanzen.

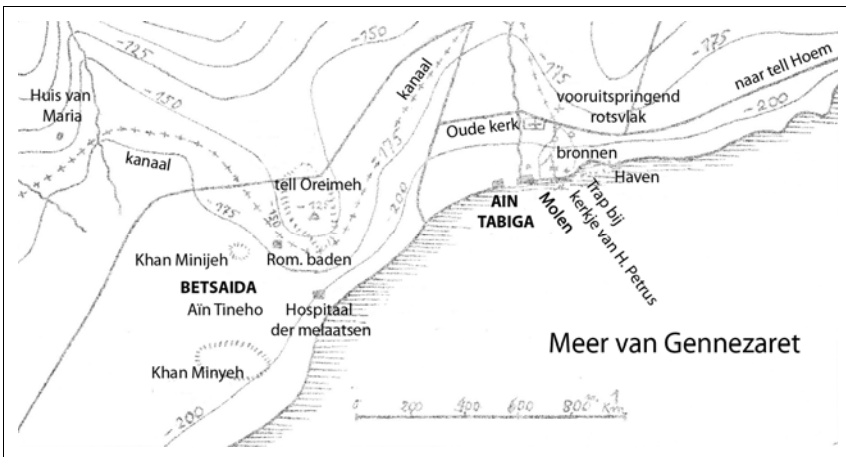
De oude hoofdman Serobabel was niet naar hier meegekomen; hij was reeds een zwakke ouderling en kon niet ver meer gaan; hij had wel is waar kunnen rijden, maar dan zou Hij *Jezus' onderrichtingen onderweg* toch niet gehoord hebben; ook was hij toen nog niet gedoopt. Er waren zeer vele Joden uit de omliggende plaatsen te Betsaïda, ook vele vreemdelingen van de

overkant van het Meer uit het district Chorazin en uit het rechtover gelegen Betsaïda-Julias.

Jesus leerde hier in de synagoge die niet zeer groot is, over de nabijheid van het Rijk Gods; Hij gaf vrij duidelijk te verstaan dat Hij de Koning van dit Rijk was en als naar gewoonte wekte Hij de verwondering van zijn leerlingen en toehoorders. Hij leerde in het algemeen, zoals in al deze dagen, en genas vele zieken die men vóór de synagoge gebracht had. Ook riepen Hem verscheidene bezetenen toe: “Jesus van Nazareth, Profeet! Koning van de Joden!” Hij beval hun te zwijgen: de tijd om Hem bekend te maken was nog niet gekomen.

580.

Nadat Jezus met zijn lering en genezingen klaargekomen was, gingen zij naar het huis van Andreas eten, maar Jezus ging met de leerlingen nog niet binnen en *zei dat Hij een andere honger had*. Hij begaf zich met Saturninus en een andere leerling het huis van Andreas voorbij, een half kwartier verder, opwaarts langs het Meer.

Daar kwam Hij bij een hospitaal (zie kaartje 4), dat afgezonderd op de oever lag, en waarin arme melaatsen, krankzinnige en andere verlaten, verwaarloosde aan hun lot overgelaten ellendige mensen wegwijnden. Sommigen van hen waren bijna geheel ongekleed.

Jezus trad in dit hospitaal, maar, uit vrees voor verontreiniging volgde Hem niemand uit de stad. De cellen van deze arme mensen lagen rondom een groot binnenhof. Nooit kwamen zij er uit en men reikte hun de spijzen toe door openingen in de deuren.

Jezus liet hen door de opziener van het huis buitenhalen en door zijn twee leerlingen klederen aanbrengen om hen te dekken.
Hij onderrichtte en troostte hen, ging van de een naar de ander, de kring rond, en genas er vele met de oplegging zijner handen. Menigeen sloeg Hij nog over en enigen beval Hij een bad te nemen en andere handelingen te volbrengen.

De genezenen vielen vóór Hem neer en betuigden Hem hun dank onder tranen. Dit was zeer aandoenlijk, die ellendige mensen nu weer gelukkig te zien, want zij waren uiterst vervallen en deerniswekkend.

Jezus nam de bestuurder met zich mee ter maaltijd in het huis van Andreas. De nabestaanden van enige genezenen kwamen nu uit Betsaida om de hunnen vreugdig af te halen; zij brachten hun klederen en leidden hen naar huis en naar de synagoge om God te bedanken.

581.

Bij Andreas was een formele maaltijd aangericht van grote vissen van prima kwaliteit. Men at in een open zaal, de vrouwen aan een afzonderlijke tafel. Andreas zelf bediende zijn gasten. Zijn vrouw was zeer werkzaam en vlijtig; ze kwam niet veel uit het huis; ze had een soort nijverheid, die bestond in het fabriceren of breien van netten; en vele arme werkmeisjes vonden daarin hun werk en bestaan. Onder hen heerste strenge tucht en goede orde.

Er waren ook vele arme, gevallen en verstoten vrouwen onder, zonder andere toevlucht; zij had er medelijden mee en bezorgde hun werk. Ook bracht zij hun godsdienstkennis bij en leerde hun de kunst van bidden aan.

‘s Avonds na het eten leerde Jezus nog in de synagoge en daarna begaf Hij zich met zijn leerlingen op reis. De zieken ging Hij op zijn doortocht voorbij zonder hen te genezen, maar sprak hun moed in met de woorden dat hun tijd nog niet gekomen was.

Hij had reeds te voren afscheid van zijn Moeder genomen en ging nu met al zijn leerlingen in het huis vóór Kafarnaüm, dat zowat anderhalf uur (3 kwartier) van het Meer afligt. Dit huis behoort aan Petrus toe, maar hij had het tot dat doel als verzamel- en leerplaats aan Jezus overgelaten.

Jezus sprak daar nog lang met de leerlingen en zonderde zich dan af op een heuvel met spits toelopende top, zoals er daar meerdere zijn en die boven met een soort bomen als jeneverbomen, ik geloof met taxusbomen of cipressen, omgroeid waren. Hier bracht Hij de nacht in gebed door.

Met het aanbreken van de dag kwam Hij in het huis terug en wekte de leerlingen, daar Hij zich met hen op weg naar Nazareth wilde begeven; zij wensten Hem een eindweegs uitgeleide te doen.

Kafarnaüm ligt in een halve boog en strekt zich opwaarts op de berghelling uit. Het heeft vele terrassen met tuinen er op en ook wijngaarden en boven groeit tarwe met dikke halmen of stengels als riet (maïs; zie fasc. 5, nr. 126, voetnoot 283). Het is een grote en aangename stad. In de nabijheid is de grond zeer verschillend. Niet ver van daar liggen allerlei puinen ten gevolge van een verwoesting. De stad was eertijds of groter geweest of geflankeerd door nog een andere stad.

Jezus te Klein-Sefforis.

582.

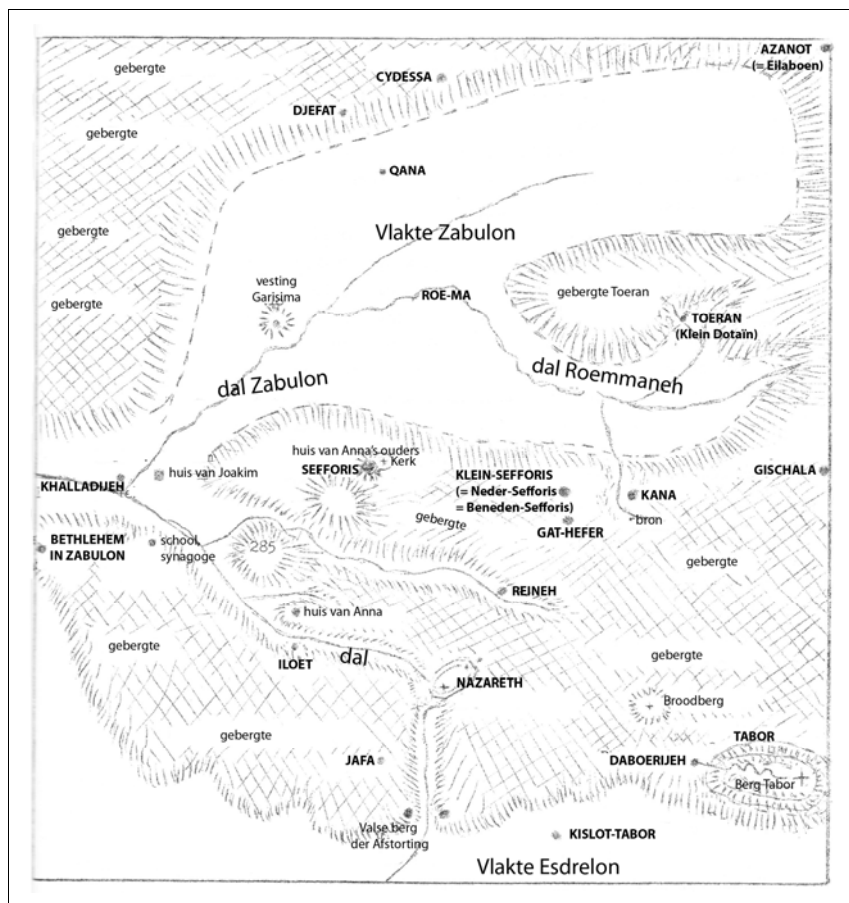
13 augustus. –

Heden dinsdag ging Jezus van Kafarnaüm naar Nazareth toe. De leerlingen van Galilea deden Hem ongeveer vijf uren ver uitgeleide. *Onderweg hield Jezus niet op hen te onderrichten; Hij sprak hun ook over hun toekomstige roeping, en daar Petrus het gesprek op zijn bedrijf bracht, raadde Jezus hem aan de oever van het Meer te verlaten en zijn huis vóór Kafarnaüm te betrekken. De tijd was gekomen, zegde Jezus, om er nu vaarwel aan te zeggen.*

Zo trokken zij voorbij verscheidene steden en ook voorbij het kleine meer, waarover ik onlangs het een en ander meegedeeld heb (nr. 569; de lustplaats van Betulië met meertje en baden). Onderweg kwamen Hem in een herdersveld 2 bezeten mannen tegemoet gelopen; zij begeerden hun genezing; het waren bezitters van kudden die in de omstreken weidden; ze werden slechts periodiek door de duivel gekweld; nu waren zij juist in een rustige toestand.

Jezus genas hen niet, maar beval hun zich eerst te beteren, en Hij haalde het voorbeeld aan van een mens die zijn maag ziek gemaakt heeft door ze te overladen en van zijn zieke maag genezen wenst te worden om zich opnieuw aan overdaad over te geven; zulk een genezing heeft nut noch zin; de 2 mannen trokken zich zeer beschaamd terug.

Twee uren van Sefforis namen de leerlingen afscheid van Jezus en ook Saturninus keerde met hen naar het huis van Petrus terug. Bij Jezus bleven alleen 2 Jeruzalemse leerlingen, die naar hun stad terug wilden keren.

Nu ging Jezus naar Beneden-Sefforis, een kleiner stad, en nam daar zijn intrek bij bloedverwanten der H. Anna. Dit was niet Anna's ouderlijk huis, dat tussen Klein- en Groot-Sefforis gelegen is (maar dicht bij dit laatste). Deze steden liggen wel een uur van elkander. Vele huizen in een omtrek van vijf uren behoren nog tot Sefforis²⁷⁵.

²⁷⁵ **Neder-Sefforis (= Klein-Sefforis = Beneden-Sefforis)** is een onbekend stadje.

In Groot-Sefforis is Jezus ditmaal niet gegaan. In laatst genoemde stad zijn hogescholen en raden of rechtbanken²⁷⁶, en wel van alle sekten of partijen.

In Klein- of Neder-Sefforis wonen niet vele rijken. Men vervaardigt daar doeken en de rijke vrouwen maken zijden kwasten en boorden of zomen in dienst van de tempel. Het hele gewest is als een luthof van vele kleine dorpen en verspreid liggende landgoederen met hoven en dreven daartussen.

Groot-Sefforis is inderdaad een belangrijke stad; deze ligt door haar kastelen en landhuizen verspreid en uitgestrekt. Er bestaat

Op K.'s aanwijzing kunnen wij het bij benadering veronderstellen 4 km ten oosten van Sefforis te Karm-er-Ras.

Er was, zegt K., een synagoge, wat het geval is met dit plaatsje. Resten ervan zijn 5 kolomsokkels; men vindt daar ook de kentekenen der oudheid van de plaats. Natuurlijk kan dit alleen onze veronderstelling begunstigen, niet bewijzen.

De afstand van Gat-Hefer (thans Mesjed) is slechts 700 m.

De verwanten van Anna die hier wonen, zijn wellicht dezelfde die, volgens nr. 506 te Gat-Hefer wonen, wanneer ze b.v. hun huis te lande tussen de twee dorpen zouden hebben.

Dit plaatsje Klein-Sefforis ziet men op grote kaart 1, klaarder op grote kaart 2 en duidelijkst in fasc. 1, nr. 11 (zie hierboven).

Dit dorp zal een van de vele zijn die van Groot-Sefforis afhankelijk waren. Ook volgens Flavius Josephus is Groot-Sefforis door vele dorpen en gehuchten omgeven (die tot de stad of zijn rechtsgebied behoren).

²⁷⁶ Scholen en rechtbanken. – Nog lang na Christus is Sefforis een centrum van rechts- en wetgeleerdheid gebleven. Vele leraren die de Misjna samenstelden, doceerden te Sefforis.

Sinds 75 vóór Chr. bezat het een eigen tribunaal en was het de hoofdstad van één der 5 rechtsgebieden waarin de Joodse natie door de Romeinse veldheer Gabinius ingedeeld werd. Omstreeks 180 na Chr. kwam zelfs het groot Sanhedrin zich te Sefforis vestigen, om evenwel kort daarop naar Tiberias te verhuizen.

hier een zeer prachtige landouwe met bronnen, waar men zeer groot vee ziet weiden²⁷⁷.

Deze verwanten van Jezus hadden drie zonen, waarvan één, met name Kalaja, een leerling van Jezus was. De moeder wenste ook de anderen door Jezus tot leerlingen aangenomen te zien; zij sprak ook over de zonen van Maria van Kleofas. *Jezus gaf haar hoop daarop.*

Deze zonen van haar zijn na Christus' dood te Eleuteropolis door Joses Barsabas, die daar de bisschopstaf voerde, tot priesters gewijd geworden.

583.

14 augustus. –

Heden woensdag leerde Jezus hier in de synagoge. Uit het omliggende gewest waren vele mensen aanwezig; Hij ging ook met zijn verwanten in het gewest rond en onderwees hier en daar kleine groepen mensen, die Hem gevolgd waren of op Hem gewacht hadden. Van de wandeling terugkerend genas Hij vele mensen bij de synagoge.

Dan trad Hij binnen en begon een uiteenzetting over het huwelijk en de echtscheiding. Hij beschuldigde de leraars van toevoegingen aan de Wet en aan een oude leraar toonde Hij in een rol zulk een door hem

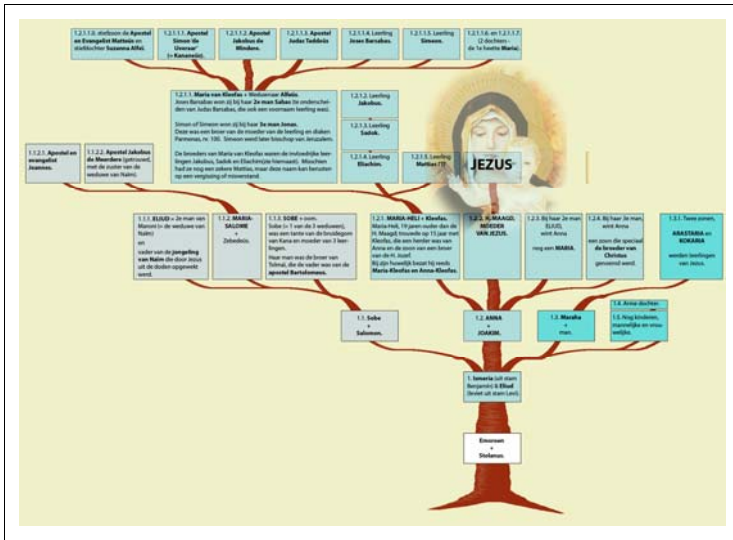
²⁷⁷ Een mooie landouwe met bronnen. – Ze ligt 2 km ten zuiden van Sefforis en 4 km ten noordwesten van Nazareth; de hoofdbron is zeer overvloedig en ontspringt met kracht uit de zuidoostvoet van een kalkkrotsheuvel.

Het landschap is bekend in de geschiedenis.

In het kruisvaarderstijdperk verzamelden de koningen van Jeruzalem er gewoonlijk hun legers om zich op te maken voor de strijd tegen Saladin. Wilhelmus van Tyrus vergeet niet in zijn geschiedenis deze bronnen te vermelden. De vallei loopt naar het westen (grote kaart 2).

*ingelaste passage*²⁷⁸. *Hij bewees de onechtheid en onjuistheid er van en beval hem die te schrappen.* Ik zag ook dat die leraar zich voor Hem verootmoedigde, ja, in de tegenwoordigheid van de anderen, vóór Hem ten gronde op de knieën viel, zijn misslag bekende en Jezus voor deze terechtwijzing bedankte.

Jezus at en sliep bij zijn verwanten en weer was er sprake van de aanneming der zonen tot leerlingen. Deze mensen waren, zo ik meen, door een man van Maria van Kleofas met Jezus verwant, want ik hoorde hier voortdurend Joses Barsabas noemen, die mij niet van dezelfde vader schijnt te zijn als Jakobus de Mindere, Tadeüs en Simon de Kananeër (die zonen waren van Alfeüs; Barsabas echter van Sabas; zie fasc. 1, nr. 10).

²⁷⁸ Wetvervalsing. – “De zorgeloosheid van de schriftgeleerden onder het overschrijven ging soms zo ver en hun roekeloosheid was vaak zo groot, dat zij er niet voor terugdeinsden wetens en willens eigenzinnige wijzigingen in de tekst aan te brengen.” (Aldus D.B. Hébraïque, k. 504).

Niet alleen vervalsingen, maar ook, zoals wij reeds weten, keurde Jezus streng, willekeurig-toegevoegde menselijke voorschriften af.

Twee genezingen. – Verschillende genezingswijzen.

584.

15 augustus. –

Jezus ging in de vorige middernacht na woensdag om 12 uur uit het huis van zijn verwanten te Klein-Sefforis en zonderde zich in het gebed af. Ik zag Hem heden tussen Klein- en Groot-Sefforis naar het voormalig vaderlijk huis (*Väterliche Gut*) van Anna gaan (nr. 582, 3e alinea). Hij had maar één leerling bij zich; de bewoners waren door opvolgenlijke huwelijken niet meer dicht aan Hem verwant, maar hier lag nog een oude waterzuchtige vrouw te bed, die nader met Hem verwantschap was, en gewoonlijk zat een blind knaapje bij haar.

Hij (Jezus) bad met de oude vrouw en zij moest zijn woorden herhalen. Hij hield zowat een minuut lang zijn handen op haar hoofd en op de maagstreek.

Hierop viel zij van zichzelf, doch wanneer deze onmacht na een halve minuut voorbij was, voelde zij zich geheel verlicht. *Dan beval Jezus haar op te staan.* De waterzucht was wel niet als weggeblazen, maar de vrouw kon gaan en zij werd in korte tijd, zonder pijn of ongemak, door overvloedig zweet en verdamping, gans van alle water ontlast.

De vrouw bad Hem nu ten gunste van het blinde kind, dat een knaapje van ongeveer 8 jaren was; het had nooit gezien noch gesproken, maar het hoorde; zij prees zijn aanleg voor de godsvrucht en zijn gehoorzaamheid.

Jezus stak het de wijsvinger in de mond en ademde dan op de twee duimen zijner hand, of maakte die met speeksel nat – dit kan ik niet meer juist zeggen – en hield ze beide tegelijk, terwijl Hij bad en omhoog zag, op de ogen van het kind, die gesloten waren.

De knaap deed ze nu open, en het eerste wat zijn ogen in gans zijn leven aanschouwden, was Jezus, zijn Verlosser.

Het knaapje was als uitzinnig van vreugde, van verbazing en van al het nieuwe bij dit eerste, ongewoon zicht; het liep wankelend naar Jezus toe, viel aan zijn voeten op de knieën neer en stamelde onder tranen woorden van dank.

Jezus vermaande het tot gehoorzaamheid en liefde jegens zijn ouders. Daar het in zijn blindheid deze deugden beoefend had, moest het ze nu, ziende geworden, nog getrouwer beoefenen en zijn ogen niet tot zonde misbruiken. Hierna kwamen de ouders en alle huisgenoten er bij; er heerste een grote vreugde en allen prezen en dankten de Heer²⁷⁹.

585.

Jezus genas niet alle zieken op gelijke wijze; Hij heelde ook niet op een andere wijze dan de apostelen en de latere heiligen en priesters tot op heden; Hij legde de zieken de handen op en bad met hen, maar Hij deed dit sneller dan de apostelen; zijn genezingen en wonderen deed Hij ook tot voorbeeld voor zijn volgelingen en leerlingen.

Hij heelde altijd op een wijze, die aan de aard van de kwaal aangepast en met de noodwendigheden der zieken in overeenstemming was.

²⁷⁹ Ter vergelijking het tafereeltje na een genezing verleend door O. L. Vrouw van Trefontane nabij Rome: "De moeder, vol geloof, laat haar ziek kind een snuifje aarde uit de grot der verschijning innemen. Iets meer dan 5 uur later, namelijk te 19:15 uur opent het kind de ogen, glimlacht tegen de aanwezige personen, werpt het zakje met ijs dat op zijn hoofdje vast was, ter aarde, verwijderd de dekens en zoekt onder vreugdekreten uit zijn bedje te komen. De koorts daalde van 40 op 36. De moeder kleedt het aan en plaatst het op de grond; het loopt aanstonds alleen en glimlacht gelukzalig naar alle familieleden die wenen van aandoening en ontsteltenis." (La Grotte des trois fontaines, door Dr. Alberto Alliney, blz. 110).

- Lammen raakte Hij aan en hun spieren werden ontbonden en ze richtten zich op.
- De breuk van gebroken lidmaten omvatte Hij en de delen voegden zich samen en groeiden aaneen.
- Van melaatsen zag ik onmiddellijk op zijn aanraking de pokken of korsten opgedroogd afschilferen, zodat er nog slechts rode plekken overbleven, die geleidelijk verdwenen, maar toch geschiedde dit verdwijnen altijd in korter tijd dan bij een natuurlijke genezing en bovendien sneller of trager volgens de graad van verdienste der genezing.
(Dit zal betekenen: sneller of trager, naar gelang de zieke het meer of minder verdiende.)
- Ik heb nooit gezien dat een gebochelde ogenblikkelijk kaarsrecht, of een krom gebeente een recht gebeente werd, niet als kon Hij dat niet bewerken, maar Hij deed het niet, omdat het doel van zijn wonderen niet was sensatie te verwekken of een spektakel te vertonen, maar werken van barmhartigheid te doen, die tekenen en symbolen van het doel zijner zending moesten zijn en het doel van zijn zending bestond hierin:
 - te ontbinden (van zonde en ondeugd),
 - te verzoenen,
 - te onderrichten,
 - te volmaken,
 - op te voeden,
 - te verheffen,
 - te verlossen.

En gelijk Hij wilde dat de mens, om zijn verlossing deelachtig te worden, met de genade zou meewerken, zo moest bij de genezingen de patiënt, als daad van medewerking tot zijn genezing, geloven, hopen, vertrouwen en beminnen, berouw hebben en zich willen beteren.

Aan elk soort van ziekte of toestand werd, (om zo te zeggen), recht verschaft in de wijze waarop Hij ze behandelde en genas; hierdoor werd elke ziekte en haar genezing het zinnebeeld

- *van een geestelijke ziekte,
van een zonde en haar straf,*
- *van haar genezing,
haar vergiffenis,
haar kwijtschelding en
de er op volgende verbetering van leven.*

Alleen bij de heidenen zag ik dat enige van zijn wonderen meer verbazend en spectaculair waren.

De wonderen van de apostelen en latere heiligen waren ook veel opvallender, sensationeler (cfr. Joa. 14, 12; I Kor. 14, 22), meer afwijkend van de loop der natuur, want de heidenen hadden schuddingen nodig, de Joden slechts ontbinding.

586.

Dikwijls genas Hij in de verte door gebed of door een oogslag, vooral als het ging om vrouwen met bloedvloeijing, die Hem niet naderen durfden of ook, volgens de joodse Wet, niet mochten (nr. 559, 3^e alinea en nr. 574, voetnoot 272).

Zulke wetten die een geheimnisvolle, symbolische betekenis hadden, volgde Hij; (sommige) andere niet.

- *Ik heb te Atarot gezien dat bloedverliezende vrouwen zijn voetstappen kusten en aanstonds genezen waren (nr. 559, 3^e alinea).*

- Te Kafarnaüm zag ik dat zulke vrouwen uit de verte naar Hem keken en eveneens genazen (zie nr. 574) (vergelijk nr. 568).

Jezus leerde in de omstreken nog hier en daar op verschillende plaatsen. Tegen avond ging Hij naar een alleenstaande, in de buurt van enige huizen gelegen school, die op een gelijke afstand van Nazareth lag als van Klein-Sefforis. (Of: ze ligt evenver van Nazareth, als Klein-Sefforis er van af ligt; dit laatste is letterlijk, het eerste in werkelijkheid juist: *In gleicher Entfernung von Nazareth wie Klein-Sephoris*).

De tweede leerling die Hem vergezelde en de leerling Parmenas van Nazareth kwamen hier tot Hem. Onder de blote hemel aten zij daar bij een herberg enige spijzen.

Ik zag synagogebedienden van Groot-Sefforis schriftrollen naar hier brengen, en daarom vermoed ik dat morgen hier een lering zal gehouden worden.

(Hier maken wij opnieuw kennis met de fameuze synagoge die K. reeds vermeldde als school in nr. 215, met de vage aanduiding ‘tussen Nazareth en Sefforis’.

De naam van het huidige plaatsje is Oemm el-Amad, d.i. plaats der kolommen, die met muren de resten van die synagoge zijn. Zie wat in fasc. 9, nr. 215, voetnoot 17, over deze plaats en synagoge gezegd is).

Reeds in zijn jeugd was Parmenas een vriend van Jezus. Ook ware hij Hem met de andere leerlingen reeds gevolgd, was het niet geweest van zijn arme ouders te Nazareth, die hij onderhouden moest; hij voorzag in hun behoeften door allerlei diensten en werkjes voor de mensen, inzonderheid boodschappen.

Hevig dispuut in de synagoge over de echtscheiding.

587.

16 augustus. –

Ik zag hedenmorgen vele leraars en Farizeeën uit Groot- en Klein-Sefforis en uit de omstreken, zoals ook enig ander volk zich verzamelen in de alleen-liggende school, waarbij Jezus gisteren aangekomen was. Zij kwamen daar met Hem bijeen voor een dispuut over de passage betreffende de echtscheiding.

Woensdag laatst had Jezus de synagogeleraar er van beschuldigd dat hij die tekst op ongeoorloofde wijze ingelast had. De Farizeeën en ander volk uit Groot-Sefforis hadden Hem dit zeer euvel geduid, want deze toevoeging of inlassing kwam voort uit een huwelijksleer die Sefforis eigen was. De echtscheidingen werden in die stad zeer lichtzinnig voltrokken; ook hadden zij een speciaal gebouw, waar zij de verstoten vrouwen onderkomen verschaften. Die leraar welke zijn schuld bekend had, had voorheen een wetsrol gekopieerd en er kleine, verkeerde interpretaties ingelast; zij disputeerden lang tegen Jezus en rekenden het Hem aan als een onvergeeflijke aanmatiging die bepaling uit de Wet te willen verwijderen. *Hij bracht hen tot zwijgen, maar niet tot een schuldbekentenis gelijk de eerste.*

Hij bewees hun dat het verboden was iets aan de Wet toe te voegen, en derhalve dat men verplicht was het toegevoegde te schrappen; Hij bewees hun de valsheid van de door hen gehouden en ingelaste mening, en stelde openlijk aan de kaak de lichtzinnigheid, waarmee in hun stad de wet van de echtscheiding geïnterpreteerd werd en zo de wet der huwelijkstrouw ontdoken werd. Hij zei in welke gevallen het volstrekt ongeoorloofd was dat de man de vrouw verstootte; maar in geval één van de partners zijn afkeer voor

de andere niet kon overwinnen en een eendrachtige samenleving onmogelijk geworden was, dan mochten zij scheiden (van tafel en bed) met toestemming van de andere partij, maar de machtigste mocht de andere tegen haar wil en zonder schuld van diens kant, niet wegzenden. Jezus' betoog haalde evenwel weinig uit: zij waren zeer geërgerd, protesteerden opgeblazen en bleven hardnekkig, ofschoon zij Hem niet weerleggen konden.

588.

De schriftgeleerde die te Klein-Sefforis door Jezus overtuigd was, scheidde zich van de Farizeeën af en verklaarde aan zijn gemeente dat hij de Wet voortaan zonder enige toevoeging zou uitleggen, en, indien zij hem dit euvel duidden, dat hij dan zijn ontslag als leraar geheel en al aanbieden en zich terugtrekken zou.

De tussengevoegde uitleg van de Wet der echtscheiding luidde: “Indien een van de twee echtgenoten vroeger met een ander persoon liefdebetrekkingen onderhouden heeft, dan bestaat de echt niet en die derde, die vroeger met een der tegenwoordige echtgenoten te doen gehad heeft, kan deze als de zijne opeisen, zelfs wanneer de beide echtgenoten in goede verstandhouding leven.”

Jezus verwierp dit onvoorwaardelijk en zei ook dat de wet der echtscheiding slechts voor een ruw volk gegeven was (cfr. Mt. 19, 8). Hij veroorloofde een zekere scheiding (in bepaalde omstandigheden), maar nooit een tweede huwelijk van de gescheiden gehuwden.

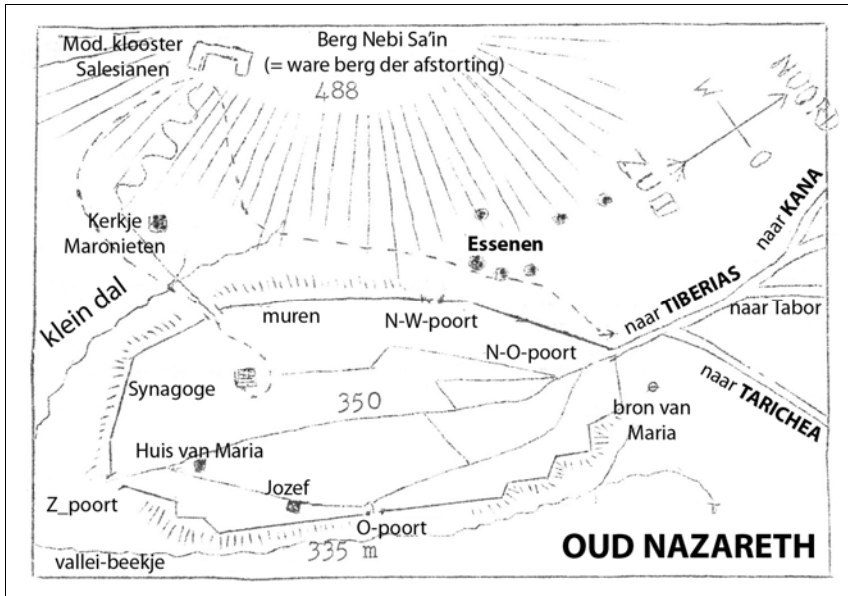
Twee van de voornaamste Farizeeën, die aan die twist hadden deelgenomen, bevonden zich juist in zulk een situatie, dat zij uit de toevoeging of wetvervalsing hun goed recht op echtscheiding konden afleiden en laten gelden. Daarom hadden zij reeds sedert geruime tijd die brede wetsinterpretatie ingang doen vinden; hun aangelegenheid was niet aan anderen bekend, doch Jezus kende

die en *Hij zegde hun in het aangezicht: "Zoekt gij door deze wetsvervalsing niet de eisen van uw eigen vlees te voldoen?"* Dit maakte hen razend van woede.

Men wil Jezus te Nazareth van de berg gooien (Lukas 4, 16-30).

589.

In de namiddag van dezelfde dag begaf Jezus zich naar Nazareth.

De afstand was zowat 2 uren gaans en ongeveer even ver als die van Klein-Sefforis, dat ten oosten van hier (van de synagoge) gelegen was. Aan de kant waar Jezus te Nazareth aankwam, nam Hij vóór de stad zijn intrek in het huis van de kinderen van zijn overleden vriend, de Esseen Eliud. Zij wasten Hem de voeten en boden Hem een verkwikking aan; zij waren op matige wijze zeer gedienschtig en vol menslievendheid. Zij deelden Hem mee hoe

verheugd de Nazarethanen over zijn bezoek waren, maar *Hij antwoordde hun dat deze vreugde van hen spijtig genoeg slechts van korte duur zou zijn, want zij zouden niet willen verstaan noch aannemen wat Hij hun te zeggen had.*

Hij ging hierop in de stad. (Deze Essenen woonden aan de noordkant, zie kaartje hiervoor).

De Nazarethanen hadden mannen aan de poort geplaatst om Hem op te wachten. Nauwelijks verscheen Hij of verscheidene Farizeeën en vooraanstaanden, van veel volk vergezeld, kwamen Hem tegemoet. Men verwelkomde Hem plechtig en wilde Hem naar een openbare herberg leiden, waar zij een officiële ontvangst met maaltijd vóór de sabbat bereid hadden. Nochtans *nam Hij hun aanbod (nu) niet aan en zegde dat Hij voor het ogenblik eerst wat anders te doen had*, en Hij begaf zich aanstonds naar de synagoge; zij volgden Hem en er verzamelde zich een grote menigte volk. Dit geschiedde nog vóór het begin van de sabbat.

590.

Hier maakte Jezus in zijn toespraak gewag van de komst van het Rijk en van de vervulling der profetieën. Hij vroeg om de schriftrol van Jesaja.

(Wie bekwaam was om voor te lezen en uitleg te geven, mocht het woord vragen. Vermaarde rabbijnen of profeten hadden hiertoe het eerste recht).

Jezus rolde het boek open en las: "De Geest van de Heer is op Mij; Hij heeft Mij gezonden om aan de armen de blijde boodschap te brengen, om hen die bedrukt van harte zijn, te genezen, om de vergiffenis aan de veroordeelden en de bevrijding aan de gevangenen aan te kondigen." (Jes. 61, 1-3; cfr. Luk. 4, 18; Mt. 13, 53).

Jezus las deze passus op zulk een wijze, dat Hij te verstaan gaf dat de profeet van HEM sprak, dat Gods Geest op HEM rustte, dat HIJ het was die de zaligheid aan de ellendige mensen kwam verkondigen, die alle onrecht uitschakelen en weren, de weduwen vertroosten, de zieken genezen en aan de zondaars vergiffenis schenken kwam, enz. Dit stond gedeeltelijk daarin, gedeeltelijk legde Hij het hun zo uit. Hij sprak waarlijk schoon, ontroerend, meeslepend.

Al zijn toehoorders waren deze avond vol verwondering; zij hadden behagen in Hem, maar konden toch niet nalaten af en toe elkaar reeds toe te fluisteren: “Hij spreekt alsof Hijzelf de Messias was!” Doch de bewondering hield hen voorsnog zo sterk geboeid, dat zij er ijdel en trots op waren dat zulk een Leraar uit hun stad en een van de hunnen was, en daarom bleven zij Hem met genoegen aanhoren (cfr. Lk. 4, 16-22a).

Met het begin van de sabbat deed Jezus een lering over een stem van de wegbereider, hoe alle hindernissen weggeruimd, en de ongelijkheden geëffend zouden worden (Jes. 40, 3-5; 49, 11.)

(Brentano plaatst hier de nota dat de sabbatlezing op de huidige sabbat, volgens de joodse traditie, aan deze passage gekomen is).

Na de lering woonde Jezus de voor Hem bereide maaltijd bij en ook hier waren zij nog zeer vriendelijk. (Waarschijnlijk behoorde deze herberg tot de synagoge, die steeds meerdere bijgebouwen en bij name een herberg voor de leraren had).

Zij zeiden ook dat er vele zieken in de stad waren, en vroegen Hem zo goed te willen zijn hen te willen genezen. (Waarschijnlijk met de bedoeling Hem dan van sabbatschennis te beschuldigen.) *Doch Jezus schudde het hoofd* en zij namen deze weigering op als voorlopig. Daarom drongen zij niet verder aan, in de hoop dat hij het morgen (sabbat) wel zou doen. Na de maaltijd ging Jezus uit de stad naar het huis van de Essenen terug

(aan de noordkant der stad, even buiten de muren). Dezen betuigden Hem hun vreugde over deze goede ontvangst, *maar Jezus zei hun te wachten tot morgen; dan zouden zij heel wat anders zien gebeuren.*

591.

17 augustus; Sabbat. –

Op zaterdagmorgen leerde Jezus weer in de synagoge. Een andere Jood, aan wie de beurt was om die dag de voorlezing te doen, wilde de schriftrol nemen, maar Jezus vroeg ze hem en leerde uit het 5^e boek van Mozes; het werd geopend bij hoofdstuk 4 en Hij las over de gehoorzaamheid aan de geboden.

Deuteronomium 4

Mozes vermaant het volk Gods wet te onderhouden

1. Nu dan, o Israëli, hoor de inzettingen en de verordeningen, die ik u leer na te komen, opdat gij leeft en opdat gij het land binnengaat en in bezit neemt, dat de HERE, de God uwer vaderen, u geven zal.
2. Gij zult aan wat ik u gebied, niet toedoen en daarvan niet afdoen, opdat gij de geboden van de HERE, uw God, onderhoudt, die ik u opleg.
3. Met eigen ogen hebt gij gezien, wat de HERE ten aanzien van Baäl-Peor gedaan heeft, hoe de HERE, uw God, alle mannen die Baäl-Peor achterna liepen, uit uw midden verdelgd heeft;
4. terwyl gij, die de HERE, uw God, aanhingt, heden nog allen in leven zijt.
5. Zie, ik heb u inzettingen en verordeningen geleerd, zoals de HERE, mijn God, mij geboden had, opdat gij aldus zoudt doen in het land, dat gij in bezit gaat nemen.
6. Onderhoudt ze dan naarstig, want dat zal uw wijsheid en uw inzicht zijn in de ogen der volken, die bij het horen van al deze inzettingen zullen zeggen: Waarlijk, dit grote volk is een wijze en verstandige natie.
7. Immers welk groot volk is er, waaraan de goden zó nabij zijn als de HERE, onze God, telkens als wij tot Hem roepen?
8. En welk groot volk is er, dat inzettingen en verordeningen heeft zo rechtvaardig, als heel deze wet, die ik u heden voorleg?
9. Alleen neem u ervoor in acht en hoed u er terdege voor, dat gij de dingen die gij met eigen ogen gezien hebt, niet vergeet, en zij niet uit uw hart wijken zolang gij leeft; maak ze aan uw kinderen en kindskinderen bekend:
10. de dag, waarop gij voor het aangezicht van de HERE, uw God, bij Horeb stondt, toen de HERE tot mij zeide: roep Mij het volk samen, dan zal Ik het mijn woorden doen horen, opdat zij leren Mij te vrezen alle dagen, dat zij op de aardbodem leven, en opdat zij het hun kinderen leren.
11. En gij naderdet en stondt onderaan de berg, terwijl de berg laaide van vuur tot in het hart des hemels – duisternis, wolken en donkerheid.
12. Toen sprak de HERE tot u uit het midden van het vuur; een geluid van woorden hoordet gij, maar een gestalte naamt gij niet waar, er was alleen een stem.
13. En Hij maakte u het verbond bekend, dat Hij u gebood te houden, de Tien Woorden, en Hij schreef ze op twee stenen tafelen.

14. En mij gebod toen de HERE u inzettingen en verordeningen te leren, opdat gij die zoudt nakomen in het land, waarheen gij trekt om het in bezit te nemen.
15. Neemt u er dan terdege voor in acht – want gij hebt generlei gedaante gezien op de dag dat de HERE op Horeb tot u sprak uit het midden van het vuur –
16. dat gij niet verderfelijk handelt door u een gesneden beeld te maken in de gedaante van enige afgod: een afbeelding van een mannelijk of vrouwelijk wezen;
17. een afbeelding van een of ander dier op de aarde; een afbeelding van een of ander gevleugeld gevogelte, dat langs de hemel vliegt;
18. een afbeelding van een of ander gedierte, dat op de aardbodem kruipt; een afbeelding van een of andere vis, die in het water onder de aarde is;
19. en dat gij ook uw ogen niet opslaat naar de hemel, en de zon, de maan en de sterren, het gehele heer des hemels, aanziet en u laat verleiden u voor die neer te buigen en hen te dienen, die de HERE, uw God, heeft toebedeeld aan alle volken onder de ganse hemel –
20. terwijl de HERE u genomen en uit de ijzeroven, uit Egypte, geleid heeft om voor Hem te zijn tot een eigen volk, zoals dit heden het geval is.
21. Maar de HERE werd toornig op mij om uwentwil en Hij zwoer, dat ik de Jordaan niet zou overtrekken en in het goede land niet zou komen, dat de HERE, uw God, u tot een erfdeel geven zal.
22. Want ik zal in dit land sterven, ik zal de Jordaan niet overtrekken; maar gij zult die overtrekken en dat goede land in bezit nemen.
23. Neemt u ervoor in acht, dat gij het verbond van de HERE, uw God, dat Hij met u gesloten heeft, niet vergeet en u een beeld maakt in de gedaante van iets, dat de HERE, uw God, u verboden heeft.
24. Want de HERE, uw God, is een verterend vuur, een najverig God.
25. Wanneer gij kinderen en kindskinderen verwekt hebt en in het land ingeburgerd zijt en gij dan verderfelijk handelt door een beeld te maken in welke gedaante ook, en doet wat kwaad is in de ogen van de HERE, uw God, en Hem krenkt –
26. ik neem heden de hemel en de aarde tegen u tot getuigen, dat gij zeker spoedig zult omkomen in het land, dat gij na het overtrekken van de Jordaan in bezit zult nemen; gij zult daarin niet lang leven, maar zeker verdeldg worden;
27. de HERE zal u onder de natïen verstrooien en gij zult met een klein getal overblijven onder de volken, bij wie de HERE u brengen zal;
28. dan zult gij daar goden dienen: werk van mensenheden, hout en steen, die niet zien, noch horen noch eten noch ruiken.
29. En dan zult gij daar de HERE, uw God, zoeken en Hem vinden, wanneer gij naar Hem vraagt met uw ganse hart en met uw ganse ziel.
30. Wanneer het u bang zal zijn en in de toekomst al deze dingen u zullen overkomen, dan zult gij u bekeren tot de HERE, uw God, en naar Hem luisteren.
31. Want de HERE, uw God, is een barmhartig God, Hij zal u niet verlaten noch u verderven en Hij zal niet vergeten het verbond met uw vaderen, dat Hij hun onder ede bevestigd heeft.
32. Want vraag toch naar de dagen van het verleden, van vóór uw tijd, sinds de dag dat God de mens op de aarde schiep; en vraag van het ene einde des hemels tot het andere, of er zo iets groots is gebeurd of iets dergelijks is gehoord.
33. Heeft ooit een volk een goddelijke stem gehoord, sprekende uit het midden van het vuur, zoals gij die gehoord hebt, en het leven behouden?
34. Of heeft ooit een god beproefd te komen om zich een volk te nemen uit het midden van een ander volk, door beproevingen, door tekenen, door wonderen en strijd, met een sterke hand en een uitgestrekte arm en met grote verschrikkingen, zoals de HERE, uw God, om uwentwil dit alles in Egypte voor uw ogen gedaan heeft?
35. Gij hebt het te zien gekregen, opdat gij zoudt weten, dat de HERE de enige God is, er is geen ander behalve Hij.
36. Uit de hemel heeft Hij u zijn stem doen horen om u te vermanen, op de aarde heeft Hij u zijn groot vuur doen zien, en zijn woorden hebt gij gehoord uit het midden van het vuur.

37. Omdat Hij uw vaders heeft liefgehad en hun nakroost heeft uitverkoren, heeft Hij zelf u met zijn grote kracht uit Egypte geleid,
 38. om volken, groter en machtiger dan gij, voor u uit te verdrijven, om u in hun land te brengen en het u ten erfdeel te geven, zoals dit heden het geval is.
 39. Weet daarom heden en neem het ter harte, dat de HERE de enige God is in de hemel daar boven en op de aarde hier beneden, er is geen ander.
 40. Onderhoud dan zijn inzettingen en zijn geboden, die ik u heden opleg, opdat het u en uw kinderen na u wèl ga en opdat gij lang leeft in het land, dat de HERE, uw God, u geven zal voor altijd.

Aanwijzing van vrijsteden in het Overjordaanse

41. Toen zonderde Mozes drie steden af aan de overzijde van de Jordaan, in het oosten,
 42. opdat een doodslager, die zijn naaste onvoorbedacht gedood had, zonder dat hij tevoren haat tegen hem koesterde, daarheen zou vluchten, zodat hij, wanneer hij naar een dezer steden was gevlucht, in het leven kon blijven:
 43. Beser in de woestijn, in het gebied der hoogvlakte, voor de Rubenieten, Ramot in Gilead voor de Gadieten en Golan in Basan voor de Manassieten.

Inleiding tot de rede van Mozes

44. Dit nu is de wet, die Mozes de Israëlieten voorlegde.
 45. Dit zijn de getuigenissen, de inzettingen en de verordeningen, die Mozes de Israëlieten aangezegd heeft, op hun tocht uit Egypte:
 46. aan de overzijde van de Jordaan, in het dal tegenover Bet-Peor, in het land van Sichon, de koning der Amorieten, die te Chesbon had gewoond, die Mozes en de Israëlieten verslagen hadden op hun tocht uit Egypte,
 47. en wiens land zij in bezit genomen hadden, evenals het land van Og, de koning van Basan: de beide koningen der Amorieten, die aan de overzijde van de Jordaan woonden, in het oosten,
 48. van Aroër af, dat aan de oever van de beek Arnon ligt, tot de berg Sirjon – dat is de Hermon –
 49. met de gehele vlakte aan de overzijde van de Jordaan, in het oosten, en tot aan de zee der Vlakte toe, onderaan de hellingen van de Pisga.

Uit: NBG-vertaling 1951

Hij zegde dat men niets mocht bij- noch afdoen (Deut. 4, 2); dat Mozes aan de kinderen van Israël zeer dikwijls had herhaald wat God had geboden (Deut. 4, 5. 9-10) en dat zij het zo slecht hadden onderhouden.

In deze lezing kwamen ook de 10 geboden voor (Deut. 5) en Hij legde hun het eerste gebod uit, het gebod van de liefde tot God (Deut. 5, 6-21).

Deuteronomium 5 Herinnering aan de wetgeving op de Sinai

1. Mozes riep geheel Israël samen en zeide tot hen: Hoor, Israël, de inzettingen en de verordeningen, die ik heden doe horen, opdat gij ze leert en naarstig onderhoudt.
 2. De HERE, onze God, heeft met ons een verbond gesloten op Horeb.
 3. Niet met onze vaders heeft de HERE dit verbond gesloten, maar met ons, zoals wij hier heden allen in leven zijn.

4. Van aangezicht tot aangezicht heeft de HERE met u gesproken op de berg uit het midden van het vuur –
5. ik stond te dien tijde tussen de HERE en u om u het woord des HEREN mede te delen, want gij vreesdet voor het vuur en gij kwaamt de berg niet op – en Hij zeide:
6. Ik ben de HERE, uw God, die u uit het land Egypte, uit het diensthuis, geleid heb.
7. Gij zult geen andere goden voor mijn aangezicht hebben.
8. Gij zult u geen gesneden beeld maken van enige gestalte, die boven in de hemel of onder op de aarde is of die in de wateren onder de aarde is.
9. Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen; want Ik, de HERE, uw God, ben een naijverig God, die de ongerechtigheid der vadersen bezoek aan de kinderen en aan het derde en aan het vierde geslacht van hen die Mij haten,
10. en die barmhartigheid doe aan duizenden van hen die Mij liefhebben en mijn geboden onderhouden.
11. Gij zult de naam van de HERE, uw God, niet ijdel gebruiken, want de HERE zal niet onschuldig houden wie zijn naam ijdel gebruikt.
12. Onderhoud de sabbatdag, dat gij die heiligt, zoals de HERE, uw God, u geboden heeft.
13. Zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen,
14. maar de zevende dag is de sabbat van de HERE, uw God; dan zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw rund, noch uw ezel, noch uw overige vee, noch de vreemdeling die in uw steden woont, opdat uw dienstknecht en uw dienstmaagd rusten zoals gij;
15. want gij zult gedenken, dat gij dienstknechten in het land Egypte geweest zijt, en dat de HERE, uw God, u vandaar heeft uitgeleid met een sterke hand en met een uitgestrekte arm; daarom heeft u de HERE, uw God, geboden de sabbatdag te houden.
16. Eer uw vader en uw moeder, zoals de HERE, uw God, u geboden heeft, opdat uw dagen verlengd worden en het u wèl ga in het land, dat de HERE, uw God, u geeft.
17. Gij zult niet doodslaan.
18. En gij zult niet echtbreken.
19. En gij zult niet stelen.
20. En gij zult geen valse getuigenis spreken tegen uw naaste.
21. En gij zult niet begeren uws naasten vrouw, gij zult uw zinnen niet zetten op uws naasten huis, noch op zijn akker, noch op zijn dienstknecht, zijn dienstmaagd, zijn rund, zijn ezel, noch op iets, dat van uw naaste is.
22. Deze woorden heeft de HERE tot uw gehele gemeente gesproken op de berg, uit het midden van het vuur, de wolk en de donkerheid, met luider stem, en Hij voegde daaraan niets toe; Hij schreef ze op twee stenen tafelen en gaf mij die.
23. Toen gij nu de stem hoordet uit het midden van de duisternis, terwijl de berg stond in een brand van vuur, naderdet gij tot mij, al de hoofden uwer stammen en uw oudsten, en gij zeldet:
24. Zie, de HERE, onze God, heeft ons zijn heerlijkheid en zijn grootheid getoond, en zijn stem hebben wij gehoord uit het midden van het vuur; op deze dag hebben wij gezien, dat God spreekt met een mens, en dat deze toch in leven blijft.
25. Maar nu, waarom zouden wij sterven? Want dit grote vuur zal ons verteren? als wij nog langer de stem van de HERE, onze God, horen, zullen wij sterven.
26. Want welke sterveling is er, die de stem van de levende God heeft horen spreken uit het midden van het vuur, zoals wij, en die in leven is gebleven?
27. Nader gij en hoor alles wat de HERE, onze God, zegt, en breng gij dan alles aan ons over wat de HERE, onze God, tot u spreekt; dan zullen wij het horen en doen.
28. Toen de HERE uw woorden hoorde, terwijl gij tot mij spraakt, zeide de HERE tot mij: Ik heb de woorden van dit volk gehoord, die zij tot u spraken; het is goed, alles wat zij gezegd hebben.
29. Och, hadden zij steeds zulk een hart om Mij te vrezen en om al mijn geboden te onderhouden, opdat het hun en hun kinderen voor altoos wèl mocht gaan!

30. Ga, zeg tot hen: Keert naar uw tenten terug.
31. Maar sta gij hier bij Mij, opdat Ik u mededele heel het gebod, al de inzettingen en verordeningen, die gij hun moet leren, opdat zij die nakomen in het land, dat Ik hun geven zal om het in bezit te nemen.
32. Onderhoudt ze naarstig, zoals de HERE, uw God, u geboden heeft; wijk niet af, naar rechts noch naar links.
33. Heel de weg, die de HERE, uw God, u geboden heeft, zult gij gaan, opdat gij leeft en het u wél ga en gij lang woont in het land, dat gij in bezit zult nemen.

Uit: NBG-vertaling 1951

Hij leerde hierover zeer streng en verweet hun dat zij de Wet met toevoegingen overlaadden, het arme volk overdreven lasten oplegden en zelf (het essentiële van) de Wet niet onderhielden.

Hij zegde dit zo streng en zo recht op de man af, dat zij geërgerd knarsetandden, want zij konden niet zeggen dat Hij onwaarheid sprak.

Zij begonnen daarom te morren en zegden tot mekaar: “Wat is Hij al met eens zo driest en aanmatigend geworden! Hij is slechts een korte tijd van hier weg geweest en reeds wil Hij dat wij verwonderd gaan geloven dat Hij een buitengewoon Iemand is (*Er stellt sich Wunder, wer Er wäre!*)”

Hij spreekt geheel alsof Hij de Messias is en toch kennen wij allen goed zijn vader, de arme timmerman, en ook Hem!” (cfr. Lk. 4, 22b-30). “Waar heeft Hij gestudeerd? Hoe durft Hij ons zo iets op te dissen, ons die alles van Hem weten!?”

Hun verbittering groeide elk ogenblik aan, doch zij durfden dit nog niet laten blijken, want voor al het volk waren zij vernederd, van hun ongelijk en slechtheid overtuigd.

Jezus leerde gerust voort en keerde na zijn redevoering naar de Essenerfamilie terug om daar wat te eten.

592.

Nu kwamen hier de zonen van de rijke man tot Hem, die Hem reeds de vorige keer zo dringend gebeden hadden om als

leerlingen aangenomen te worden, wier ouders zich alleen studiegelegenheid en uiteindelijk wereldse roem voor hun kinderen ten doel stelden. Zij nodigden Hem op een maaltijd bij hen uit, *doch Jezus sloeg hun aanbod af*; zij baden Hem nogmaals om opname, met de verzekering dat zij alles volbracht hadden, wat Hij van hen als voorwaarde gevorderd had.

Maar Jezus antwoordde hun: "Indien gij het al zo ver gebracht hebt, dan hoeft gij geen studenten van Mij meer te worden, dan zijt gijzelf reeds meesters."

Hiermee waren zij eens te meer afgewezen.

Jezus at en sprak in de familiekring zeer vertrouwelijk met de Essenen; zij deden Hem hun beklag over de vele verdrukkingen die hun aangedaan werden; Hij raadde hun aan naar Kafarnaüm te gaan wonen, waar ook Hij voortaan het meest zou verblijven.

Inmiddels hadden de Farizeeën een raadsvergadering gehouden. Na elkander opgehitst te hebben, namen zij het eenparig besluit Hem, indien Hij deze avond nog met dezelfde aanmatiging (als gisteren en deze voormiddag) sprak, Hem aan het verstand te brengen dat Hij geen recht daartoe bezat, en met Hem te doen, wat men te Jeruzalem reeds lang wenste. Nochtans gaven zij nog niet alle hoop op dat Hij hun verzoek zou inwilligen en uit respect en consideratie voor hun persoon wonderen zou verrichten.

Toen Hij nu voor de sluiting van de sabbat naar de synagoge ging, plaatsten zij zieken op zijn weg, maar *Hij genas er geen enkele van* en passeerde gewoonweg door hun rijen. *In de synagoge ging Hij door met leren over de volheid van de tijd, over zijn zending en de LAATSTE tijd der genade, over hun vonnis en straf in geval van onverbeterlijkheid; en dat Hij gekomen was om te helpen, te genezen en de waarheid te onderwijzen en hen zalig te maken.*

Nu echter werd hun verbittering hoe langer hoe scherper; zij begonnen opnieuw te morren en *Jezus zei hun: "Gij zegt:*

geneesheer, genees uzelf! Indien gij te Kafarnaüm en elders wonderen gedaan hebt, doe er nu ook hier in uw eigen vaderstad, doch geen profeet wordt erkend in zijn vaderstad.” Dit maakte hen nog woedender en zij begonnen hun ergernis luidop te luchten.

Hierdoor niet weerhouden, vergeleek Jezus de tegenwoordige tijd bij een grote hongersnood en de verschillende steden bij arme weduwen en zei:

- *“Ten tijde van Elias, toen een grote hongersnood heerste, waren er ook vele weduwen in het land, en toch werd de profeet tot gene van hen gezonden, tenzij tot de weduwe van Sarepta.*
- *En ten tijde van Elizeüs waren er vele melaatsen, en toch heeft hij alleen Naäman de Syriër genezen.”*

En zo vergeleek Hij hun stad bij een melaatse, die geen hoop op genezing had. (Melaatsheid was toen ongeneeslijk.)

De Farizeeën waren bleek van woede, omdat Hij hen met melaatsen vergeleek; zij stonden van hun zetels op, liepen razend op Hem toe en wilden Hem vastgrijpen. *Maar Hij zei: “Onderhoudt wat gij leert en breekt de sabbat niet, voert daarna uw voornemen uit.”* Dan lieten zij Hem doorgaan met leren, terwijl zij voort morden en beledigingen tegen Hem uitbraakten; zij verlieten hun plaatsen en gingen neer naar de deur.

593.

Jezus leerde nog en verklaarde zijn laatste woorden nader en verliet daarna de synagoge²⁸⁰.

²⁸⁰ Eerst willen wij dit heerlijke verhaal confronteren met de evangelieverhalen. Op het verschil van enige woorden na, is de inhoud van het verhaal bij Matteüs en Markus geheel dezelfde.

Hier het verhaal van Markus.

“En op de sabbat *begon Hij in de synagoge (van zijn vaderstad) te leren.*

De vele toehoorders stonden verbaasd en ze zeiden: “Waar heeft Hij dit alles vandaan? Wat is dit voor wijsheid die Hem gegeven is? Wat zijn dat voor wonderen die door zijn handen gebeuren? Is Hij niet de timmerman, de zoon van Maria, de broer (verwant) van Jakobus en Jozef, van Judas (Taddeüs) en Simon; en leven zijn zusters (nichten) niet hier onder ons? En ze ergerden zich aan Hem.

Maar Jezus zei tot hen: “Een profeet wordt enkel in zijn vaderstad miskend, onder zijn verwanten en in zijn familie.” Hij kon daar geen wonder verrichten, behalve enkel zieken genezen, door ze de handen op te leggen. *En Hij verwonderde zich over hun ongeloof.”* (Mk. 6, 2-5)

Hier een fragment van Matteüs.

“En om hun ongeloof deed Hij er maar weinig wonderen.” zegt Matteüs (Mt. 13, 58).

Deze weinige wonderen heeft Jezus te Nazareth bij een andere gelegenheid verricht en later zal Katarina ze eveneens vermelden.

Matteüs en Markus plaatsen inderdaad heel dit verhaal, dat de samentrekking is van twee bezoeken van Jezus aan Nazareth, in hun evangelie veel later, nl. na de opwekking van de dochter van Jairus.

Lukas plaatst het in ‘t begin,

zoals onze zienster, en maakt geen melding van wonderen; zijn verhaal is vollediger:

“Zo kwam Hij ook te Nazareth, waar hij was grootgebracht, en ging NAAR GEWOONTE op de sabbat naar de synagoge.

Toen Hij opstond om de voorlezing te houden, reikte men Hem het boek van de profeet Jesaja over; Hij rolde het boek open en trof de plaats waar geschreven staat: *“De Geest des Heren rust op Mij; Want Hij heeft Mij gezalfd om aan de armen de blijde boodschap te brengen. Hij heeft Mij gezonden om aan gevangenen verlossing, aan blinden genezing te verkondigen; om verdrukten in vrijheid te stellen, om aan te kondigen het genadejaar van de Heer.”*

Toen rolde Hij het boek dicht, gaf het aan de beambte terug en ging zitten, Aller ogen waren in de synagoge op Hem gevestigd.

Nu ving Hij aan en sprak tot hen: "Heden is dit schriftwoord dat Gij gehoord hebt, vervuld."

Allen betuigden Hem bijval, en stonden verbaasd over de lieflijke woorden, die er vloeiden uit zijn mond."

Tot hier de 1^e helft van Lukas' verhaal; het geeft de scene weer die Katarina ons geschilderd heeft vrijdagavond op de opening van de sabbat.

Lukas vervolgt: "En ze zeiden: "is dit niet de zoon van Jozef?""

Deze woorden vertolken nog hun verbazing, maar we bemerken reeds een zweem van afgunst die wakker wordt.

Ze zijn een soort overgang, want nu slaat hun eerste bewondering over in antipathie en eindelijk in haat en dit ziet men bij Katarina de volgende avond gebeuren.

Lukas vertelt dit in de 2^e helft van zijn verslag:

"Hij sprak tot hen: "ge zult me zeker dit spreekwoord doen horen: geneesheer, genees uzelf. Doe ook hier, in uw vaderstad wat, naar we vernamen, in Kafarnaüm is geschied. Voorwaar, Ik zeg u: geen profeet wordt in zijn eigen vaderstad erkend.

Voorwaar! Ik zeg u: er waren vele weduwen in Israël in de dagen van Elias, toen de hemel drie jaar en zes maand gesloten bleef, zodat er over heel het land grote hongersnood heerste; en toch tot geen van hen werd Elias gezonden, tenzij tot de weduwe van Sarepta van Sidonië.

Ook waren er vele melaatsen in Israël in de tijd van de profeet Elizeüs, en toch werd geen van hen gereinigd, behalve Naäman de Syriër."

Toen ze dit hoorden, werden allen in de synagoge woedend; ze sprongen op, wierpen Hem de stad uit, voerden Hem naar de rand van de berg, waarop hun stad was gebouwd, om Hem naar beneden te storten.

Maar Hij ging midden door hen heen en vertrok." (Lk. 4, 16-27).

Men ziet welk een schoon licht K.'s verhalen op de evangeliën werpen; we hebben geen andere uitleg van exegeten nodig, uitleg die overigens de bal niet zelden mislaat.

Vooreerst dat **Matteüs en Markus** geen gewag maken van de aanvankelijke goede gesteldheid der toehoorders, is niet juist: een enkel zinnetje is er aan gewijd: Ze waren verbaasd en zeiden: "Waar heeft Hij die wijsheid en wonderkracht vandaan?"

Lukas echter zegt duidelijker dat ze verbaasd waren over zijn liefelijke woorden en Hem bijval betuigden.

Maar toch gaat ook Lukas vlug over naar hun veranderende gesteldheid, terwijl K. die altijd in de zielen leest, ons een psychologische verklaring van dit veranderen en van het hele gebeuren aan de hand doet; zo maakt ze ons er ondermeer opmerkzaam op, dat hun eerste verwondering en bewondering niet voortkwam uit werkelijke genegenheid, maar eerder afgeperst werd door Jezus' geweldige persoonlijkheid, welsprekendheid, schriftuurkunde en eigen exegese.

Voeg er nog bij: de heftigheid en veranderlijkheid van de Oosterse psyche, de slechte grondgesteldheid der Nazarethanen.

Ook volgt uit K.'s verhaal dat de situering van het gebeuren in de tijd juist is bij Lukas dan bij Matteüs en Markus.

Ook nog dat **Lukas** geen twee bezoeken van Jezus aan Nazareth samentrekt en dat **Matteüs** en **Markus** dit eerder doen, aangezien zij bij dit eerste voornaam bezoek van Jezus, melding maken van de enkele wonderen die Jezus later te Nazareth toch zal doen.

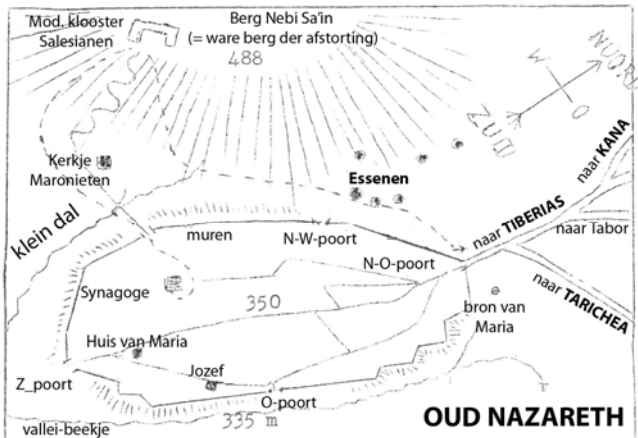
De berg der afstorting is klaar getekend op grote kaart 2, 3 km ten zuiden van Nazareth. Hij is er aangeduid bij zijn Arabische naam dj. Qafzeh, d.w.z. berg van de sprong.

Deze naam steunt op een pure legende, die meerdere varianten vertoont en volgens welke Jezus, om zijn vijanden te ontgaan, van de ene bergtop rechts (niveau 397 m) over het ravijn heen naar de tegenoverliggende top (niv. 392 m) gesprongen zou zijn.

In het voorgaande werd ook meerdere malen Groot-Sefforis genoemd in verband met de alleen-liggende school of synagoge (zie nr. 586). Over deze laatste kan men de gegevens herlezen of herzien steeds in fasc. 9, nr. 215, voetnoot 17.

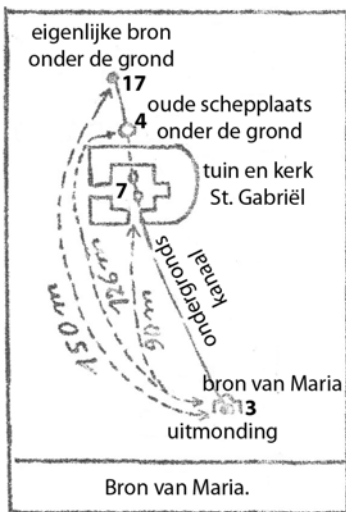
Over Groot-Sefforis in fasc. 1, nr. 13, voetnoot 29.

Het stadsplan van Nazareth met een korte beschrijving van het toenmalig stadje vindt men in fasc. 9, nr. 226, voetnoot 34. Ook de woning der Essenen is er aangeduid, en de door Jezus gevolgde weg.

Zie nog andere bijzonderheden in nr. 231, laatste alinea, van dat fasc. 9.

Op de figuur hieronder is de Bron van Maria voorgesteld.

Doch aanstonds vóór de deur omringden Hem een twintigtal Farizeeën, die Hem vastgrepen en zeiden: “Welaan! kom nu eens mee met ons, op een hoge plaats, daar kunt Gij uw leer nog eens herhalen en nader verklaren en dan zullen wij U te woord staan en uw betoog beantwoorden op de wijze die het verdient.”

Jezus zei hun dat zij Hem gerust los mochten laten, want dat Hij hen vrijwillig zou volgen. Nu gingen zij gelijk een wacht rondom Hem en veel volk er achter.

Op dit ogenblik, nu de sabbat eindigde, kende hun woede en razernij geen mate meer. Hun versmadingen en verwijten, al door elkaar, gingen de perken te buiten; zij beledigden Hem om strijd en snauwden Hem toe: “Wij willen u antwoorden; nu brengen wij U naar de weduwe van Sarepta om haar te spijzigen, naar Naäman de Syriër om hem te genezen. Zijt Gij Elias, zo vaar nu ten hemel! We brengen U straks op een goede startplaats.

WIE zijt Gij? Waarom hebt Gij uw aanhangers niet meegebracht? Gij hadt er de moed niet toe. Hebt Gij hier met uw arme ouders niet aan ons uw brood en bestaan te danken gehad? En nu Gij verzadigd zijt, wilt Gij ons versmaden en verwijten. Maar we zullen U nog eens het woord laten; Gij moogt het hele volk hier in de open lucht nog een keer toespreken en dan zullen wij u van antwoord dienen!”

Daarin onderscheidt men: de eigenlijke, doch onder de grond onzichtbaar opwellende bron (17).

Door een kanaal bereikt ze spoedig de oude, thans ook onder de grond verborgen, schepplaats, waar Maria, zegt men, het water kwam ophalen; het vloeit verder onder de vloer van de St-Gabriëlskerk.

Volgens de Grieken zou hier de boodschap hebben plaats gehad. Door een opening in de vloer (7) kan men het water zien vloeien en ook ophalen.

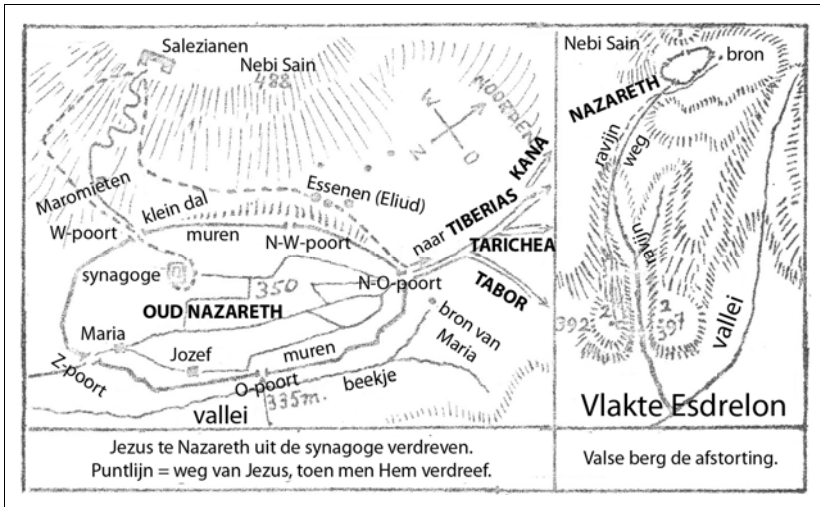
Het vervolgt zijn weg onder de grond en komt 90 m verder in een brongebouwtje, dat onlangs nog vernieuwd werd, waar men het uit kraantjes kan opvangen; het is allerbest, fris, helder, smakelijk water.

Is het in de regentijd te overvloedig, dan vormt het een beekje, langs Nazareth wegvloeiend, zoals hier op de schets rechts te zien is.

En zo ging het onder het verward geschreeuw van zijn vijanden en het gepeupel bergopwaarts. *En toch hield Jezus niet op met alle gerustheid voort te leren en tot hun onderricht en vermaning hun dwaze scheldwoorden met heilige spreuken en heilzame, diepzinnige uitlatingen te beantwoorden.* Gedeeltelijk maakten deze hen nog meer beschaamd, gedeeltelijk stemden ze hen nog woedender.

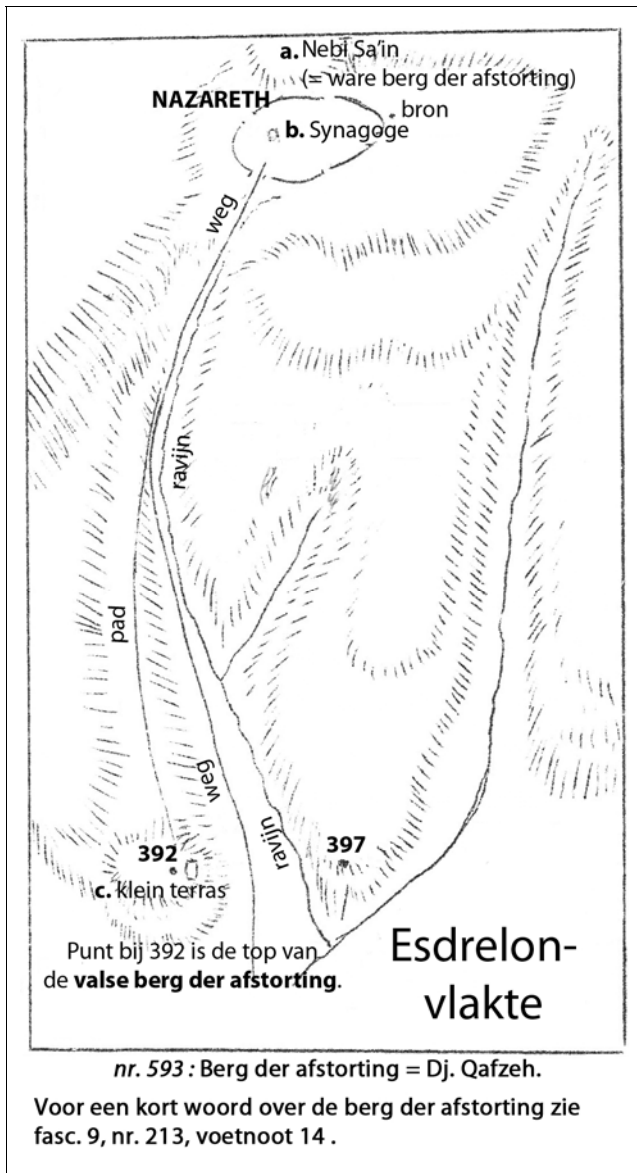
De synagoge lag geheel aan de westzijde van Nazareth; het werd reeds donker; zij hadden een paar fakkels bij zich en zij leidden Hem om de oostzijde van de synagoge en achter deze sloegen zij in een brede straat weer de westelijke richting in en kwamen buiten de stad.

(Op de schets van het stadje toont een puntlijn de door Jezus gevolgde weg, vanaf de synagoge tot het huis der Essenen).

Zij bestegen de berg en bereikten een hoge vlakte, die aan haar noordelijke voet moerassige grond had, en aan haar zuidkant een rotsuitsprong met een steile val of wand; en daar was het dat zij Hem nogmaals wilden aanhoren, een laatste maal om rekenschap

vragen en Hem dan naar beneden storten in een diepte, die het begin van een eng ravijn was.

Maar toen zij niet ver van de plaats meer verwijderd waren, zag ik Jezus, die als een gearresteerde tussen hen ging, pal staan; zij echter gingen, onder het gedurig uiten van beschimpingen en beledigingen normaal vooruit.

*Op dit ogenblik zag ik 2 lange heldere gedaanten bij Jezus. Hij ging nu een eind ver dwars door het gedrang van het volk, dat volgde, terug, en dan langs de stadsmuur op de berghoogte van Nazareth (op de heuvel waarop Nazareth ligt) en tot bij de poort, waardoor Hij gisteren in de stad gekomen was; hier begaf Hij zich weer naar het huis van de Essenen. Dezen waren voor Hem niet bevreesd geweest; zij geloofden in Hem en verwachtten Hem. Hij nam bij hen een verversing, *sprak hun over deze gebeurtenis, die Hij hun voorspeld had; deze voorspelling bracht Hij hun in herinnering en spoorde hen nogmaals aan om naar Kafarnaüm te trekken.* Na een half uur bij die mensen gebleven te zijn, verwijderde Hij zich van de stad; zijn weg liep aanvankelijk in de richting van Kana.*

Niets was gemakkelijker en lachwekkender dan de dwaasheid, het geschreeuw en geharrewar van de Farizeeën, toen zij opeens bemerkten dat Hij uit hun midden verdwenen was en Hem nergens meer zagen. “Halt!” riepen zij door elkaar. “Halt! Waar is Hij? Staat toch stil! Waar is Hij?”

De achterhoede van het volk drong en dromde nog altijd vooruit. De voorhoede van Farizeeën wilde terug, zodat er op de smalle weg een gevaarlijk gedrang ontstond en alles in de war geraakte; de ene greep de ander de ene keef tegen de ander: men hoorde een verward geschreeuw; zij liepen overal rond, keken in bochten en hoeken en lichtten in alle hollen, met de mening dat Jezus zich daar ergens in de nabijheid moest verborgen hebben; zij liepen gevaar zelf hals en benen te breken en de ene verweet de ander dat Hij door zijn schuld ontsnapt was.

Eerst nadat Jezus reeds lang de stad verlaten had en zich op een aanzienlijke afstand in veiligheid bevond, bedaarde hun woede en keerden zij teleurgesteld en verbitterd naar de stad terug. Nochtans bezetten zij eerst de omtrek van de berg met wachten en op de terugweg zegden zij nog: “Heb je het nu gezien wie Hij is? Een tovenaars! de duivel heeft Hem geholpen! Nu zal Hij onverwacht in een andere hoek van het land weer opdoemen en ook daar oproer verwekken en alles op stelten zetten.

